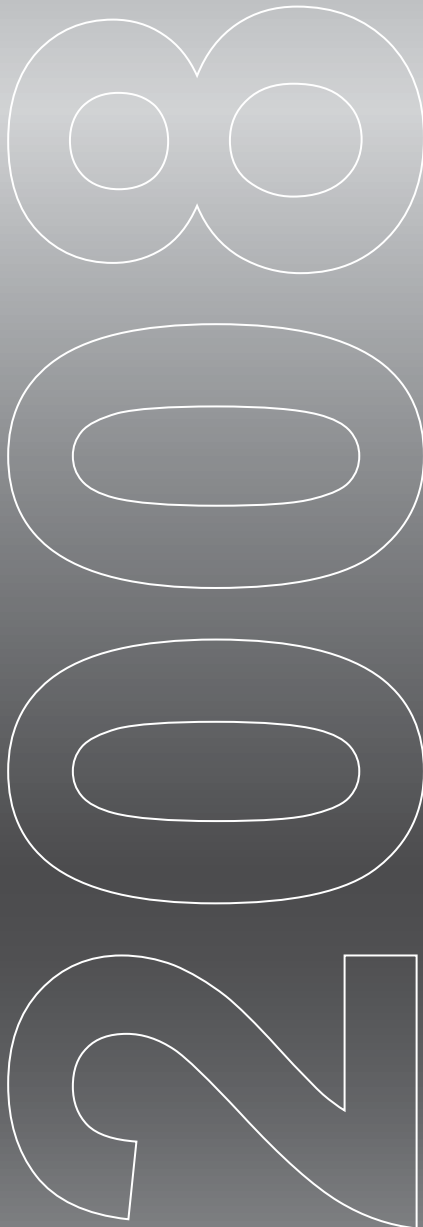

LAROX®

2008

VUOSIKERTOMUS

■ Sisällysluettelo

Larox 2008	Laroxin maailma	3
	Toimitusjohtajan katsaus	14
	Hallituksen toimintakertomus	16
Tilinpäätös	Konsernitilinpäätös, IFRS	23
	Konsernin tuloslaskelma, IFRS	23
	Konsernin tase, IFRS	24
	Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS	25
	Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista, IFRS	26
	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	27
	Emoyhtiön tilinpäätös, FAS	61
	Emoyhtiön tuloslaskelma, FAS	61
	Emoyhtiön tase, FAS	62
	Emoyhtiön rahoituslaskelma, FAS	63
	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	64
	Konsernin kehitys 2004–2008	73
	Tunnuslukuja vuosineljänneksittäin	74
	Osakkeet ja osakkeenomistajat	75
	Tunnuslukujen laskentaperiaatteet	78
	Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	80
	Tilintarkastuskertomus	81
Lisätietoja	Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän periaatteet	83
	Hallitus ja konsernin johtoryhmä	88
	Larox-verkosto	90

Laroxin maailma

Larox on teollisuussuodattimia kehittävä, suunnitteleva, valmistava ja niiden koko elinkaaren jälkimarkkinapalveluista vastaava konepajayritys. Se on alansa johtava täyden palvelun ratkaisutoimittaja nesteiden ja kiintoaineiden erottamiseksi toisistaan suodattamalla. Larox-tekniikkaa hyödynnetään maailmanlaajuisesti pääosin kaivos- ja metallurgisen teollisuuden ja kemian prosessiteollisuuden sovelluksissa.

Larox-ratkaisut pohjautuvat prosessiosaamisen ja jälkimarkkinoinnin ainutlaatuisen yhdistelmään. Tämä yhdistelmä takaa tuotantomääriin, laatuun ja prosessitehokkuuteen liittyvien asiakastarpeiden täyttämisen. Ratkaisumme auttavat prosessiteollisuuden asiakkaita yksinkertaistamaan prosessejaan, parantamaan lopputuotteen laatua ja kannattavuuttaan, vähentämään päästöjä sekä säästämään energiaa. Kaikki ratkaisut on räätälöity kunkin sovelluksen mukaan täyttämään asiakkaidemme ja heidän asiakkaidensa prosessiin kohdistuvat vaatimukset.

Laroxin tuotevalikoima kattaa ylipaineeseen perustuvat automaattiset pystypainesuodattimet, vaakapainesuodattimet ja kirkastussuodattimet sekä alipaineeseen perustuvat tasonauhasuodattimet, kerämiset kiekkosuodattimet ja tavanomaiset kiekko- ja rumpusuodattimet. Laroxin lisäksi tuotenimet ovat Ceramec, Hoesch, Pannevis, Scanmec ja Scheibler. Useimmat tuotenimet ovat olleet markkinoilla jo vuosikymmeniä. Laroxin jälkimarkkinapalvelu tukee niitä kaikkia.

Olemme siellä missä asiakkaammekin. Palvelemme asiakkaitamme oman laajan myynti- ja jälkihuoltoverkoston sekä sitä tukevan edustajaverkoston kautta. Konsernilla on tuotesuunnittelu- ja tuotantotoimintaa Lappeenrannassa. Muut tuotesuunnittelun päätoimipaikat ovat Espoossa, Saksan Alsdorfissa ja Hollannin Utrechtissa. Oman tuotannon ohella Larox tukeutuu toiminnassaan konepajavalmistukseen ja kokoonpanoon erikoistuneisiin sopimusvalmistajiin. ■

Larox-konserni

Konsernin emoyhtiö Larox Oyj sijaitsee Lappeenrannassa. Larox Oyj:n B-sarjan osake noteerataan Nasdaq OMX Helsinki Oy:ssä.

Larox-konserniin kuuluu kolmetoista toimivaa tytäryhtiötä seuraavissa maissa: Australia, Brasilia, Chile, Iso-Britannia, Kiina, Saksa, Hollanti, Puola, Etelä-Afrikka, Sambia, Venäjä, Yhdysvallat ja Meksiko. Konsernin henkilöstö vuonna 2008 oli keskimäärin 562.

Larox lyhyesti

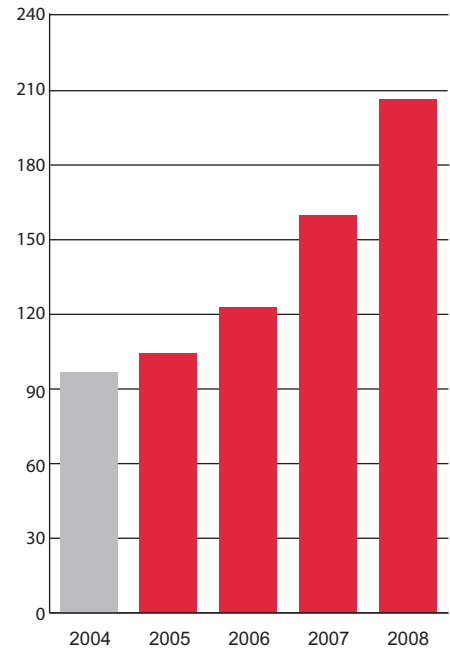
LAROX-KONSERNIN KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA

1000 EUR	1 – 12/2008	1 – 12/2007
Uudet tilaukset	184 799	208 421
Konsernin tilauskanta kauden lopussa	72 006	97 330
Liikevaihto	207 995	158 270
Liikevoitto (EBIT)	16 618	13 070
% liikevaihdosta	8,0	8,3
Nettorahoituskulut	2 661	1 315
% liikevaihdosta	1,3	0,8
Tulos ennen veroja	13 957	11 755
Kauden tulos	10 022	9 496
Investoinnit	7 402	3 285
Oma pääoma/osake kauden lopussa, EUR	3,81	3,50
Omavaraisuus %	32,3	34,2
Oman pääoman tuotto, %	29,2	31,9
Sijoitetun pääoman tuotto, %	24,2	22,9
Taseen loppusumma	118 139	102 853
% liikevaihdosta	56,8	65,0
Vastuositoumukset, milj. EUR	44,2	30,3
Tulos/osake, EUR	1,07	1,01
Osinko/osake, EUR	*) 0,50	0,60
Osakkeen kurssi kauden lopussa, EUR	4,60	12,00
Osakkeen markkina-arvo kauden lopussa, milj. EUR **)	43,2	112,6
Henkilöstö keskimäärin	562	458
Henkilöstö tilikauden lopussa	593	469
Liikevaihto/henkilö	370	346

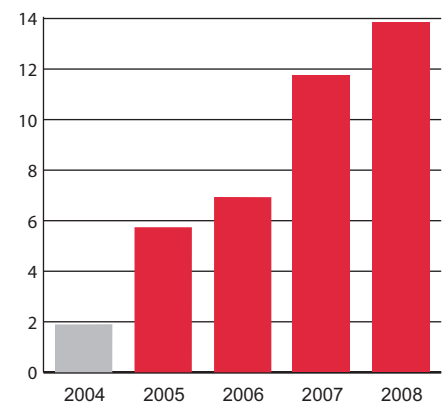
*) Hallituksen esitys yhtiökokoukselle.

**) A-osakkeen kohdalla on käytetty julkisesti noteeratun B-osakkeen raportointikauden viimeistä kaupantekokurssia (vaihdoilla painotettu keskikurssi).

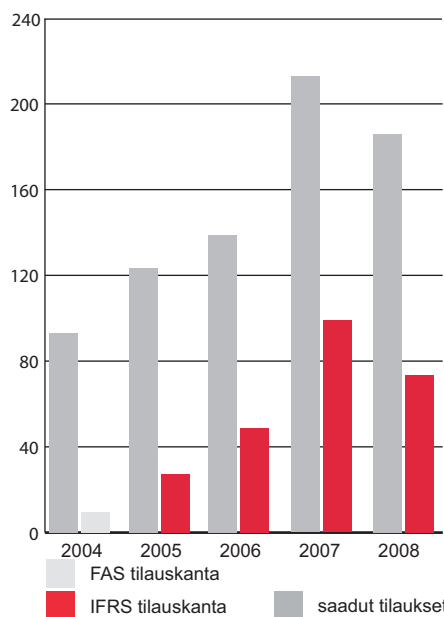
Liikevaihto milj. EUR

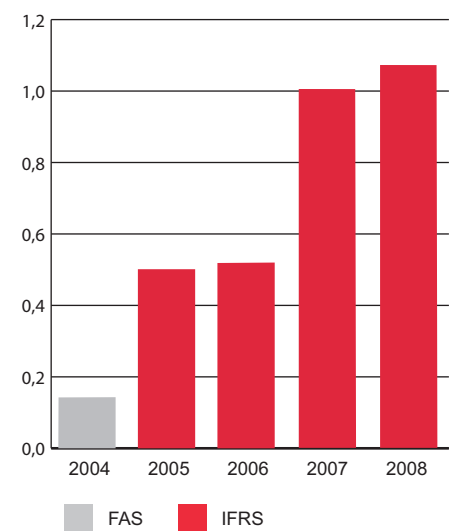
Tulos ennen veroja, milj. EUR

Saadut tilaukset ja tilauskanta, milj. EUR

Tulos/osake EUR

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Larox Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 26.3.2009 klo 12.00 lähtien Larox Oyj:n pääkonttorissa osoitteessa Tukkipkatu 1, 53900 Lappeenranta.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä 16.3.2009 on rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohdaiselle arvo-osuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, on ilmoitettava yhtiölle viimeistään 18.3.2009 klo 14.00 mennessä. Ilmoittautumiset voi tehdä postitse osoitteeseen Larox Oyj, PL 29, 53101 Lappeenranta, puhelimitse numeroon 020 7687 200, telefaksilla numeroon 020 7687 277 tai sähköpostitse osoitteeseen: tuula.poutanen@larox.com.

Osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää oikeuksiaan siellä asiamiehen välityksellä. Osakkeenomistajan asiamiehen on esitettävä päivätty valtakirja tai hänen on muuten osoitettava luotettavalla tavalla valtuutuksensa. Alkuperäiset valtakirjat pyydetään toimittamaan ilmoitusajan päättymiseen mennessä yhtiölle osoitteeseen Larox Oyj, PL 29, 53101 Lappeenranta.

Tilinpäätösasiakirjat, päätösehdotukset ja muu yhtiökokousmateriaali ovat osakkeenomistajien nähtävänä viikon ajan ennen

kokousta yhtiön pääkonttorissa sekä vähintään 21 päivää ennen yhtiökokousta yhtiön internet-sivuilla www.larox.com. Asiakirjoista lähetetään pyynnöstä jäljennökset osakkeenomistajille. Yhtiökokouksen pöytäkirja on nähtävillä edellä mainituilla internet-sivuilla viimeistään kahden viikon kuluessa yhtiökokouksesta.

Osingonmaksu

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 31.12.2008 päättyneeltä tilikaudelta 0,50 euroa/osake. Oikeus osinkoon on osakkeenomistajalla, joka täsmäytyspäivänä 31.3.2009 on merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osingon maksupäivä on 7.4.2009.

Taloudellinen informaatio

Vuonna 2009 Larox julkaisee vuosikertomuksen lisäksi kolme osavuositiedotusta:

- tammi – maaliskuu 23.4.2009
- tammi – kesäkuu 6.8.2009
- tammi – syyskuu 23.10.2009

Vuosikertomus ja osavuositiedotukset julkaistaan suomeksi ja englanniksi. Niiden lisäksi pörssitiedotteet ja muuta tietoa Larox-konsernista löytyy suomeksi ja englanniksi Laroxin kotisivuilta osoitteesta www.larox.com.

Painettu vuosikertomus lähetetään kaikille osakkeenomistajille. Osakkeenomistajien tulee tehdä mahdolliset osoitteenmuutokset arvo-osuustiliä pitävälle taholle (pankki tai pankkiiriliike). Euroclear Finland Oy voi päivittää ainoastaan Euroclear Finlandissa arvo-osuustiliä pitävien tietoja. Osavuositiedotukset ovat saatavilla myös paperitu-

lostaina. Taloudellista tietoa voi tilata Larox Oyj:stä, PL 29, 53101 Lappeenranta, puhelin 020 7687 200, fax 020 7687 277 tai sähköpostitse osoitteesta info@larox.com.

Sijoittajasuhteet

Laroxin sijoittajaviestinnän tehtävänä on antaa Laroxista oikeaa ja ajankohtaista tietoa säännöllisesti ja tasapuolisesti kaikille markkinaosapuolille.

Laroxin liiketoimintaan liittyvissä kysymyksissä voitte kääntyä seuraavien henkilöiden puoleen:

Hanne Peltola, HR- ja viestintäjohtaja
Puh. 020 7687 389
Fax 020 7687 277
hanne.peltola@larox.com

Jori Halkola, talousjohtaja
Puh. 020 7687 228
Fax 020 7687 277
jori.halkola@larox.com

Toivo Matti Karppanen, toimitusjohtaja
Puh. 020 7687 210
Fax 020 7687 277
topi.karppanen@larox.com

Sijoitusanalyysit

Sijoitusanalyysijä Laroxista ovat tehneet mm. seuraavat yritykset:

FIM Pankki Oy, Evli Pankki Oyj, Pohjola Pankki Oyj.

Larox ei vastaa analyysissä esitetystä arvioista. ■

Missio ja visio

Missio

Alamme on nesteen ja kiintoaineen erotus; tuotamme lisäarvoa sidosryhmillemme tehostamalla asiakkaidemme prosessien kilpailukykyä.

Visio

Larox on maailman johtava prosessiteollisuuden nesteen ja kiintoaineen erotuksen ratkaisujen tarjoaja. ■

Laroxin arvot

People to people – Sisu – Progress

Yhdessä ... saamme sen aikaiseksi ... askeleen edellä muita asiakkaidemme hyödyksi.

People to people

Asiakkaan kuunteleminen, yhteistyö ja keskinäinen ymmärrys on liiketoimintamme perusta.

Rakennamme vahvan, myönteisen suhteen asiakkaidemme ja toistemme kanssa.

Korostamme liiketoiminnassamme avoimuutta, rehellisyyttä, tasa-arvoa, tiimityötä ja hyvää henkeä kaikessa vuorovaikutuksessa.

Sisu

Työskentelemme uraauurtavalla tavalla rohkeasti, antaumuksella, päättäväsyydellä ja sisulla kaikilla tasoilla sekä kehitämme itseämme samalla päättäväsyydellä ammattimaisesti.

Teemme sen mitä lupaamme.

Progress

Kehitämme ja parannamme osaamistamme ja ammattitaitoamme sekä toiminnallista kykyämme kehittää luovia ja innovatiivisia ratkaisuja asiakkaidemme eduksi.

Jaamme ja opimme kokemuksistamme ja kasvamme yhdessä tiiminä.

Edistymme ja menestymme oppimisen, koulutuksen, avoimen keskustelun ja ideoiden vapaan vaihdon kautta. ■

Laroxin laatu politiikka

Toimintamme päätavoitteena on, että Laroxin palveluiden ja tuotteiden tulee täyttää tai ylittää asiakkaan odotukset. Asiakkaalle tuottamiemme etujen tulee olla suuremmat kuin mitä kilpailijamme pystyvät tarjoamaan.

Laatu tulee ottaa huomioon kaikissa liiketoimintamme ydin- ja tukiprosesseissa. Seuraamme sisäisen asiakkuuden periaa-

tetta: "Edellinen vaihe prosessiketjussa on tavarantavaran tai palvelun toimittajasi, seuraava vaihe on asiakkaasi." Jokainen meistä palvelee viime kädessä ulkoista asiakasta, joko suoraan tai epäsuorasti.

Motivoitunut ja koulutettu henkilöstö, jolla on mahdollisuus suunnitella, toteuttaa, tarkastaa ja korjata oma työnsä, on edellytys Laroxin tavoitteiden saavuttamiselle.

Päämäärämme on toteuttaa tehtävämme ajallaan ja oikein alusta alkaen ilmapiirissä, jossa jokainen on vastuussa omasta työstään.

Laroxin johto takaa, että kaikilla työntekijöillä on tarvittava tietämys ja taidot toteuttaa laatu politiikkaa. ■

Laroxin strategia ja taloudelliset tavoitteet

Tavoitteellinen keskittyminen kapeaan osaamisalueeseen

Liiketoimintamme tarkoituksena on tarjota lisäarvoa tuottavia prosessiratkaisuja teollisuus- ja muille yhtiöille, jotka hyödyntävät märkäprosesseja. Larox separates the best from the rest - tavoitteenamme on olla paras nesteen ja kiintoaineen erotuksen saralla.

Oleellista on kannattava kasvu

Kasvustrategiaamme tukee tavoitteellinen keskittyminen kapeaan osaamisalueeseen, nesteen ja kiintoaineen erotukseen, suodattukseen, niche-tekniologiaihin ja markki-

nasegmentteihin globaaleilla markkinoilla. Sitä tukee myös ainutlaatuinen erilaistumiseen perustuva asiakaspalvelukonseptimme, jonka kulmakiviä ovat Laroxin tapa toimia, vahvat asiakaskumppanuudet sekä nesteen ja kiintoaineen erotukseen 100-prosenttisesti erikoistunut laaja myynti- ja jälkihuoltoverkosto.

Kasvun perustana ovat Laroxin henkilöstön asiantuntemus ja osaaminen, laaja prosessiratkaisu-, tuote- ja palveluvalikoima, mikä mahdollistaa osuuden kasvattamisen yksittäisen asiakkaan suodatus-tarpeista, jatkuva tuote- ja sovelluskehitys sekä jälkimarkkinamyynnin kasvattaminen.

Larox jatkaa valitsemallaan maailmanlaajuisen, asiakaslähtöisen, innovatiivisen, asiantuntevan ja laadukkaan toimintamallin linjalla.

Taloudelliset tavoitteet

- Kannattava kasvu
- Hyvä kannattavuus, liikevoittotavoite (EBIT) > 12 %
- Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) > 25 %
- Omavaraisuusaste 40–60 %
- Osinkoa 30–50 % osakekohtaisesta tuloksesta. ■

Toimintaympäristö

Larox on täyden palvelun ratkaisutoimittaja

Larox on teollisuussuodattimia suunnitteleva ja valmistava konepajayritys. Oman tuotannon ohella Larox tukeutuu toiminnassaan konepajavalmistukseen ja kokoonpanoon erikoistuneisiin sopimusvalmistajiin. Laitteitamme käytetään erotusprosesseissa märkäprosesseja hyödyntävissä teollisuuksissa. Larox on johtava prosessilietesuodattimien kehittäjä nesteen ja kiintoaineen erottamiseksi toisistaan. Suodatus on kustannusvaikutuksiltaan merkittävä osaprosessi erityisesti kaivos- ja metallurgisessa teollisuudessa sekä kemian prosessiteollisuudessa.

Larox on täyden palvelun ratkaisutoimittaja ja ainoa suodattukseen 100-prosenttisesti keskittyvä maailmanlaajuinen yritys. Liiketoiminnalle on tyypillistä asiakasteollisuuksien investointikysynnän vaihte- luista johtuva sykliisyys, jota tasoitetaan tarjoamalla asiakkaille kattavat jälki-

markkinapalvelut Larox-ratkaisun koko elinkaaren ajaksi, Performance for Life. Tyypillinen elinkaari on 15–25 vuotta tai enemmän.

Laroxin liiketoiminta muodostuu uusien prosessiratkaisujen (laitteiden) myyntiin perustuvasta kaupankäynnistä, mikä vaatii poikkeuksetta asiakkaan investointipäätösmenttelyn mukaisen käsittelyn. Ensikontaktista tilauksen kuluu usein jopa kaksi vuotta. Asiakkaiden käytössä olevien laitteiden muodostamat jälkimarkkinat koostuvat asiakkaille tarjottavista vara- ja kulutusosista, modernisoinneista, tuotepäivityksistä ja palveluihin perustuvasta kaupankäynnistä.

Laajassa tuotevalikoimassamme on ainutlaatuisia tuotteita, kuten automaattiset pystypainesuodattimet, keraamiset kiekosuodattimet sekä paine- ja kaasutiivittätasonauhasuodattimet. Laitteemme ovat raskaita investointihyödykkeitä, joiden

paino on tyypillisesti 2,0–129 tonnia, korkeus 2,0–7,6 metriä ja kapasiteetti 0,1–230 tonnia kuiva-ainetta tunnissa. Suodattimen hinta on 0,1–2,0 miljoonaa euroa. Tyypilliset tilaukset kaivos- ja metallurgiselta teollisuudelta ovat arvoltaan 1,0–3,0 miljoonaa euroa ja 0,3–1,5 miljoonaa euroa kemian prosessiteollisuudelta. Suurimmat tilaukset voivat olla 19,5 miljoonaa euroa kaivosteollisuuden ja 4,0 miljoonaa euroa kemian prosessiteollisuuden asiakkailta.

Markkinoita ohjaavat tekijät

Laroxin tuotteiden kysyntään vaikuttavat yleiset markkinasuhdanteet. Noususuhdanteessa asiakkaamme laajentavat tuotantoaan ja poistavat tuotantokapeikkojaan. Matalasuhdanteessa asiakkaamme pyrkivät vähentämään tuotanto- ja ympäristönsuojelukustannuksiaan. Kaikissa suhdannevaiheissa asiakkaamme tarvitsevat kunnossapito-, kulutusosa- ja varaosapalveluja.

Kaivos- ja metallurginen teollisuus on hyvin julkista. Toimialan kehitystä ja investointipäätöksiä on suhteellisen helppo seurata. Metallien hinnat ja kysyntä, lähinnä ajoneuvoteollisuudessa ja rakentamisessa, vaikuttavat investointipäätöksiin.

Kemian prosessiteollisuus on suljetumpi ja investointipäätösten seuranta siten haasteellisempaa. Investointipäätöksiin vaikuttavat tekijät vaihtelevat aloittain. Kysyntää ohjaavat tyypillisesti paperin, muovien, elintarvikkeiden ja lääkeaineiden menekki ja osin ympäristömääräykset.

Markkinoiden koko ja suodatusmenetelmät

Kokonaissuodatinmarkkinat ovat noin 2 400 miljoonaa euroa. Tästä Laroxin markkinat ovat noin 1 030 miljoonaa euroa. Vuotuinen markkinoiden kasvu on keskimäärin noin 3 % kaivos- ja metallurgisessa teollisuudessa ja 3–10 % kemian prosessiteollisuudessa vaihdellen osa-alueittain.

Lämpöenergiaan perustuvan kuivaamisen lisäksi on olemassa neljä perusilmiötä, joihin kaikki markkinoilla olevat tuoteratkaisut perustuvat: painovoima, keskipakovoima, alipaine ja ylipaine. Kaikki Laroxin suodatusteknologiat perustuvat ali- tai ylipaineeseen.

Markkinamuutosten vaikutus Laroxin liiketoimintaan

Metallien hinnannousu voi lisätä Laroxin tuotteiden kysyntää. Toisaalta metallien kohonneet hinnat lisäävät Laroxin tuotekustannuksia, koska käytämme valmistuksessa eri tyyppisiä rakenne- ja ruostumattomia teräksiä.

Muiden hyödykkeiden hinnannousu vaikuttaa yleensä myönteisesti Laroxin tuotteiden

kysyntään. Samalla kuitenkin vaikutus tuotekustannuksiin voi olla lisäävä, koska tuotteissamme käytetään varsin yleisesti mm. erilaisia muoveja.

Yhdysvaltain dollarin vahvistuminen euroa vastaan vaikuttaa myönteisesti Laroxin tuotteiden kysyntään erityisesti dollaririippuvaisilla alueilla (esim. Etelä- ja Pohjois-Amerikka ja Venäjä). Vaikutus Laroxin kustannuksiin on melko neutraali, koska suurin osa kustannuksista on europohjaisia.

Energian hinnannousu saa yleensä asiakastoimialamme etsimään keinoja esim. lämpöön perustuvien kuivauskustannusten alentamiseksi. Laroxin suodattimet voivat vähentää tai jopa eliminoida muiden laitteiden tarpeen (mm. fossiilisia polttoaineita käyttävät kuivaimet, ultra-suodattimet, pesulaitteet, jäteveden käsittelylaitteet). Energian hinnannousun vaikutus Laroxin kustannuksiin on neutraali.

Työturvallisuus- ja ympäristönsuojelumääräysten tiukkeneminen vaikuttaa myönteisesti Laroxin tuotteiden kysyntään. Vaikutus Laroxin kustannuksiin on vähäinen.

Kilpailija-analyysi

Suodatinalan kilpailu on sangen pirstoutunutta. Konsolidointi on alkuvaiheissaan. Viime vuosien tärkeimmät yritys- ja liiketoimintakaupat ovat olleet:

- Larox osti Scheibler Filters Ltd:n (2002) ja Outokumpu Technologyn suodatinliiketoiminnan (2004)
- Andritz osti Bird Machinen ja Netzschin (2004)
- GKD-Gebr Kufferath AG osti IST-Delkor Pty:n (2006)
- FLSmidth & Co. A/S osti GL&V:n prosessiryhmän (2007)

- FLSmidth & Co. A/S osti Pneumapress Inc:n (2008)
- Bateman Engineering osti Delkor Groupin (2008)
- Larox osti Turku Ceramics Oy:n (2008)

Alalla on vain muutama kansainvälinen täyden palvelutarjoaja: Larox, FLSmidth Minerals, Metso Minerals ja Andritz. Ne hallitsevat arviolta noin 25–30 % 1 030 miljoonan euron markkinoista. Näistä vain Larox keskittyy täysin nesteen ja kiintoaineen erotukseen ja julkistaa tämän liiketoimintansa tunnusluvut.

Larox on globaali markkinajohtaja seuraavilla asiakastoimialoilla:

- Kaivos- ja metallurginen teollisuus: metallirikasteiden painesuodatus, lateriittisen nikkelimalmin jalostusprosessin suodatukset ja kuparielektrolyytin puhdistus (copper electrorefining)
- Kemian prosessiteollisuus: tärkkelyksen, saostetun kalsiumkarbonaatin (PCC) ja penisilliini G:n painesuodatus sekä zeoliitin suodatus

Larox on ainutlaatuinen yllä mainittujen yritysten joukossa:

- Se on 100-prosenttisesti keskittynyt nesteen ja kiintoaineen erotukseen, suodatukseen
- Sillä on innovatiivisuuteen perustuva tuloksekas tutkimus- ja tuotekehityspanostus
- Sillä on kattavassa tuotevalikoimassa ainutlaatuisia tuotteita ja alan laajimmat Service-tuotteet ja -palvelut

Lisäksi alalla on monia pieniä paikallisesti tai alueellisesti toimivia yrityksiä, jotka ovat erikoistuneet tarjoamaan yksittäisiä tuotteita kapeille asiakassegmenteille. ■

Kumppanuuteen tähtäävä asiakaspalvelukonseptimme

Larox keskittyy jatkossakin tiiviisti nesteen ja kiintoaineen erotukseen, mutta tarjoaa samalla entistä laajemman tuotevalikoiman ja hallitsee erikoisalat kattavammin. Toimintatapamme kulmakiviä ovat Laroxin ainutlaatuinen asiakaspalvelukonsepti, jatkuva tuotteiden ja prosessien kehittäminen sekä henkilöstömme asiantuntemus ja osaaminen.

Asiakkaamme ovat oman toimialansa johtavia tuottajia joko omassa maassaan tai kansainvälisesti. Tavoitteenamme on olla heille luotettava kumppani. Osaamisemme on heidän käytössään prosessiratkaisua valittaessa, ennen tilausta, toimitusprosessin aikana sekä sen jälkeen aina tuotteen elinkaaren loppuun asti.

Larox pystyy kapealla erikoisosaamisensa alueella auttamaan asiakkaitaan yksinkertaistamaan tuotantoprosessiaan, parantamaan niiden taloudellista kannattavuutta sekä säästämään energiaa ympäristöystävällisellä tavalla. Laroxin suodattimet voivat vähentää tai jopa eliminoida muiden laitteiden tarpeen (mm. kuivaimet, ultrasuodattimet, pesulaitteet ja jäteveden käsittelylaitteet). Ne voivat parantaa lopputuotteen laatua, saantoa ja arvoa. Ja ne voivat eliminoida fossiilista polttoainetta käyttävän lämpökuivauksen.

Strategisten tavoitteidemme saavuttamiseksi panostamme voimakkaasti tutkimukseen ja tuotekehitykseen, keskimäärin 3–5 % vuotuisesta liikevaihdosta. Luku sisältää Laroxin panostuksen tutkimukseen, laite- ja prosessikehitykseen, automaatio- tuotteisiin ja koesuodatukseen.

Kaikilla Larox- konsernin yhtiöillä on vuosittain auditoitava ISO 9001:2000 laatujärjestelmä. Larox Oyj oli ensimmäinen suomalainen yhtiö, joka sai SFS-EN

729-2:1995 (SFS-EN ISO3834-2) mukaisen hitsaussertifiikaatin.

Uskomme, että osaavan ja motivoituneen henkilöstömme keskittyessä hoitamaan asiakassuhteita, pitämällä tuotteemme ja teknologiamme kilpailukykyisinä ja toiminnallisen tehokkuutemme riittävänä, kykenemme jatkossakin täyttämään kaikkien sidosryhmiemme odotukset ja ylläpitämään pitkäaikaisia asiakassuhteita asiakastoimialojemme johtavien yritysten kanssa. Huomattava osa tilauksistamme on toistuvaistilauksia pitkäaikaisilta asiakkailta, mikä osoittaa sen, että Laroxin jatkuva tuotteiden ja asiakaspalvelun kehittäminen tuottaa tuloksia.

Kaivos- ja metallurginen teollisuus

Toimialan konsolidoituminen on jatkunut, ja sitä hallitsevat globaalit yritykset. Kaivos- ja metallurgian alalla yhtiöt ovat jatkuvasti laajentaneet tuotantoaan ja poistaneet tuotantokapeikkojaan lisätäkseen kapasiteettiaan. Yleistyvänä suuntauksena on karsia laitetoimittajien määrää ja suosia laajemman palvelun tarjoajaa. Viime vuosina kasvu on ollut nopeaa ns. juniorikaivosyhtiöissä, joilla on usein rajalliset taloudelliset resurssit ja siitä syystä tiukat projektibudjetit. Larox pystyy tarjoamaan ratkaisut myös näille yhtiöille.

Kaivokset ja rikastamot rakennetaan tyypillisesti lähelle malmioita. Niiden toiminnasta vastaavalla yhtiöllä on usein monia kansainvälisiä omistajayhtiöitä eri maista, mikä edellyttää globaalien asiakkuuksien hallintaa. Laroxin globaalien asiakkuuksien hallintajärjestelmä vastaa tähän haasteeseen.

Metallin tuotantoa lokalisoidaan sinne missä on kysyntää. Suuntauksena on myös pyrkiminen metallien suoraliuotukseen tai muihin tuotantoprosesseihin, jotka korvaavat perinteiseen vaahdotukseen perustuvia menetelmiä. Larox pystyy tarjoamaan ratkaisut myös näihin prosesseihin. Kaivos- ja metallurgisessa teollisuudessa Larox on globaali markkinajohtaja metallirikasteiden painesuodatuksessa, lateriittisen nikkeli-malmin jalostusprosessin suodatuksissa

sekä kirkastusuodattimien toimittajana kuparielektrolyytin puhdistukseen (copper electrorefining -prosessi). Viime vuosina Larox on merkittävästi lisännyt osuuttaan myös rautarikasteen, erityisesti pelleteiksi jatkojalostettavan rautarikasteen suodattamisessa.

Kaivos- ja metallurgisen teollisuuden korkeasuhdanne taittui vuoden 2008 jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana aiheuttaen kysynnän ja tuotteiden hintojen voimakkaan laskun.

Kemian prosessiteollisuus

Laroxin asiakkaille kemian prosessiteollisuudessa on entistä tärkeämpää säästää energiaa ja muita luonnonvaroja sekä parantaa prosessiensa tuottavuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Samanaikaisesti toimiala konsolidoituu ja sitä hallitsevat globaalit yritykset. Kiinassa ja muissa Aasian maissa yrittäjävetoisten yhtiöiden määrä on kasvussa.

Nykyaikaiset kemian-, elintarvike- ja lääketeollisuuden tuotteet sekä teollisuusmineraalit edellyttävät entistä kustannustehokkaampia ja ympäristöystävällisempiä tuotantoprosesseja. Larox vastaa näihin tarpeisiin kehittämällä tuotteitaan, tarjoamalla jatkuvaa konsultointia ja globaalien asiakkuuksien hallintaa sekä optimoimalla nykyisten laitosten toimintaa.

Kemian prosessiteollisuudessa Larox on globaali markkinajohtaja tärkkelyksen, saostetun kalsiumkarbonaatin (PCC) ja penisilliini G:n painesuodatuksessa sekä zeoliitin suodatuksessa.

Jälkimarkkinapalvelut – Performance for Life

Asiakkaat käyttävät Laroxin tuotteita prosesseissa, jotka toimivat yleensä ympäri vuorokauden vuoden ympäri. Tämä asettaa korkeat vaatimukset luotettavuudelle ja käyttöasteelle - tuotteiden ja palveluiden tulee toimia moitteettomasti. Larox pystyy tarjoamaan asiakkailleen alan laajimmat Service-tuotteet ja -palvelut.

Autamme asiakkaitamme pysymään kilpailukykyisinä varmistamalla, että ratkaisumme toimivat tehokkaasti ja taloudellisesti optimaalisin prosessituloksin. Larox tarjoaa asiakkailleen täyden palvelun huoltosopimuksia, jotka sisältävät ennakoivan kunnossapidon sekä kulutus- ja varaosatoimitusten suunnittelun, varsinaiset huolto-toimenpiteet, optimoidut varaosapalvelut sekä hälytyspalvelut.

Laroxin teknillinen palveluneuvonta optimoi ja auttaa parantamaan Larox-prosessiratkaisun suorituskykyä. Parhaimman mahdollisen tuloksen saavuttamiseksi luomme läheisen suhteen asiakkaisiimme ymmärtääksemme paremmin heidän erikoistarpeitaan ja voidaksemme tuottaa

asiakkaalle lisäarvoa. Toimintaamme ohjaa asiakastyytyväisyys.

Oikea-aikainen ja optimaalinen kulutus- ja varaosien saatavuus varmistaa Larox-prosessiratkaisun korkean käyttöasteen ja suorituskyvyn. Kulutus- ja varaosatoimitusketjun kehittämistä ohjaa asiakkaan tuotantoprosessin keskeytymättömyyden ja korkean käyttöasteen varmistaminen.

Modernisointipalvelumme tarjoaa räätälöityjä ratkaisuja kaikentyyppisille Larox laiteasennuksille. Nämä päivytyspalvelut auttavat asiakkaitamme nostamaan kapasiteettia, suorituskykyä ja laitteiden käyttöastetta. Modernisaatiot ulottuvat yksittäisistä parannetuista komponenteista ja lisälaitteista laajennuksiin ja jopa täydelliisiin tuotepäivityksiin.

Kutakin asiakasta palvelee nimetty henkilö, jolta asiakas saa kaiken tarvitsemansa tuen ja neuvonnan. Tämän asiakastuki-insinöörin sijoituspaikka on asiakasta lähin Laroxin toimisto. Asennettu laitekanta, joka käsittää yli 3 500 suodatinta yli 1 000 asiakkaalla, ja jonka tyyppillinen elinkaari on 15 – 25 vuotta, pitää huoltohenkilöstömme aktiivisena. ■

Keskeisiä tapahtumia 2008

Helmi­kuu

■ **Larox toimittaa suodattimia Japaniin, Venäjälle, Chileen ja Kongon demokraattiseen tasavaltaan:** Larox on sopinut erityyppisten suodattimien ja niiden apulaitteiden toimittamisesta metallurgiseen pilottilaitokseen Japaniin, kupari- ja sinkkirikasteen tuotantoon Venäjälle, kuparirikasteen käsittelyyn Chileen ja kuparirikasteen käsittelyyn Chileen ja kuparirikasteen käsittelylaitokselle Kongoon. Tilauksen yhteenlaskettu arvo on noin 13,5 miljoonaa euroa. (Pörssitiedote 6.2.2008)

■ **Larox-konsernin tilinpäätös vuodelta 2007:** Larox-konsernin tilikauden tulos ennen veroja oli 11,8 milj. euroa. Liikevoitto oli 13,1 milj. euroa. Liikevaihtoa kertyi 158,3 milj. euroa. Tilauksen arvo oli tilikauden lopussa 97,3 milj. euroa. Uusia tilauksia saatiin tilikauden aikana 208,4 milj. euroa. Oman pääoman tuotto oli 31,9 %. Sijoitetun pääoman tuotto oli 22,9 %. Omavaraisuusaste oli 34,2 %. Osakekohtainen tulos oli 1,01 euroa. (Pörssitiedote 13.2.2008)

Maaliskuu

■ **Larox perustaa tytäryhtiön Kiinaan:** Larox perustaa suodatinmyynnistä, jälkihuolto- ja komponenttien hankinnasta vastaavan tytäryhtiön Kiinaan. Tavoitteena on parantaa Laroxin kykyä palvella nykyisiä ja tulevia asiakkaita Kiinan ja Aasian markkinoilla. Tytäryhtiön arvioidaan olevan täysin toimintakykyinen vuoden 2009 ensimmäisen puoliskon aikana. (Pörssitiedote 26.3.2008)

Huhtikuu

■ **Larox toimittaa suodattimia Saksaan ja Meksikoon:** Larox on saanut yhteisarvoltaan 7,5 miljoonan euron tilaukset suodattimien ja niiden oheislaitteiden toimittamisesta kemian yhtiölle Saksaan ja kahdelle kaivosyhtiölle Meksikoon. Saksaan toimitetaan auto-maattisia pystypainesuodattimia laitoksen laajennusprojektiin ja Meksikoon pystypainesuodattimia sinkki- ja kuparirikasteen valmistukseen sekä vaakapainesuodattimia kullanjalostusprosessissa syntyvän rikastushiekän käsittelyyn. (Pörssitiedote 17.4.2008)

■ Larox-konsernin osavuositarkastus tammi-maaliskuu:

Larox-konsernin kolmen kuukauden tulos ennen veroja oli 2,2 milj. euroa. Liikevaihtoa kertyi 37,6 milj. euroa. Liikevoitto oli 2,7 milj. euroa. Tilauksen arvo oli katsauskauden lopussa 109,2 milj. euroa. Uusia tilauksia saatiin katsauskauden aikana 53,3 milj. euroa. Osakekohtainen tulos oli 0,14 euroa. Larox Oyj:n yhtiökokous 26.3.2008 päätti vahvistaa yhtiön ja konsernin tilinpäätöksen vuodelta 2007. Hallituksen esityksen mukaisesti osinkoa päätettiin jakaa 0,60 euroa osaketta kohden, yhteensä 5,6 milj. euroa. (Pörssitiedote 24.4.2008)

■ Larox perustaa tytäryhtiön Venäjälle:

Larox perustaa tytäryhtiön Venäjälle. Moskovan eteläpuolelle perustettavaan yksikköön tulee asiakastuomintaa ja varaosavara. Yksikön avulla pyritään parantamaan yhtiön kykyä palvella asiakkaita niin jälkimarkkinoinnin kuin uuslaitemyynninkin osalta kasvavilla Venäjän markkinoilla. Uusi yksikkö on toimintakykyinen vuoden 2009 alkupuolella. (Pörssitiedote 25.4.2008)

Toukokuu

■ **Larox aikoo ostaa Turku Ceramics Oy:n:** Larox Oyj ja Turku Ceramics Oy:n omistajat ovat tehneet aiesopimuksen, jolla Turku Ceramics Oy:n osakekanta kokonaisuudessaan siirtyy Larox Oyj:n omistukseen. Osapuolten tavoitteena on toteuttaa kauppaa 30.6.2008 mennessä. Kaupan tavoitteena on varmistaa Laroxin kyky toimittaa keramiikkalaitteita sisältäviä suodattimia kaivosteollisuuden kasvaviin tarpeisiin. (Pörssitiedote 9.5.2008)

Kesäkuu

■ **Larox toimittaa suodattimia eteläiseen Afrikkaan:** Larox on saanut kolme tilausta suodatintuotoksista platina- ja kuparikaivoksille Zimbabween, Etelä-Afrikkaan ja Sambiaan. Tilauksen yhteisarvo on noin 6 miljoonaa euroa. Zimbabween ja Etelä-Afrikkaan toimitetaan pystypainesuodattimia platinan ja palladiumin tuotantoon ja Sambiaan keraaminen kiekosuodatin kuparirikasteen suodatukseen. (Pörssitiedote 24.6.2008)

Elokuu

■ **Larox-konsernin osavuositulos tammi-kesäkuu:** Larox-konsernin kuuden kuukauden tulos ennen veroja oli 5,4 milj. euroa. Liikevaihtoa kertyi 85,1 milj. euroa. Liikevoitto oli 6,2 milj. euroa. Tilauksen arvo oli katsauskauden

lopussa 115,7 milj. euroa. Uusia tilauksia saatiin katsauskauden aikana 105,2 milj. euroa. Osakekohtainen tulos oli 0,41 euroa. (Pörssitiedote 8.8.2008)

■ **Larox toimittaa suodattimia Australasiaan:** Larox on saanut suodatintilauksen nikkelin jalostuslaitokselle Australasian alueelle. Toimitus koostuu Laroxin pystypainesuodattimista nikkeli/kobolttihydroksidin ja raudan/alumiinin poistoon. Toimituksen kokonaisarvo on noin 8,5 miljoonaa euroa ja se vahvistaa edelleen Laroxin asemaa yhtenä johtavista suodatusteknologian toimittajista nikkelin jalostuslaitoksille. (Pörssitiedote 29.8.2008)

Syyskuu

■ **Turku Ceramics Oy:n siirtyminen Larox Oyj:n omistukseen toteutuu:** Larox Oyj:n ja Turku Ceramics Oy:n omistajien tekemän ja 9.5.2008 pörssitiedotteella julistetun aiesopimuksen mukainen kauppa, jolla Turku Ceramics Oy:n osakekanta kokonaisuudessaan siirtyy Larox Oyj:n omistukseen, toteutuu ja omistusoikeus siirtyy 1.10.2008. (Pörssitiedote 12.9.2008)

■ **Larox toimittaa suodattimia Intiaan rautarikasteen pelletointilaitokselle:** Larox on saanut tilauksen Essar Steel Ltd:ltä suodatintuotoksista Essar Steel Orissa Ltd:n uudelle rautarikasteen pelletointilaitokselle Intiassa. Tilauksen kokonaisarvo on noin 13,5 miljoonaa

euroa ja suodattimet toimitetaan vuoden 2009 jälkipuoliskon ja vuoden 2010 alkupuoliskon aikana. Toimitus koostuu useista suurikokoisista vaakapainesuodattimista, ja niitä tullaan käyttämään veden poistoon hienosta rautarikasteesta ennen rikasteen siirtymistä pelletointiprosessiin. (Pörssitiedote 15.9.2008)

Lokakuu

■ **Larox-konsernin osavuositulos tammi-syyskuu:** Larox-konsernin yhdeksän kuukauden tulos ennen veroja oli 10,2 milj. euroa. Liikevaihtoa kertyi 143,9 milj. euroa. Liikevoitto oli 11,7 milj. euroa. Tilauksen arvo oli katsauskauden lopussa 110,1 milj. euroa. Uusia tilauksia saatiin katsauskauden aikana 159,0 milj. euroa. Osakekohtainen tulos oli 0,77 euroa. (Pörssitiedote 23.10.2008)

Joulukuu

■ **Laroxin Kiinan tytäryhtiölle toimilupa:** Larox on 8. joulukuuta 2008 saanut toimiluvan Kiinaan perustamalleen tytäryhtiölle. Suzhou Industrial Park Industrial and Commercial Bureau myöntämä toimilupa mahdollistaa tytäryhtiön toimintojen käynnistymisen. Tuotanto- ja toimistotilojen rakentaminen on edennyt aikataulussaan ja tytäryhtiön arvioidaan olevan täydessä toiminnassa toukokuuhun 2009 mennessä. (Pörssitiedote 10.12.2008)

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2008 oli Laroxille kaksijakoinen: pääsimme tavoitteisiimme liikevaihdon kasvussa, mutta emme suhteellisessa kannattavuudessa. Tilaukset laski vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Laroxin liikevaihto nousi 31,4 prosenttia edellisestä vuodesta 208 miljoonaan euroon. Liikevoitto oli 8 prosenttia liikevaihdosta. Oman pääoman tuotto oli 29,2 prosenttia ja osakekohtainen tulos 1,07 euroa.

Liikevaihdon kasvu syntyi jälkimarkkina-myynnistä sekä kaivos- ja metallurgisen teollisuuden laitemyynnistä. Kaivos- ja metallurgisessa teollisuudessa on investoitu erittäin voimakkaasti jo kolmen vuoden ajan. Täydellä teholla käyvät laitokset ovat tarvinneet myös varaosia ja huoltoa.

Kemianteollisuuden myynnin volyymin kehitys on ollut tasainen jo useana vuonna. Vuosi 2008 ei ollut poikkeus: kemianteollisuuden myynti lisääntyi vain hieman edellisestä vuodesta.

Viime vuoden alussa tilaukset olivat erinomaisella tasolla vallinneen korkeasuhdanteen ansiosta. Alkuvuodesta saimme tilauksia kiitettävästi, mutta kysyntä kuitenkin heikkeni oleellisesti elokuun jälkeen. Vuoden 2008 lopussa kumulatiivinen tilaukset oli 25 miljoonaa euroa alhaisempi kuin vuonna 2007.

Suurin yksittäinen tilaus vuonna 2008 oli Intiaan toimitettavien vaakapainesuodattimien tilaus, arvoltaan 13,5 miljoonaa euroa. Suuria tilauksia saatiin myös muun muassa Japanista, Chilestä, Venäjältä, Kongon demokraattisesta tasavallasta, Meksikosta ja Saksasta.

Liikevaihto jakaantui maantieteellisesti seuraavasti: Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikka 33,1 %, Aasia ja Australasia 22 % sekä Eurooppa, CIS, Lähi-Itä ja Afrikka 44,9 %.

Ympäristöasiat vauhdittavat kysyntää

Suodatinmarkkina kasvaa edelleen sekä palveluiden että laitteiden osalta. Nesteen ja kiintoaineen erotus on olennainen osa tuhansien eri tuotteiden valmistusprosessia. Asiakkaillamme on lisäksi tarve siirtyä yhä tehokkaampaan erotustekniikkaan. Vaikka uusia prosessitekniikoita kehitetään jatkuvasti, tarve erottaa neste ja kiintoaine toisistaan ei tule vähenemään – päinvastoin.

Kilpailuetumme on se, että meillä on erittäin laaja tuote- ja palveluportfolio. On etumme, että pystymme tarjoamaan asiakkaalle kaikki prosessiin liittyvät suodattimet ja jälkimarkkinatuotteet.

Ympäristötietoisuuden nousu ja kiristyvät ympäristövaatimukset lisäävät entistä tehokkaampien prosessien käyttöönottoa ja sitä kautta myös tuotteidemme kysyntää. Tuotteidemme avulla asiakkaamme voivat vähentää energiankulutusta, päästöjä ja vedenkäyttöä ja samalla nostaa toimintansa kustannustehokkuutta. Vedenkäytön tehostaminen on erityisen tärkeää kaivos- ja metallurgisessa teollisuudessa, sillä laitokset sijaitsevat usein vesipulasta kärsivillä alueilla.

Tuotekehityksessä keskityimme vuonna 2007 lanseerattujen tuotteiden toimitus- ja hankintaketjujen hiomiseen. Asiakastarpeiden pohjalta kehitettyjen tuotteiden kysyntä on ollut hyvä. Jälkimarkkinatoiminnoissa

tuotteistimme palveluitamme tilanteessa, jossa yhä useampi asiakas on kiinnostunut täyden palvelun kunnossapidosta ja laitoksen käytöstä.

Laajenemisen vuosi

Perustimme kaksi uutta tytäryhtiötä vuonna 2008. Kiinan tytäryhtiön tarkoituksena on ennen kaikkea palvella asiakaskuntaamme ja myydä tuotteita Kiinassa. Yhtiöllä on myös keskeinen tehtävä kannattavuutemme parantamisessa, sillä ostimme yhtiön kautta teräsrakenteita ja komponentteja. Tulemme käynnistämään myös eräiden tuoteryhmien paikallisen kokoonpanon Kiinassa. Nämä tuotteet on tarkoitettu aluksi ensisijaisesti Kiinan ja Aasian markkinoille.

Venäjän tytäryhtiö perustettiin, koska paikallistamalla myynnin ja jälkimarkkinatoiminnot olemme asiakkaidemme edessä entistä uskottavampia. Uskomme vahvasti siihen, että venäläiset kaivos- ja kemianalan toimijat tulevat investoimaan maassa tulevaisuudessa voimakkaasti ja haluamme olla markkinalla mukana vakavasti otettavana vaihtoehtona.

Vuonna 2008 Larox teki myös strategisesti tärkeän yrityskaupan ja osti Turku Ceramics Oy:n. Yritys valmistaa Laroxin Ceramec-kiekkosuodattimen keramiikkalaatan, joka on tärkeä elementti tuotteen kilpailukykyssä. Yrityskaupalla saimme Laroxille lisää ratkaisevaa osaamista.

Toimia kannattavuuden parantamiseksi

Suhteellinen kannattavuutemme ei kehitynyt vuonna 2008 täysin tavoitteidemme mukaisesti. Liikevaihdon kasvu perustui keskeisesti uusiin tuotteisiin, jotka on tuotu markkinoille vuonna 2007 ja joiden kannattavuus ei vielä ole parhaalla mahdollisella tasolla. Olemmekin hionneet tuotteiden rakenteita sekä toimitus- ja hankintaketjuja vuonna 2008. Haasteena ovat olleet myös raaka-aineiden hinnat ja komponentit.

Kannattavuuden parantamiseksi olemme siirtäneet hankinta- ja valmistustoimintaa sekä tuotesuunnittelua itäiseen Keski-Eurooppaan ja Kiinaan sekä muuttaneet toimintamallejamme. Käytämme tuotesuunnittelussa ja jälkimarkkinatoiminnossamme kattavaa partneriverkostoa, joka tuo liiketoimintaamme joustoa. Hankintatoimen toimiessa globaalisti hankimme komponentteja alhaisempien kustannusten maista.

Larox on vahva myös tulevaisuudessa

Näkymä on tällä hetkellä kovin lyhyt ja epävarma. Emme kuitenkaan luovu kasvun ja kannattavuuden parantamisen strategiastamme. Meillä on vakaa uskomus ja pyrkimys siihen, että Larox pärjää myös epävarmassa tilanteessa vahvana toimijana. Kilpailukykyinen tuoteportfoliomme ja osaava asiakaspalvelu säilyttävät asemamme myös tulevaisuudessa. Erityisesti markkinatilanteen piristytessä Larox tulee olemaan vahva toimija.

Liikevaihto vuodelle 2009 tulee todennäköisesti laskemaan verrattuna vuoteen 2008. Suurimmat haasteet tulevat liittymään kannattavuuden ylläpitämiseen, sillä tulevaisuuteen liittyy erittäin suuria epävarmuuksia.

Kiitokset

Laroxilla oli kolmas peräkkäinen voimakas kasvun vuosi. Toimitimme edelliseen vuoteen verrattuna kaksinkertaisen määrän laitteita. Kasvuvuosina henkilöstön halu ja kyky venyä on ollut keskeinen asia. Olemme

myös kehittäneet toimintaamme ja ottaneet uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöön, mikä on vaatinut henkilöstöltä paljon. Kiitos kuuluu koko henkilöstölle. Ylikuormitustilanteessa esiintyneet toimitus- ja laatuongelmat tulemme korjaamaan.

Asiakkaidemme luottamus tuotteisiimme ja asiantuntemukseemme on säilynyt myös vuonna 2008. Kiitän asiakkaitamme yhteistyöstä ja siitä, että he ovat valinneet laadukkaat tuotteemme ja osaamisemme.

Olemme kasvattaneet vuosien mittaan partneriverkostoamme yhä mittavammaksi omia toimintamalleja kehittäessämme ja partnerit ovat yhä tärkeämpi osa Laroxin liiketoimintaa. Kiitän partnereitamme hyvästä yhteistyöstä vuonna 2008.

Myös osakkeenomistajat ja muut yhteistyökumppanit ansaitsevat suuret kiitokset. ■

Toivo Matti Karppanen

Hallituksen toimintakertomus

Liiketoiminta

Kaivos- ja metallurgisen teollisuuden investointien ja korkeasuhdanteen ansiosta Laroxin tuotteiden ja jälkimarkkinapalveluiden kysyntä oli erittäin hyvällä tasolla alkuvuodesta. Kysyntä kuitenkin heikkeni jyrkästi kolmannen vuosineljänneksen lopulta lähtien, kun maailmantalouden lisääntynyt epävarmuus alkoi näkyä Laroxin asiakastoimialoilla.

Kysynnän heikentymisen myötä yhtiön tilauskanta ei kehittynyt odotusten mukaisesti. Konsernin joulukuun lopun tilauskanta oli 26,0% pienempi edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ollen 72,0 milj. euroa (97,3 milj. euroa). Katsantakauden aikana uusia tilauksia

saatiin 184,8 milj. euroa (208,4 milj. euroa). Katsauskauden lopun tilauskannasta arvioidaan toimitettavan 58,5 milj. euroa kuluvan vuoden aikana.

Konsernin liikevaihdosta noin 93% tuli Suomen ulkopuolelta.

Konsernirakenne

Turku Ceramics Oy:n osakkeiden hankinnasta tehtiin sopimus, jolla kyseisen yrityksen osakekanta kokonaisuudessaan siirtyi Larox Oyj:n omistukseen 1.10.2008, josta lähtien yhtiö on konsolidoitu konserniin. Turku Ceramicsin liikevaihto vuonna 2007 oli 3,4 miljoonaa euroa ja yritys työllisti 26 henkilöä. Turku Ceramics on Suomen ainoa teollisuuskeraamien

valmistaja ja toimittaa Laroxille suodatin-elementtejä.

Katsauskauden aikana Ruotsiin on perustettu tytäryhtiö Larox AB. Yhtiö on Kiinaan perustettavan tytäryhtiön holding-yhtiö. Kiinan tytäryhtiö sai 8.12.2008 toimiluvan. Shanghain lähellä Suzhou Industrial Parkissa (SIP) toimintansa aloittava tytäryhtiö, Larox Filtration Technology (Suzhou) Co. Ltd., vastaa Laroxin suodatinmyynnistä, kokoonpanosta ja jälkihuoltopalveluista Kiinassa. Toiminnan arvioidaan olevan täydessä vauhdissa kevään 2009 aikana.

Vuoden 2009 alussa toimintansa aloittava Venäjän tytäryhtiö, OOO Larox, sai 22.12.2008 toimiluvan. Moskovan etelä-

puolella sijaitseva huoltoyksikkö vastaa Laroxin teollisuussuodattimien jälkimarkkinapalveluista Venäjän markkinoilla. Oman varaosavaraoston ja asiakastuki-insinöörien avulla Larox pystyy palvelemaan sekä nykyisiä että uusia asiakkaitaan paremmin, minkä odotetaan näkyvän lyhyempinä toimitusaikoina sekä myynnin kasvuna Venäjällä.

Uusien tytäryhtiöiden perustamisen myötä Larox vahvistaa asemiaan kasvavilla Venäjän ja Aasian markkinoilla.

Tulos ja kannattavuus

Larox-konsernin tilikauden tulos ennen veroja oli 14,0 milj. euroa (11,8 milj. euroa) eli 6,7 % (7,4 %) liikevaihdosta. Liikevoitto oli 16,6 milj. euroa (13,1 milj. euroa) eli 8,0 % liikevaihdosta. Liikevaihtoa kertyi 208,0 milj. euroa (158,3 milj. euroa). Poistojen määrä oli 3,8 milj. euroa (3,5 milj. euroa) ja niiden osuus liikevaihdosta oli 1,8 % (2,2 %). Tilikauden tulos oli 10,0 milj. euroa (9,5 milj. euroa).

Oman pääoman tuotto oli 29,2 % (31,9 %). Sijoitetun pääoman tuotto oli 24,2 % (22,9 %). Osakekohtainen tulos oli 1,07 (1,01) euroa.

Tase ja rahoitus

Joulukuun 2008 lopun konsernitaseen loppusumma oli 118,1 milj. euroa (102,9 milj. euroa). Konsernin nettorahoituskulut olivat 2,7 milj. euroa (1,3 milj. euroa) ja niiden osuus liikevaihdosta 1,3% (0,8 %). Liiketoiminnan rahavirta oli 10,8 milj. euroa (-2,4 milj. euroa). Omavaraisuusaste oli 32,3 % (34,2 %) ja velkaantumisaste 1,07 (1,12). Konsernin käytettävissä olevia rahoitusliittejä on lisätty vuoden lopulla, lisäksi on otettu käyttöön TEL-takaisinmaksulainaa pitkäaikaisena rahoitusmuotona.

Investoinnit

Konsernin investoinnit olivat 7,4 milj. euroa (3,3 milj. euroa). Investoinnit pitävät sisällään Turku Ceramics Oy:n oston sekä IT-sovelluksia ja korvausinvestointeja.

Tutkimus ja tuotekehitys

Laroxin panostus tutkimukseen, laite- ja prosessikehitykseen, automaatiotuotteisiin ja koesuodatukseen investointeina oli

	2008	2007	2006
milj. euroa	7,3	7,6	6,8
% liikevaihdosta	3,5	4,8	5,5

Larox lanseerasi uusia tuotteita vuonna 2007 ja viime vuonna näiden tuotteiden toimitus- ja hankintaketjuja hiottiin sujuvammiksi. Tuotekehityksessä keskityttiin myös parantamaan suodatusratkaisujen soveltuvuutta osaksi prosessilaitoskokonaisuutta. Jälkimarkkinatoiminnoissa Larox kehitti palvelutuotteitaan ja käynnisti palveluiden systemaattisen tuotteistuksen.

Tuotekehityksen avulla Larox pyrkii tekemään asiakastarpeeseen yhä sopivampia tuotteita. Muiden ominaisuuksien kehittämisen lisäksi tämä on käytännössä tarkoittanut yksikkökapasiteetiltaan yhä suurempien laitteiden kehittämistä ja tuomista markkinoille.

Nesteen ja kiintoaineen erotustekniikan opetuksen turvaamiseksi Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa Larox on tehnyt sopimuksen alan professuurin rahoittamiseksi. Rahoituksen suuruus on 95.000 euroa vuodessa viiden vuoden ajan alkaen vuodesta 2008.

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa oli katsauskauden aikana keskimäärin 562 (458*, 450**) henkilöä. Katsauskauden lopussa konsernin henkilöstön määrä oli 593 (469*, 446**) ja emoyhtiön 279 (220*, 210**). Kasvua on pääosin huoltotoiminnassa Suomessa, Australiassa, Etelä-Afrikassa, Chilessä ja Perussa sekä Turku Ceramics Oy:n (26 henkilöä) kaupasta johtuen.

Henkilöstömäärä kasvoi edelleen kasvun painoutuessa kehittyville markkinoille ja jälkihuoltoon. Johtamisen ja esimiestyön kehittämiseen panostettiin organisaation kaikilla tasoilla, samoin uusien työntekijöiden perehdyttämiseen globaaliin organisaatioon.

* 2007, ** 2006

Henkilöstön jakauma alueittain vuoden lopussa oli seuraava:

ALUE	2008	2007	2006
Suomi	303	220	210
Muu Eurooppa	130	127	139
Pohjois-Amerikka	35	32	27
Etelä- ja Väli-Amerikka	49	36	33
Aasia ja Australasia	39	28	17
Lähi-itä ja Afrikka	37	26	20
Henkilöstö yhteensä	593	469	446

Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut jakautuivat seuraavasti:

1000 EUR	1.1.–31.12. 2008	1.1.–31.12. 2007	1.1.–31.12. 2006
Palkat ja palkkiot	28 245	24 711	23 219
Eläkekulut, maksupohjaiset järjestelyt	3 064	2 302	2 228
Eläkekulut, etuusperusteiset järjestelyt	23	57	33
Osakeperusteiset maksut (rahavaroina maksettavat)	28	63	57
Osakeperusteiset maksut (osakkeina maksettavat)	9	101	
Muut henkilösivukulut	4 991	4 292	3 829
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut yhteensä	36 360	31 526	29 366

Nopean kasvun olosuhteissa pyrittiin myös kehittämään suorituksen johtamis- ja kehityskeskustelukäytäntöjä niin, että ne tukevat uusien työntekijöiden pääsyä nopeasti kiinni tehtäviinsä sekä strategian jalkauttamista läpi organisaation. Lisäksi pilotoitiin uusia osaamisen johtamisen työkaluja.

Hallitus ja tilintarkastajat

Larox Oyj:n yhtiökokouksessa 26.3.2008 valittiin hallituksen jäseniksi uudelleen Timo Vartiainen, Katariina Aaltonen, Teppo Taberman, Thomas Franck ja Matti Ruotsala. Välittömästi yhtiökokouksen jälkeen pidetyssä hallituksen järjestäytymiskokouksessa hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Timo Vartiainen.

Tilintarkastajiksi valittiin PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Kim Karhu.

Hallinto

Larox Oyj:ssä sovellettiin vuoden 2008 aikana pörssiyhtiöiden hyvästä hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä annettua suositusta, jonka ovat antaneet Nasdaq OMX Helsinki Oy, Keskuskauppakamari sekä Elinkeinoelämän Keskusliitto (EK). Yhtiön hallituksen vahvistamat periaatteet ovat luettavissa yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.larox.com.

Riskit ja epävarmuustekijät

Riskienhallinta on osa Larox-konsernin johto- ja kontrollointijärjestelmää. Sen tarkoituksena on ennaltaehkäistä liiketoiminnan kannalta negatiivisia ilmiöitä, tukea konsernin strategiaa ja varmistaa liiketoiminnan jatkuvuus ja henkilöstön hyvinvointi. Laroxin riskienhallintamallin mukaisesti riskit luokitellaan neljään ryhmään: liiketoiminnallisiin, operatiivisiin, rahoituksellisiin ja vahinkoriskeihin.

Larox toimii globaaleilla markkinoilla, joilla maailmanlaajuiset suhdanteet vaikuttavat Laroxin liiketoiminnan kehitykseen vaikka Larox ei ole riippuvainen minkään maantieteellisesti rajatun markkina-alueen kehityksestä. Viime aikoina päivantasaa-ajan eteläpuolisessa Afrikassa tapahtuneet poliittiset levottomuudet ovat aiheuttaneet paikallisesti eniten epävarmuutta Laroxin toimintaan. Larox on perustanut tytäryhtiöt Kiinaan ja Venäjälle, joiden toimintojen

aloittamista maailmanlaajuisesti syvenevä talouskriisi vaikeuttaa.

Laroxin tuotteisiin kohdistuva kysyntäriski on kasvanut oleellisesti maailmanlaajusten taloudellisten vaikeuksien johdosta ja vuoden 2008 loppupuolella ilmenneen kysynnän epävarmuuden arvioidaan jatkuvan vuoden 2009 aikana. Kansainvälinen kriisi on pienentänyt Laroxin asiakkaiden investointeja ja muita liiketoimintavolyymeja samalla kun se on pakottanut osan Laroxin asiakkaista ryhtymään erilaisiin säästötoimenpiteisiin. Tästä johtuen kilpailu toimialalla on entisestään kasvanut. Laroxin asiakaskuntaan kuuluu myös tiettyjä toimialoja, joissa Larox ei ole huomannut talouskriisin vaikutuksia, esimerkiksi elintarvike- ja farmaseuttinen teollisuus. Larox torjuu hankintaan ja valmistukseen liittyviä riskejä sitomalla jo sopimustasolla raaka-ainekustannukset materiaalikustannushintaindekseihin. Lisäksi Larox valvoo entistä enemmän alihankkijoitaan laatujärjestelmien avulla, kehittää logistiikkaansa sekä laajentaa yhteistyöverkostoaan. Talouskriisin myötä alihankintakapasiteetin saatavuus on helpottunut.

Jatkuvat epävarmuudet yhtiöiden rahoituksellisessa asemassa nostavat myös Laroxin luottotappioriskiä, jota Larox pyrkii hallitsemaan käyttämällä soveliaampia maksuehtoja, seuraamalla toimintoja aktiivisesti sekä reagoimalla maksuviivästyksiin tehokkaammin. Laroxin merkittävimmät laskutusvaluutat ovat euro, Yhdysvaltain dollari, Australian dollari ja Etelä-Afrikan Tasavallan randi. Laroxin pääasiallinen ostovaluutta on euro. Larox torjuu valuuttariskejään erilaisilla suojaustoimenpiteillä. Laroxille keskeisten valuuttojen arvojen voimakkaat vaihtelut vaikeuttavat valuuttariskien hallintaa.

Larox torjuu vahinkoriskejä toteuttamalla erilaisia työturvallisuus- ja työsuojeluohjelmia sekä muita toiminta- ja toimitilasuunnitelmia. Larox kokee suurimmaksi vahinkoriskikseen työntekijöiden työmatkoihin liittyvät mahdolliset liikenne- ja muut onnettomuudet sekä erilaiset sairastumisriskit. Kuluneen vuoden aikana Laroxilla ei ole sattunut vakavia henkilövahinkoja tai muita onnettomuuksia, jotka olisivat vakavasti vaarantaneet Laroxin toimintaedellytyksiä.

Riskeistä on kerrottu laajemmin konsernin internet-sivuilla (www.larox.com) kohdassa Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän periaatteet.

Ympäristöasiat

Laroxin liiketoiminnan suorat ympäristövaikutukset ovat pieniä. Konserni huolehtii jätteiden ja ongelmajätteiden asianmukaisesta lajittelusta ja edelleen käsittelystä. Laroxin suodattimien elinkaaren ympäristövaikutukset ovat positiivisia: tehokkaan erotustekniikan avulla asiakkaiden on mahdollista vähentää omien tuotantoprosessiansa ympäristövaikutuksia. Kaivos- ja metallurgisen teollisuuden sekä kemian prosessiteollisuuden käyttökohteissa Laroxin suodattimet vähentävät tuotantoprosessin energian- ja vedenkulutusta sekä päästöjä.

Hallituksen valtuutukset

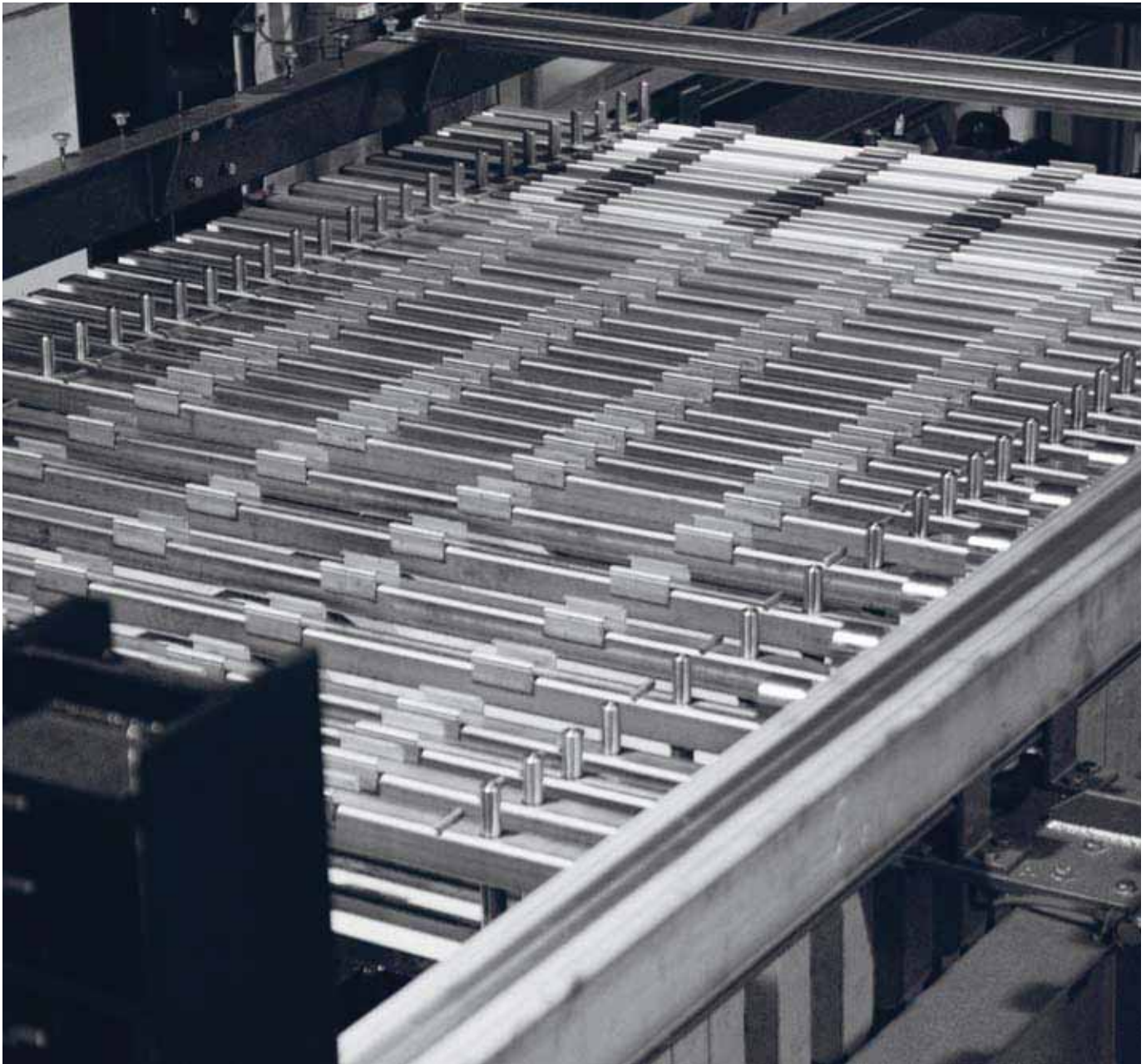
Hallituksen valtuutusta omien osakkeiden hankkimisesta yhtiön vapaalla omalla pääomalla ei käytetty sen voimassaoloaikana. Valtuutus koski enintään 500.000 yhtiön B-osaketta ja päättyi 30.9.2008.

Hallituksen valtuutusta päättää osakkeiden, optio-oikeuksien tai osakeyhtiölain 10 luvun 1 pykälän mukaisten erityisten oikeuksien antamisesta yhdessä tai useammassa erässä siten, että valtuutuksen perusteella annettavien B-osakkeiden määrä on yhteensä enintään 500.000 osaketta, ei ole käytetty raportointikauden aikana. Valtuutus on voimassa 30.3.2012 asti.

Oman pääoman ehtoisten arvo- papereiden liikkeeseenlasku, B-sarjaan kuuluvien osakkeiden merkintä johdon kannustinjärjestelmän perusteella

Larox Oyj:n vuoden 2004 johdon osakeannin perusteella merkityistä B-osakkeista ne 43.320 osaketta, joiden rajoitusperiodi päättyi 1.12.2008, otettiin kaupankäynnin kohteeksi yhdessä muiden B-osakkeiden kanssa 1.12.2008 alkaen. Vuonna 2008 vapautuneet osakkeet olivat viimeiset vuoden 2004 annin perusteella vapautuneet osakkeet.

Larox on julkaissut vuoden 2004 johdon annin ehdot tiedotteissaan 16.2.2004 ja 17.3.2004.

Avainhenkilöiden osakepohjainen kannustusjärjestelmä

Larox Oyj:n hallitus päätti 29.5.2007 Larox-konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustusjärjestelmästä. Koko järjestelmän perusteella annetaan yhteensä enintään 150.000 osaketta ja rahaa se määrä, joka tarvitaan jaettavista osakkeista aiheutuviin veroihin ja veronluontoihin maksuihin osakkeiden antamishetkellä, kuitenkin enintään annettavien osakkeiden antamishetken arvoa vastaava määrä. Ansaintajakso alkoi 1.1.2007 ja päättyi 31.12.2010. Tästä tiedotettiin yhtiötiedotteilla 30.5.2007 sekä 10.8.2007. Tarkempia tietoja on esitetty tilinpäätöksen kohdassa Oma pääoma, Osakeperusteiset maksut.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

B-osakkeiden vaihto ajalla 1.1. – 31.12.2008 oli 2.228.321 kpl, joka on 23,8 % osakkeiden kokonaismäärästä. Vaihdon arvo oli 20,7 milj. euroa. Katsauskauden alin kurssi oli 4,60 euroa osakkeelta ja ylin 12,40 euroa. Katsauskauden päätöskurssi oli 4,60 euroa osakkeelta ja koko osakekannan markkina-arvo 43,2 milj. euroa. Osakkeenomistajia oli vuoden lopussa 1.913 kpl.

Johdon ja hallituksen omistuksesta tarkempia tietoja tilinpäätöksen liitetiedoissa kohdassa Osakkeet ja osakkeenomistajat.

Osakelajit ja yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset on eritelty tarkemmin osiossa Osakkeet ja omistajat.

Oma pääoma

Larox Oyj:n osakkeita koskevat tiedot on esitetty tilinpäätöksen liitetietojen kohdassa 22. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot.

Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Yhtiön hallituksen tiedossa ei ole sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätöksen laskelmiin.

Tulevaisuuden näkymät

Vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä tilauskertymä heikkeni olennaisesti. Katsauskauden lopun tilauskanta oli 72,0 milj. euroa (97,3 milj. euroa) ja siitä arvioidaan toimitettavan 58,5 milj. euroa kuluvan vuoden aikana.

Maailmantalouden epävakaa tilanne aiheuttaa epävarmuutta kysyntätilanteeseen. Tästä johtuen tulevaisuuden näkymien ennakointi on vaikeaa ja ennusteisiin liittyy tavanomaista suurempaa epävarmuutta. Konsernin vuoden 2009 liikevaihdon arvioidaan selkeästi pienenevän edellisvuoteen verrattuna. Konserni joutuu sopeuttamaan kustannusrakennettaan

siten, että kannattavuus pystytään säilyttämään vähintään tyydyttävällä tasolla.

Voitonjakoehdotus

Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 15,6 milj. euroa (18,7 milj. euroa), josta tilikauden voitto on 2,5 milj. euroa (9,3 milj. euroa). Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,50 euroa/osake (0,60

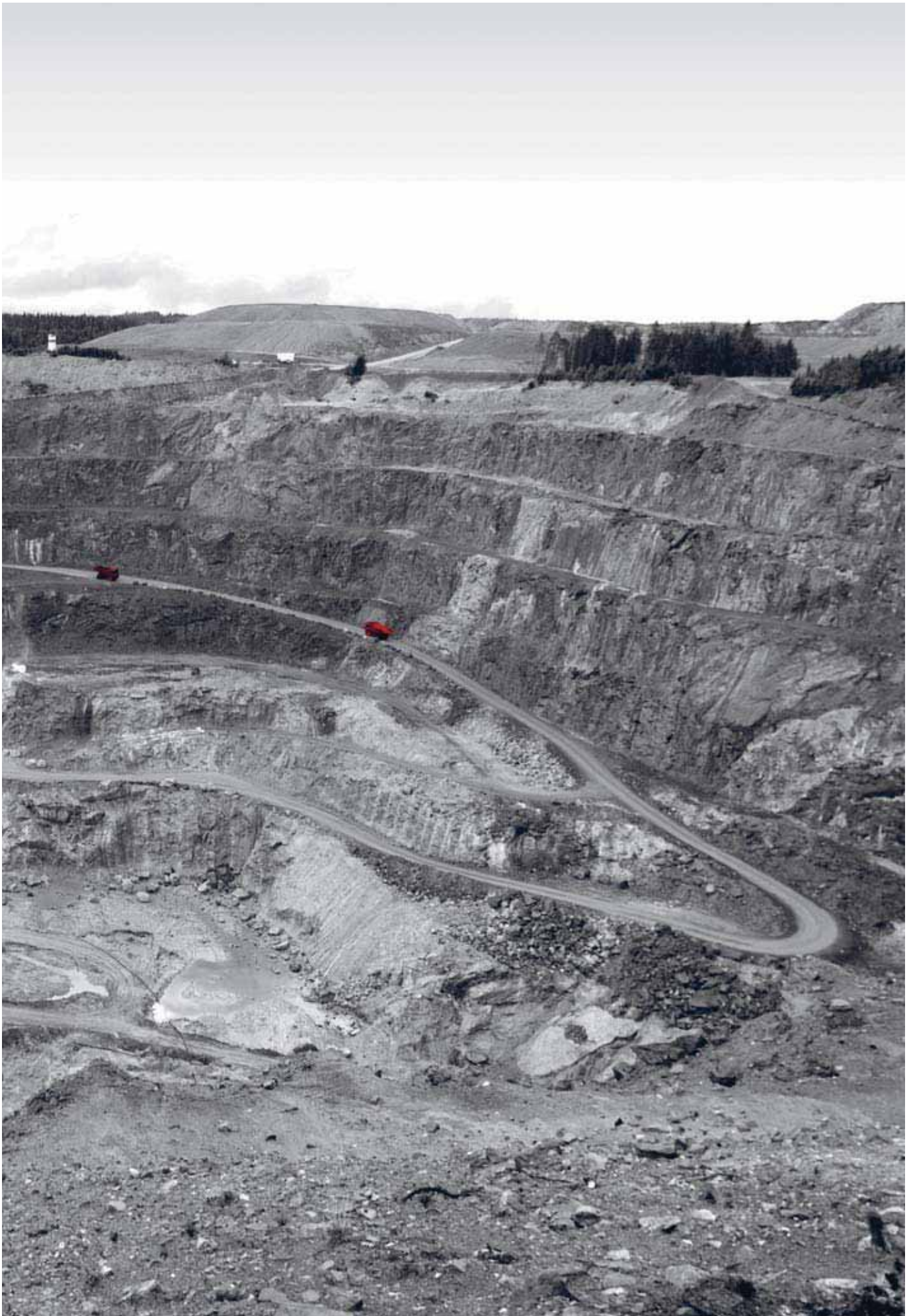
euroa/osake) eli yhteensä 4,7 milj. euroa (5,6 milj. euroa). Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Ehdotettu voitonjako ei vaaranna yhtiön maksukykyä.

Larox-konsernin tunnuslukuja

1000 EUR	1-12/2008	1-12/2007	1-12/2006
Uudet tilaukset	184 799	208 421	137 971
Konsernin tilauskanta kauden lopussa	72 006	97 330	44 911
Liikevaihto	207 995	158 270	122 809
Liikevoitto (EBIT)	16 618	13 070	8 931
% liikevaihdosta	8,0	8,3	7,3
Nettorahoituskulut	2 661	1 315	1 887
% liikevaihdosta	1,3	0,8	1,5
Tulos ennen veroja	13 957	11 755	7 044
Kauden tulos	10 022	9 496	5 004
Investoinnit	7 402	3 285	2 285
Oma pääoma/osake kauden lopussa, EUR	3,81	3,50	2,84
Omavaraisuus %	32,3	34,2	33,9
Oman pääoman tuotto, %	29,2	31,9	19,4
Sijoitetun pääoman tuotto, %	24,2	22,9	16,7
Taseen loppusumma	118 139	102 853	83 295
% liikevaihdosta	56,8	65,0	67,8
Vastuusitoumukset, milj. EUR	44,2	30,3	27,8
Tulos/osake, EUR	1,07	1,01	0,53
Osinko/osake, EUR	*) 0,50	0,60	0,30
Osakkeen kurssi kauden lopussa, EUR	4,60	12,00	9,00
Osinkotuotto %	46,7	59,4	56,6
Efektiiivinen osinkotuotto %	10,9	5,0	3,3
Hinta/voitto -suhde (P/E)	4,30	11,88	16,98
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj.EUR**	43,2	112,6	84,4
Osakkeiden vaihdon kehitys			
B-osakkeet, 1000 kpl	2 228,3	4 173,6	2 570,7
Osuus B-osakkeiden keskim.lkm:stä, %	23,8	44,5	27,4
Osakkeiden keskimääräinen lkm, 1000 kpl	7 257,6	7 257,6	7 253,9
Henkilöstö keskimäärin	562	458	450
Henkilöstö tilikauden lopussa	593	469	446
Liikevaihto/henkilö	370	346	273

*) Hallituksen esitys yhtiökokoukselle.

***) A-osakkeen kohdalla on käytetty julkisesti noteeratun B-osakkeen raportointikauden viimeistä kaupantekokurssia (vaihdolla painotettu keskipurssi).

Konsernitilinpäätös, IFRS

Konsernin tuloslaskelma, IFRS

1000 EUR	Liite	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Liikevaihto	3)	207 995	158 270
Liiketoiminnan muut tuotot	5)	4 230	2 240
Materiaalit ja palvelut	6)	-119 117	-86 859
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	7)	-36 360	-31 526
Poistot	13, 15)	-3 808	-3 504
Liiketoiminnan muut kulut	8)	-36 322	-25 551
LIIKEVOITTO		16 618	13 070
Rahoitustuotot	10)	655	946
Rahoituskulut	10)	-3 778	-2 622
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	16)	462	361
VOITTO ENNEN VEROJA		13 957	11 755
Tuloverot	11)	-3 935	-2 259
TILIKAUDEN VOITTO		10 022	9 496
Jakautuminen emoyhtiön omistajille		10 022	9 496
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:			
Tulos/osake, laimentamaton ja laimennettu, EUR	12)	1,07	1,01

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernin tase, IFRS

1000 EUR	Liite	31.12.2008	31.12.2007
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Aineettomat hyödykkeet	13)	18 998	18 795
Liikearvo	14)	2 843	2 926
Aineelliset hyödykkeet	15)	11 382	9 257
Osuudet osakkuusyhtiöissä	16)	1 723	1 393
Myytavissä olevat sijoitukset	17)	23	23
Laskennallinen verosaaminen	18)	5 063	5 238
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ		40 031	37 633
LYHYTAIKAISET VARAT			
Vaihto-omaisuus	19)	28 191	26 592
Myyntisaamiset ja muut saamiset	20)	46 555	36 651
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		1 701	165
Rahavarat	21)	1 661	1 812
LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ		78 108	65 220
VARAT YHTEENSÄ		118 139	102 853
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
EMOYHTIÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	22)	5 629	5 629
Ylikursisirahasto		5 777	5 777
Muut rahastot		-208	
Muuntoerot		-205	-127
Kertyneet voittovarot		24 777	21 566
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		35 770	32 845
PITKÄAIKAISET VELAT			
Laskennallinen verovelka	18)	4 111	1 804
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	23)	13 124	12 751
Työsuhde-etuuksista johtuvat veloitteet	24)	594	554
Varaukset	25)	1 843	826
PITKÄAIKAISET VELAT YHTEENSÄ		19 672	15 936
LYHYTAIKAISET VELAT			
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	23)	25 144	24 133
Ostovelat ja muut velat	26)	35 893	26 683
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	26)	550	1 935
Varaukset	25)	1 110	1 321
LYHYTAIKAISET VELAT YHTEENSÄ		62 697	54 072
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		118 139	102 853

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

1000 EUR	Liite	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Liiketoiminnan rahavirrat			
Tilikauden voitto		10 022	9 496
Oikaisut tilikauden tulokseen:			
Poistot	13, 15)	3 808	3 504
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot		-4	-92
Osuudet osakkuusyritysten tuloksista	16)	-462	-361
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot		53	-234
Rahoitustuotot ja -kulut	10)	3 070	1 910
Tuloverot	11)	3 935	2 259
Käyttöpääoman muutos:			
Vaihto-omaisuuden muutos		-3 411	-6 751
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		-11 996	-12 063
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		11 552	4 115
Varausten muutos		856	882
Maksetut korot liiketoiminnasta		-1 848	-1 819
Saadut korot liiketoiminnasta		78	53
Muut rahoituserät liiketoiminnasta		253	-50
Maksetut verot liiketoiminnasta		-5 058	-3 217
Liiketoiminnan nettorahavirta		10 848	-2 368
Investointien rahavirrat			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-2 969	-3 285
Investoinnit yritysjärjestelyihin		-3 384	
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot			92
Myytavissä olevien rahoitusvarojen myynnit			43
Saadut osingot		125	112
Investointien nettorahavirta		-6 228	-3 038
Rahoituksen rahavirrat			
Lyhytaikaisten lainojen nostot		17 956	20 509
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-19 849	-5 204
Pitkäaikaisten lainojen nostot		9 400	2 687
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-6 280	-9 820
Rahoitusleasingvelkojen takaisinmaksut		-88	-93
Maksetut osingot		-5 629	-2 814
Rahoituksen nettorahavirta		-4 490	5 265
Rahavarojen muutos			
Avaavan taseen mukaiset rahavarat		1 812	1 952
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-282	1
Päättävän taseen mukaiset rahavarat	21)	1 661	1 812

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista, IFRS

1000 EUR	Liite	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						
		Osake pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Suojaus- instru- menttien rahasto	Muunto- erot	Kertyneet voitto- varat	Oma pääoma yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.2007		5 629	5 777	105	-44	-70	15 271	26 668
Rahavirran suojaukset								
Kirjattu omaan pääomaan, veroilla vähennettynä	22)				44			44
Myytavissä olevat sijoitukset								
Voitto käypään arvoon arvostamisessa, veroilla vähennettynä				-105				-105
Muuntoeron muutos						-58	-487	-545
Omaan pääomaan suoraan kirjatut nettovoitot ja -tappiot				-105	44	-58	-487	-606
Tilikauden voitto							9 496	9 496
Kokonaisvoitot ja -tappiot				-105	44	-58	9 009	-8 890
Osingonjako	22)						-2 814	-2 814
Osakeperusteiset maksut	7, 22)						101	101
OMA PÄÄOMA 31.12.2007		5 629	5 777	0	0	-127	21 566	32 845

1000 EUR	Liite	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						
		Osake pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Suojaus- instru- menttien rahasto	Muunto- erot	Kertyneet voitto- varat	Oma pääoma yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.2008		5 629	5 777	0	0	-127	21 566	32 845
Rahavirran suojaukset								
Kirjattu omaan pääomaan, veroilla vähennettynä	22)							
Myytavissä olevat sijoitukset								
Voitto käypään arvoon arvostamisessa, veroilla vähennettynä				-208				-208
Muuntoeron muutos						-78	-1 191	-1 269
Omaan pääomaan suoraan kirjatut nettovoitot ja -tappiot				-208		-78	-1 191	-1 477
Tilikauden voitto							10 022	10 022
Kokonaisvoitot ja -tappiot				-208		-78	8 831	8 545
Osingonjako	22)						-5 629	-5 629
Osakeperusteiset maksut	7, 22)						9	9
OMA PÄÄOMA 31.12.2008		5 629	5 777	-208	0	-205	24 777	35 770

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Perustiedot

Konsernin emoyritys Larox Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Lappeenranta ja rekisteröity osoite Tukkikatu 1, 53900 Lappeenranta. Yhtiön osakkeet on listattu NASDAQ OMX Pörssissä Helsingissä vuodesta 1988 lähtien. Larox on nesteen ja kiintoaineen erotuksen prosessiratkaisujen kehittäjä ja maailmanlaajuinen toimittaja. Laroxin suodatus-tekniologioita hyödynnetään pääosin kaivos- ja metallurgisen teollisuuden ja kemianteollisuuden sovelluksissa. Larox-ratkaisut perustuvat prosessiosaamisen ja jälkimarkkinoinnin ainutlaatuisen yhdistelmään. Laroxilla on omaa toimintaa kolmessatoista maassa sekä laaja edustajaverkosto. Suurin osa konsernin liikevaihdosta kertyi Suomen ulkopuolelta.

Hallitus on hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkaistavaksi 12.2.2009. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.larox.com tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista osoitteesta Tukkikatu 1, 53900 Lappeenranta.

Tilinpäätöksen laadintaperusteet

Tämä on Laroxin konsernitilinpäätös, joka on laadittu EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2008 voimassaolevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina ja ne perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin lukuun ottamatta myytävissä olevia sijoituksia ja johdannaissovimuksia.

Uusien tai muutettujen IFRS-standardien ja IFRIC-tulkintojen soveltaminen

IASB on julkistanut alla luetellut standardit ja tulkinnat, jotka tulivat voimaan vuonna 2008

- IAS 39 (Muutos) ja IFRS 7 (Muutos), Reclassification of Financial assets. Muutos mahdollistaa tiettyjen rahoitusvarojen luokittelun pois kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista tai myytävissä olevista rahoitusvaroista tiettyjen ehtojen täytyessä. Tällaisessa tapauksessa on annettava tilinpäätöksessä lisätietoja. Muutos on ollut sovellettavissa 1.7.2008 alkaen. Näillä muutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IASB on julkistanut alla luetellut standardit ja tulkinnat, jotka tulevat voimaan vuonna 2009 tai myöhemmin. Konserni on päättänyt olla soveltamatta näitä standardeja ja tulkintoja ennakkaikaisesti ja ottaa ne käyttöön tulevana tilikausina.

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2009 seuraavat standardit ja tulkinnat *:

- IAS 1 (uudistettu), Tilinpäätöksen esittäminen. Standardin muutoksen tarkoituksena on parantaa tilinpäätöksen käyttäjien mahdollisuuksia analysoida ja vertailla tilinpäätöslaskelmissä annettavia tietoja muun muassa erottamalla yrityksen omassa pääomassa tapahtuvat muutokset, jotka liittyvät liiketoimiin yrityksen omistajien kanssa muista oman pääoman muutoksista. Omistajiin liittymättömät muutokset esitetään laajassa tuloslaskelmassa. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta tilinpäätöksen esittämiseen.
- IAS 23 (uudistettu), Vieraan pääoman menot. Standardin muutos edellyttää ehdot täyttävien hyödykkeisiin liittyvien vieraan pääoman menojen aktivoimista osaksi hyödykkeen hankintamenoa. Näiden menojen kirjaaminen suoraan kuluksi kielletään. Standardin muutos ei muuta konsernin soveltamia laatimisperiaatteita.

teita eikä sillä näin ollen ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- IAS 32 (muutos), Rahoitusinstrumentit: esittäminen ja IAS 1 (Muutos), Tilinpäätöksen esittäminen – Lunastusvelvoitteiset rahoitusinstrumentit ja yhteisön purkautuessa syntyvät velvoitteet. Standardien muutokset edellyttävät eräiden lunastusvelvoitteisten instrumenttien sekä eräiden rahoitusinstrumenttien, joiden perusteella yhteisön tulee ainoastaan selvitystilän yhteydessä luovuttaa tasausteinen osuus yhteisön nettovarallisuudesta luokittelemista omaksi pääomaksi. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardin muutos selvittää, että ainoastaan palvelun suorittamista koskevat ehdot ja tulokseen perustuvat ehdot ovat oikeuden syntymisehtoja. Kaikki muut piirteet tulee sisällyttää myöntämispäivän käypään arvoon eivätkä ne vaikuta siihen myönnettyjen etuuksien määrään, johon odotetaan syntyvän oikeus tai arvostukseen myöntämispäivän jälkeen. Muutos määrittelee myös sen, että kaikki peruutukset käsitellään samalla tavalla riippumatta siitä, onko tekijä yhtiö itse vai muu taho. Standardin muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 8, Toiminnalliset segmentit. Standardi korvaa IAS 14 -standardin. IFRS 8:n mukaan segmenttitietojen esittämisessä on käytettävä "Johdon lähestymistapaa", jolloin tiedot esitetään samalla tavalla kuin sisäisessä raportoinnissa. Konsernin liiketoimintaa johdetaan tuloksellisen toiminnan kannalta yhtenä kokonaisuutena, tällöin segmenttiraportointi sisältää yhden operationaalisen kokonaisuuden. Aikaisemmin esitetty toissijainen maantieteellinen segmenttiraportointi jää pois. Standardilla ei ole vaikutusta konsernin arvonalennustestaukseen.
- IFRIC 11, IFRS 2 – Konsernin ja omia osakkeita koskevat liiketoimet. Tulkinta selvittää omia osakkeita tai konserniyhtiöitä koskevien liiketoimien käsittelyä emoyhtiön ja konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä ohjeistamalla näiden luokittelua omana pääomana maksettaviin tai käteisarvoina maksettaviin osakeperusteisiin liiketoiimiin. Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRIC 13, Kanta-asiakasohjelmat. Tulkinta määrittelee liiketoimet, joissa tavaroita tai palveluita myydään asiakasuskollisuutta kannustavalla tavalla myyntisopimuksiksi, joissa on erotettavia osia. Asiakkaalta saatava suoritus kohdistetaan myyntisopimuksen eri komponenteille niiden käyppiin arvoihin perustuen. IFRIC 13 -tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, sillä konserniyhtiöillä ei ole kanta-asiakasohjelmia.

- IFRIC 14, IAS 19 – Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläräjä, vähimmäisrahoitintaatimukset ja näiden välinen yhteys. Tulkintaa sovelletaan IAS 19 -standardin mukaisiin työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuspohjaisiin järjestelyihin ja muihin pitkäaikaisiin etuuspohjaisiin työsuhte-etuuksiin silloin, kun järjestelyyn liittyy vähimmäisrahoitintaatimus. Tulkinta myös tarkentaa tulevien palautusten tai vastaisten järjestelyyn suoritettavien maksujen vähennysten kautta taseeseen merkittävän omaisuuserän kirjaimisedellytyksiä. Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRIC 15, Kiinteistöjen rakentamissopimukset. Tulkinta selvittää käsitelläkö kiinteistöjen rakentamissopimuksia IAS 11 "Pitkäaikais-hankkeet" vai IAS 18 "Tuotot" -standardin mukaisesti ja milloin tällaisia rakennusprojekteja voidaan osatulouttaa. Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IFRIC 16, Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation. IFRIC 16 selvittää ulkomaisen nettoinvestoinnin suojauksen kirjanpito-käsittelyä. Tämä tarkoittaa, että ulkomaisen nettoinvestoinnin suojaus liittyy eroihin toimintavaluutassa, eikä esittämisvaluutassa. Lisäksi suojausinstrumentin haltija voi olla mikä tahansa konserniyhtiö. IAS 21, "Valuuttakurssien muutosten vaikutukset" -standardin määräykset soveltuvat suojattavaan erään. Konsernin johto arvioi, että tulkinta tulee lisäämään konsernin mahdollisuuksia käyttää suojauslaskentaa, mutta tällä ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

IASB julkaisi toukokuussa 2008 parannuksia 34 standardiin osana vuosittaisia parannuksia standardeihin (Improvements to IFRSs). Seuraavassa on esitetty ne muutokset, jotka konserni ottaa käyttöön vuonna 2009 ja joilla konsernin johto arvioi voivan olla vaikutusta konsernin tilinpäätökseen:

- IAS 1 (muutos) Tilinpäätöksen esittäminen. Muutoksella selvennetään, että vain osa IAS 39:n mukaisesti kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi luokiteltavista rahoitusvaroista kuuluu lyhytaikaisiin varoihin. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IAS 16 (muutos) Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet (ja siitä johtuva muutos IAS 7:ään "Rahavirtalaskelmat"). Yhtiöt, joiden tavantomaiseen toimintaan kuuluu omaisuuserien antamista vuokralle ja niiden myöhemmin tapahtuvaa myyntiä, esittävät näistä omaisuuseristä saadut myyntituotot liikevaihtona ja siirtävät omaisuuserän kirjanpitoarvon vaihtomaisuuteen, kun omaisuuserä tulee myytäväksi.

väksi. Tästä aiheutuu IAS 7:ään muutos, jonka mukaan tällaisten omaisuuserien ostamisesta, vuokralle antamisesta ja myynnistä johtuvat rahavirrat luokitellaan liiketoiminnan rahavirroiksi. Muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

- IAS 19 (muutos) Työsuhte-etuudet. Muutoksilla selvennetään muun muassa, että järjestelyn muutos, joka muuttaa tulevien palkankorotusten vaikutusta luvattuihin etuuksiin, on järjestelyn supistaminen. Takautuvaan työsuorituksen kohdistuvien etuuksien muutos aiheuttaa negatiivisen takautuvaan työsuorituksen perustuvan menon, jos se pienentää etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan velvoitteen nykyarvoa. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IAS 20 (muutos) Julkisten avustusten kirjanpitolinen käsittely ja julkisesta tuesta tilinpäätöksessä esitettävät tiedot. Hyöty, joka koituu markkinakorkoa pienemmällä korolla julkiselta vallalta saadusta lainasta, määritetään IAS 39:n mukaisen kirjanpitoarvon ja saatujen maksujen erotuksena, ja hyöty käsitellään IAS 20:n mukaisesti. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IAS 23 (muutos) Vieraan pääoman menot. Vieraan pääoman menojen määrittelyä on muutettu siten, että korkokulut lasketaan käyttäen IAS 39:ssä määriteltyä efektiivisen koron menetelmää. Muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IAS 27 (muutos) Konsernitiilinpäätös ja erillistilinpäätös. Kun IAS 39:n mukaisesti kirjanpidossa käsitelty tytäryhtiösjoiutus luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5:n mukaisesti, IAS 39:n soveltamista jatketaan. Muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IAS 28 (muutos) Sijoitukset osakkuusyhtiöihin (ja siitä aiheutuvat muutokset IAS 32:een "Rahoitusinstrumentit: esittäminen" ja IFRS 7:ään "Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot"). Jos sijoitusta osakkuusyhtiöön käsitellään kirjanpidossa IAS 39:n mukaisesti, siitä tarvitsee esittää vain osa IAS 28:n edellyttämistä tiedoista IAS 32:n ja IFRS 7:n edellyttämien tietojen lisäksi. Muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IAS 28 (muutos) Sijoitukset osakkuusyhtiöihin (ja siitä aiheutuvat muutokset IAS 32:een "Rahoitusinstrumentit: esittäminen" ja IFRS 7:ään "Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot"). Sijoitusta osakkuusyhtiöön käsitellään arvonalentumistestauksessa yhtenä omaisuuseränä, eikä arvonalentumistappiota kohdisteta sijoitukseen sisältyviin yksittäisiin omaisuuseriin, esimerkiksi liikear-

- voon. Arvon alentumisten peruutukset kirjataan sijoituksen kirjanpitoarvon oikaisuksi siihen määrään asti kuin osakkuusyrityksestä kerrytetävissä oleva rahamäärä kasvaa. Muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IAS 31 (muutos) Osuudet yhteisyrityksissä (ja siihen liittyvät muutokset IAS 32:een ja IFRS 7:ään). Jos sijoitusta yhteisyritykseen käsitellään kirjanpidossa IAS 39:n mukaisesti, siitä vaaditaan esitettäväksi vain osa IAS 31:n edellyttämistä tiedoista IAS 32:n ja IFRS 7:n edellyttämien tietojen lisäksi. Muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
  - IAS 36 (muutos) Omaisuuserien arvon alentuminen. Jos käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla on laskettu diskontattujen rahavirtojen perusteella, tilinpäätöksessä esitetään samat tiedot kuin käyttöarvolaskelmia käytettäessä. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
  - IAS 38 (muutos) Aineettomat hyödykkeet. Ennakkomaksu saadaan merkitä taseeseen vain silloin, kun maksu on suoritettu ennen kuin tavara on saatu oikeus tai palvelut on vastaanotettu. Standardin muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
  - IAS 38 (muutos) Aineettomat hyödykkeet. Muutoksella poistetaan sanamuoto, jonka mukaan menetelmä, joka johtaa tasapoistoja pienempään poistoon, on perusteltu "vain harvoin jos koskaan". Standardin muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
  - IAS 39 (muutos) Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen. Muutokset muun muassa selventävät johdannaisten luokittelua suojauslaskennan muutostilanteissa, kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien instrumenttien määritelmää sekä edellyttävät tarkistetun efektiivisen koron käyttöä vieraan pääoman ehtoisen instrumentin uuden kirjanpitoarvon määrittämiseen, kun käyvän arvon suojauslaskenta lopetetaan. Konsernin johto arvioi, että muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
  - IAS 40 (muutos) Sijoituskiinteistöt (ja siitä johtuvat muutokset IAS 16:een). Kiinteistö, jota parhaillaan rakennetaan tai kunnostetaan käytettäväksi sijoituskiinteistönä tulevaisuudessa, kuuluu IAS 40:n soveltamisalaan. Näin ollen tällainen kiinteistö arvostetaan käypään arvoon, jos sovelletaan käyvän arvon mallia. Jos rakenteilla olevan sijoituskiinteistön käypä arvo ei kuitenkaan ole luotettavasti määritettävissä, kiinteistö arvostetaan hankintamenoon, kunnes rakennustyö valmistuu tai käyvän arvon luotettava määrittäminen tulee mahdolliseksi. Standardin muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **

- IAS 41 (muutos) Maatalous. Muutetun standardin mukaan diskontattuihin rahavirtoihin perustuvissa käypää arvoa koskevissa laskelmissa on käytettävä markkinoilla määräytyvää diskonttauskorkoa, ja standardista poistetaan kieltö, jonka mukaan biologista muuttumista ei saanut ottaa huomioon käypää arvoa laskettaessa. Standardin muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IFRS 1 (muutos), Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto ja IAS 27 (muutos), Konsernitiilinpäätös ja erillistilinpäätös. IFRS-tilinpäätöksen ensilaatijat saavat muutetun standardin mukaan käyttää erillistilinpäätöksissään joko käypää arvoa tai aiemman tilinpäätöskäytännön mukaista kirjanpitoarvoa oletushankintamenoa määritelmässään tytäryrityksiin, yhteisessä määräysvallassa oleviin yksikköihin ja osakkuusyrityksiin tehtyjen sijoitusten alkuperäistä hankintamenoa. Muutoksen seurauksena IAS 27:stä myös poistetaan "hankintameno perustuvan kirjaamisen" määritelmä ja siihen lisätään vaatimus osinkojen esittämisestä tuottoina sijoittajayrityksen erillistilinpäätöksessä. Standardin muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, eivätkä konsernin tytäryhtiöt sovelle IFRS-standardia erillistilinpäätöksissään. **

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2010 seuraavat IASB:n julkistamat standardit ja tulkinnan:

- IFRS 3 (Uudistettu), Liiketoimintojen yhdistäminen. Uudistettu standardi edellyttää edelleen hankintameno menetelmän käyttöä yritysten yhteenliittymien käsittelyssä, kuitenkin erällä merkittävillä muutoksilla. Esimerkiksi kaikki yritysten hankkimiseen liittyvät maksut tulee kirjata käypään arvoon hankinta-ajankohtana ja erät mahdolliset vastikkeet arvostetaan hankinnan jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Liikearvo voidaan laskea perustuen emoyhtiön osuuteen nettovarallisuudesta tai se voi sisältää vähemmistöosuudelle kohdistetun liikearvon. Kaikki transaktioiden kirjataan kuluksi. Konserni muuttaa mahdollisten tulevien liiketoimintahankintojen kirjaamiskäytännön vastaamaan uudistettua standardia. **
- IAS 27 (Uudistettu), Konsernitiilinpäätös ja erillistilinpäätös. Uudistettu standardi edellyttää kaikkien vähemmistötransaktioiden kirjaamista omaan pääomaan, jos määräysvalta ei siirry. Näin ollen vähemmistötransaktiot eivät enää johda liikearvon eivätkä tulosvaikutteisen voiton tai tappion kirjaamiseen. Standardi määrittelee transaktioiden käsittelyn myös silloin, kun määräysvalta siirtyy. Mahdollisesti jäljelle jäävä osuus hankinnan kohteessa arvostetaan käypään arvoon ja syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta

konsernin tilinpäätökseen. **

- IAS 39 (Muutos), Financial instruments: Recognition and measurement – Eligible Hedged Items. Sen mukaan inflaatiota ei voida erikseen määrittää suojattavaksi komponentiksi kiinteäkorkoisessa velassa. Lisäksi silloin, kun optioihin sovelletaan suojauslaskentaa, ei option aika-arvoa voida enää sisällyttää suojaussuhteeseen. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IFRS 5 (muutos) Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot (ja siihen liittyvä muutos IFRS 1:een "Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto"). Muutos kuuluu IASB:n toukokuussa 2008 julkaisemiin vuosittaisiin parannuksiin. Siinä selvennetään, että jos osittaista luovutusta koskeva suunnitelma johtaa määräysvallan menettämiseen, tytäryrityksen kaikki varat ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, ja lopetetun toiminnon määritelmän mukaisten kriteerien täytyessä esitetään asiaankuuluvat tiedot. Tästä aiheutuu IFRS 1:een muutos, jonka mukaan näitä muutoksia sovelletaan IFRS-standardeihin siirtymispäivästä alkaen. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IFRIC 17, Distributions of Non-cash Assets to Owners. Tulkinta selventää kuinka varojen jakaminen arvostetaan tilanteessa, jossa yhtiö jakaa muuta varallisuutta kuin rahaa osinkoina omistajilleen. Konsernin johto on selvittämässä standardin muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. **
- IFRIC 12, Service Concession Arrangements. Tulkinta koskee sopimusjärjestelyjä, joissa yksityinen taho osallistuu julkisten palveluiden kehittämiseen, rahoittamiseen, toteuttamiseen tai infrastruktuuriin ylläpitoon. **

* *Ne standardien ja tulkintojen nimet, joista ei ole olemassa virallista käännöstä, esitetään englanninkielisinä.*

** *Kyseistä standardia/tulkintaa ei vielä ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.*

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyhtiö Larox Oyj:n sekä kaikki tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta tai muutoin määräysvalta. Hankitut tytäryhtiöt sisällytetään tilinpäätökseen käyttäen hankintameno menetelmää, jonka mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä. Liikearvon hankintameno on määrä, jolla tytäryhtiön hankintameno ylittää hankitun yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisen käyvän arvon. Myös potentiaalisen äänivallan olemassaolo on

otettu huomioon määräysvallan syntyminen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavat instrumentit ovat tarkasteluhetkellä toteutettavissa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat katteet ja sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Osakkuusyhtykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mikä yleensä syntyy 20-50 %:n osuudella äänivallasta. Konsernilla on yksi osakkuusyhtiö ja se on konsolidoitu pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Konsernin tuloslaskelmaan sisältyy konsernin osuus osakkuusyhtiön tuloksesta, joka on esitetty omana eräänään liikevoiton jälkeen. Konsernin investointi osakkuusyhtiöön hankinta-ajankohtana, mukaan lukien osakkuusyhtiön oman pääoman muutokset hankinta-ajankohdan jälkeen, on esitetty taseessa kohdassa "Osuudet osakkuusyhtiöissä".

Valuuttamääräiset tapahtumat

Kunkin tytäryhtiön tilinpäätökseen sisältyvät erät mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yhtiön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös esitetään euroissa, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämism valuutta.

Valuuttamääräiset liiketapahtumat muunnetaan euroiksi käyttäen tapahtumapäivän valuuttakursseja. Valuuttamääräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssseja. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja

-tappiot käsitellään myynnin tai ostojen oikaisu-erinä. Rahoituseriin liittyvät kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Konserniyhtiöiden, joiden toiminnallinen ja tilinpäätösvaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi tilikauden keskipäivien ja taseet tilinpäätöspäivän kurssilla. Eri kurssien käytöstä syntyvät muuntoerot kirjataan konsernin omaan pääomaan. Jos tytäryhtiötä myydään, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myynnistä syntyvää kokonaisvoittoa tai -tappiota.

Ulkomaanrahamääräiset ei-monetaraiset erät, jotka on arvostettu käypiin arvoihin, on muunnettu toimintavaluutan määräisiksi käyttäen arvostuspäivän valuuttakursseja. Muutoin ei-monetaraiset erät on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin.

Miös ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksista syntyvät voitot ja tappiot sisältyvät muuntoeroihin silloin, kun suojauslaskennan edellytykset ovat täyttyneet.

Tuloutusperiaate

Suoritteiden myynti tuloutetaan, kun myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut sekä todellinen määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Tuotot pitkäaikaishankkeista tuloutetaan valmiusasteen mukaan, kun projektin lopputulos on luotettavasti arvioitavissa. Valmiusastetta mitataan jo syntyneiden kustannusten osuudella projektin arvioiduista kokonaiskustannuksista, eli cost-to-cost -menetelmällä. Mahdolliset arvioidut tappiot kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikastaan välillisillä veroilla ja alennuksilla. Silloin, kun pitkäaikaishankkeen lopputulosta ei voida arvioida luotettavasti, hankkeesta johtuvat menot kirjataan

kuluksi samalla tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet ja hankkeesta saatavia tuottoja kirjataan vain siihen määrään asti, kuin toteutuneita menoja vastaava rahamäärä on saatavissa.

Korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Tuloverot

Konsernin veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutokset. Suoraan omaan pääomaan kirjattavien erien verovaikutus kirjataan vastaavasti suoraan omaan pääomaan. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetken tai arvioidun veronmaksuhetken verokannan mukaisesti. Väliaikaisia eroja syntyy mm. poistoeroista, sisäisistä varastokatteista, etuusperusteisista eläkejärjestelyistä, varauksista, tilinpäätössiirroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, kun kyseessä on alun perin kirjanpitoon merkittävä omaisuus tai velka eikä kyseessä ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä tällaisen omaisuus- tai velkaerän kirjaaminen vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon liiketoimen toteutumisajankohtana.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomien hyödykkeiden, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, poistot perustuvat seuraaviin arvioituihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

Kehittämismenot	5–10 vuotta
Aineettomat oikeudet	4–18 vuotta
Asiakassuhteet	17 vuotta
Teknologia	8–18 vuotta
Toimittajasuhteet	15 vuotta
Prosessikehitys	12–20 vuotta

Arvioidut taloudelliset pitoajat ja jäännösarvot tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoajkoja muutetaan vastaavasti.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolloin ne syntyvät, lukuun ottamatta tiettyjä kehitysmenoja, jotka aktivoidaan taseeseen, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä ja menot voidaan luotettavasti mitata. Kehitysmenot liittyvät uusien tuotteiden tai konsernin sisäisen tehokkuuden kehittämiseen pitäen sisällään esimerkiksi hankittuun toiminnanohjausjärjestelmään liittyviä räätälöintikustannuksia. Kehitysprojekteja seurataan tarkasti projektin työjärjestyksen mukaisesti seurantalavereissa ja kun IAS 38-standardin aktivointiedellytykset täyttyvät, toteutuneita menoja aktivoidaan taseeseen.

Aktivoidut tuotekehitysmenot sisältävät pääasiassa aineita, tarvikkeita ja välittömiä työvoimakustannuksia sekä niihin liittyviä yleiskustannuksia ja ne poistetaan systemaattisesti vaikutusaikanaan. Hyödykkeistä kirjataan poistoja siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin. Aktivoidut kehittämismenot arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenoon kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyinä.

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettyinä arvonalentumisilla.

Liikearvosta ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista tuotemerkeistä ei tehdä poistoja, vaan niitä testataan vuosittain arvonalentumisten varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille.

Muita aineettomia hyödykkeitä ovat aktivoidut tuotekehitysmenot, patentit, lisenssit, asiakassuhteet, teknologia, toimittajat sekä prosessikehitys. Yritysten yhteenliittymissä hankitut aineettomat hyödykkeet on hankintahetkellä arvostettu käypään arvoon ja poistetaan tasapoistoin arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan. Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon ja poistetaan tasapoistoin. Aineeton hyödyke merkitään taseeseen vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu yhtiön hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on määritettävissä luotettavasti. Muussa tapauksessa menot kirjataan kuluksi niiden syntymishetkellä.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineellinen käyttöomaisuus esitetään taseessa hankintamenoon vähennettynä kertyneillä tasapoistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla.

Poistot perustuvat seuraaviin odotettuihin taloudellisiin pitoaikoihin:

Rakennelmat	5 vuotta
Rakennukset	40 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta

Poistomenetelmät tarkistetaan jokaisen tilikauden lopussa. Maa- ja vesialueista ei tehdä poistoja lukuun ottamatta asfaltoinnin poistoja. Kunnosapito- ja korjausmenot kirjataan yleensä tilikauden kuluksi. Edellisestä poiketen huomattavia perusparannusmenoja aktivoidaan ja poistetaan vaikutusaikanaan, mikäli on todennäköistä, että taloudellisen hyödyn lisäys koituu tulevaisuudessa konsernin hyväksi.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jotka liittyvät selkeästi tiettyyn lainaan, sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenoon ja jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Saadut avustukset

Valtiolta tai muilta tahoilta saadut avustukset tuloutetaan tuloslaskelmaan samaan aikaan kulujen kirjauksen kanssa. Käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät avustukset vähennetään investoinnin hankintamenoista. Investointien hankintamenoista vähennetyt avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Aineellisten ja aineettomien omaisuuserien arvonalentumiset

Omaisuuksien tasearvoja arvioidaan mahdollisten arvonalentumisten selvittämiseksi aina, kun on viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Liikearvo, keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat tuotemerkit testataan kuitenkin vuosittain. Arvonalentumisen arviointia varten konsernin omaisuus jaetaan rahavirtaa tuottaviin yksiköihin sille alimmalle tasolle, joka on muista yksiköistä pääosin riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa. Larox konsernissa tällaisia tasoja on yksi, konserni. Arvonalennuksena kirjataan tuloslaskelmaan määrä, jolla omaisuuden tasearvo ylittää vastaavan omaisuuden kerrytettävissä olevan rahamäärän. Omaisuuserän kerrytettävissä oleva rahamäärä on käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuneilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettoraahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttauskorkona käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä. Aikaisemmin kirjattu arvonalennus peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Arvon peruuttamisen johdosta korjauksen jälkeinen arvo ei saa kuitenkaan ylittää arvoa, joka omaisuudella oli ennen aikaisempien vuosien arvonalennuksen tekoa. Liikearvosta tehtyä arvonalentumiskirjausta ei peruuteta (liite 14).

Vuokrasopimukset konserni vuokralle ottajana

Aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyä olennainen osa omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimuksilla hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen. Vastaavat leasingvuokravastuut rahoituskustannuksella vähennettynä sisältyvät muihin velkoihin. Rahoitusleasingisopimuksella vuokratut hyödykkeet poistetaan joko taloudellisena pitoaikana tai sitä lyhyemmän leasingisopimuksen keston mukaan. Vuokrasopimukset, joissa olennainen osa omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista jää vuokranantajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muun vuokrasopimuksen mukaan määräytyvät vuokrat merkitään tuloslaskelmaan kuluksi tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa.

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat luokitellaan lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin ja myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Luokittelu tapahtuu alkuperäisen hankinnan yhteydessä rahoitusvarojen tarkoituksen perusteella. Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviltä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Lainat ja muut saamiset kirjataan selvityspäivänä ja ne esitetään taseessa jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Transaktiokulut sisällytetään alkuperäiseen hankintamenuon. Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, eikä yritys pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Tähän ryhmään sisältyvät konsernin rahoitusvarat, jotka on aikaansaatu luovuttamalla rahaa, tavaroita tai palveluja velalliselle. Ne sisältyvät lyhyt- ja pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin: viimeksi mainittuihin, mikäli ne eräännyvät yli 12 kuukauden kuluttua. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon käyttäen noteerattuja markkinahintoja ja -kursseja tai soveltuvia arvonmääritysmalleja. Osakesijoitukset luokitellaan myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Ne listaamattomat osakkeet, joiden käypää arvoa ei voida luotetavasti määrittää, kirjataan hankintamenuon arvonalennuksilla vähennettynä. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan omaan pääomaan verovaihtus huomioiden. Kun tällainen omaisuuserä myydään, kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tulokseen. Myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin kuuluvat johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Nämä kirjataan kaupantekopäivänä, ja ne arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon määrittely perustuu noteerattuihin markkinahintoihin ja -kursseihin.

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta. Pankeista saadut tililuotot sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin.

Rahoitusvelat kirjataan selvityspäivänä alun perin käypään arvoon ja ne arvostetaan myöhemmin

jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Transaktiokulut sisällytetään alkuperäiseen hankintamenuon.

Jos on objektiivista näyttöä siitä, että jaksotettuun hankintamenuon taseeseen merkityistä lainoista ja muista saamisista tai eräpäivään asti pidettävistä sijoituksista on syntynyt arvonalentumistappiota, tappion suuruus määritetään omaisuuserän kirjanpitoarvon ja kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Merkittävänä tekijänä tappioiden kirjaukseen pidetään velallisen taloudellisia ongelmia, todennäköistä konkurssia sekä maksuviivästyksiä, jotka ylittävät 90 päivää.

Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvon alentumisesta on objektiivista näyttöä, suoraan omaan pääomaan kirjattu kertynyt tappio poistetaan omasta pääomasta ja kirjataan tulosvaikutteisesti. Jos myytävissä olevaksi luokiteltu sijoitus on osakesijoitus, tulosvaikutteisesti kirjattuja arvonalentumistappioita ei myöhemmillä tilikausilla peruuteta tulosvaikutteisesti.

Vieraan pääoman ehtoisesta instrumentista tehty arvonalentuminen peruutetaan tulosvaikutteisesti.

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset arvostetaan alkuperäiseen laskutusarvoon. Luottotappiot kirjataan kuluksi, kun on olemassa perusteltu näyttö, ettei konserni tule saamaan kaikkia saamia alkuperäisin ehdoin. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys ja maksujen laiminlyönti ovat näyttöjä myyntisaamisten arvonalentumisesta.

Johdannaiset ja suojauslaskenta

Kaikki johdannaiset kirjataan alun perin hankintamenuon, joka vastaa niiden käypää arvoa kaupantekopäivänä ja myöhemmin ne arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon määrittely perustuu noteerattuihin markkinahintoihin ja -kursseihin, kassavirtojen diskonttaukseen ja optioiden arvonmääritysmalleihin.

Valuuttatermiinien ja valuuttavaihtosopimusten käyvät arvot määritellään arvostamalla termiinisolopimus arvostushetkellä termiinikurssiin ja vertaamalla sitä termiinien tekohten termiinikursilla saatua vasta-arvoon. Käyvät arvot tarkistetaan vertaamalla saatuja arvoja sopimusvastapuolien vahvistamiin arvoihin.

Osa johdannaisista ja muista rahoitusinstrumenteista voidaan määrittellä suojausinstrumenteiksi ja tällöin niihin sovelletaan IAS 39:n mukaista

suojauslaskentaa. Mikäli suojauslaskentaa sovelletaan ulkoisen myynnin tai ostojen suojaamiseen, johdannaisten käyvän arvon muutokset käsitellään myynnin ja ostojen oikaisuerinä. Mikäli suojauslaskentaa ei sovelleta, johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin IAS 39:n vaatimusten mukaisesti. Suojauslaskentatehokkuus testataan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä etu- ja jälkikäteen. Ennustettujen erittäin todennäköisten valuuttamääräisten rahavirtojen suojaukseen (rahavirtasuojaus) kohdistettujen valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahoitukseen siltä osin, kun suojaus on tehokas. Näin kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tulokseen samoille kausille, joilla suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen. Suojauslaskentatehottomaan osaan liittyvät käyvän arvon muutokset kirjataan välittömästi tulokseen. Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti eräännyy tai myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu. Kuitenkin, jos ennakoitun suojatun liiketoimen ei enää odoteta toteutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Konserni soveltaa suojauslaskentaa myös ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen valuuttamääräisten nettosijoitusten suojaukseen. Suojausinstrumenttina käytetään samanvaluuttaista konsernin ulkopuolista valuuttalainaa, josta kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman muuntoeroihin ja puretaan omasta pääomasta tulokseen vain, mikäli suojauslaskentatehokkuus on ollut ulkomainen yksikkö myydään kokonaan tai osittain tai lopetetaan. Kaikkiin omaan pääomaan kirjattaviin käyvän arvon muutoksiin tehdään lisäksi soveltuvat vero-oikaisut.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus esitetään keskihintamenetelmällä lasketun hankintamenuon tai sitä alemman todennäköisen nettorealisointiarvon määräisenä. Hankintahintaan sisällytetään raaka-aineiden ostomenot, välittömät valmistuspalkat, muut välittömät valmistusmenot sekä osuus valmistuksen yleiskustannuksista, mutta ei vieraan pääoman menoja. Nettorealisointiarvo on arvioitu, tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava myyntihinta vähennettynä tuotteen valmiiksi saattamisesta johtuvilla menoilla ja arvioiduilla myynnin toteuttamiseksi välttämättömillä menoilla.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisempaan tapahtumaan perustuva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen edellyttää maksusuoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja veloitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Takuuvaraukset kirjataan, kun tuote toimitetaan. Tilinpäätökseen sisältyvät takuuvaraukset sisältyvät tuotteiden korjaamisesta tai korvaamisesta aiheutuvat kustannukset, mikäli takuu-aikaa on tilinpäätöspäivänä jäljellä. Takuuvaraukset perustuvat projekti-kohtaisiin laskelmiin ja historialliseen kokemukseen. Varaukset voivat liittyä myös tappiollisiin sopimuksiin. Pitkäaikaiset varaukset liittyvät takuuvarauksiin. Takuuvarauksen kesto on maksimissaan 18 kk. Diskonttauksella ei ole olennaista vaikutusta, joten diskonttausta ei ole tehty.

Tappiollisista sopimuksista kirjataan varaus, kun veloitteiden täyttämiseksi vaadittavat välttämättömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt ehdollinen velvoite, joka varmistuu kun konsernin määräysvallan ulkopuolella oleva epävarma tapahtuma realisoituu. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti

edellytä maksuveloitteen täyttymistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetiedoissa.

Työsuhde-etuudet

Konserniyhtiöillä on eri maissa eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin. Nämä eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuus pohjaisiksi järjestelyiksi. Maksu pohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Maksu pohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Konsernin etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoitua etuus oikeus yksikköön perustuvaa menetelmää. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palveluajalle auktorisoidujen vakuutus matemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkeveloitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai val-

tion velkasitoumusten korkoa. Joukkovelkakirjalainojen ja velkasitoumusten maturiteetti vastaa olennaisilta osin laskettavan eläkevastuun maturiteettia. Taseeseen kirjattavan eläkeveloitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat tilinpäätöspäivän käypään arvoon arvostettuina, kirjaamattomien vakuutus matemaattisten voittojen ja tappioiden osuus sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot.

Osakeperusteiset maksut

Laroxin hallitus on päättänyt 29.5.2007 ottaa käyttöön osakepalkkiojärjestelmän osaksi yhtiön avainhenkilöiden kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Osakepalkkiojärjestelmä tarjoaa kohde-ryhmälle mahdollisuuden saada palkkiot Laroxin B-sarjan osakkeita neljän vuoden mittaiselta ansaintajaksolta sille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Edellytyksenä järjestelmään pääsulle on ollut, että henkilö omistaa tietyn määrän B-osakkeita ja palkkiota maksetaan suhteessa omistukseen. Hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet. Nämä palkitsemisohjelmat kirjataan suoritustavasta riippuen joko omana pääomana tai käteisvaroina. Osakkeiden käyvät arvot kirjataan henkilösivukulukuksi oikeuden syntymisajankohdan aikana.

Konserni on soveltanut IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardia ylimmälle johdolle suunnattuihin osakeanteihin. Osakeannista aiheutuva osuus on arvostettu käypään arvoon etuuden myöntämispäivänä ja etuus kirjataan kuluksi ja omaan pääomaan kertyneisiin voittovaroihin osakepalkitsemisena osakkeiden omistamiseen liittyvän työssäolovelvollisuuden ajalle. Kuluksi kirjattava määrä perustuu konsernin arvioon siitä määrästä osakkeita, jotka ovat etuuden saajien hallussa, kun niihin liittyvä työssäolovelvollisuus päättyy. Arviota päivitetään jokaisena tilinpäätöspäivänä.

2. Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laadinta IFRS:n mukaan edellyttää arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen määriin sekä tuottojen ja kulujen määrään raportointikaudella. Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista. Seuraaviin tase-eriin sisältyy merkittävässä määrin johdon harkintaa vaativia arvioita ja oletuksia, minkä vuoksi niiden arvo tulevana tilikautena saattaa olennaisesti poiketa nykyisestä.

Arvon alentumistestaus

Konsernissa testataan arvonalentumisen varalta vähintään vuosittain liikearvo. Muun pitkäaikaisen omaisuuden arvonalentumistestauksia tehdään silloin, kun on viitteitä siitä, että omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Arvioina testauksissa käytetään tulevia diskontattuja rahavirtoja, jotka voidaan saada omaisuuserän käytöllä ja sen mahdollisella myymisellä. Arvostus on herkkä muutoksille, sillä se vaatii oletusten tekemistä yksittäisten asiakastoimialojen tuotteiden tarjonnasta ja kysynnästä, tulevista myyntihinnoista sekä saavutettavista kustannussäästöistä. Myös laskelmissa käytetyt diskonttauskoron muutoksella on merkitystä arvonalennustestien tuloksiin.

Arvonlennustestien perusteina olevien diskontattujen kassavirtojen arvioina on käytetty johdon

vahvistamia strategiaan perustuvia budjetoituja myyntivolyymejä ja näkemyksiä kunkin tuotteen ja yksikön kustannusrakenteesta. Arvioiden perusteena on myös jo tilauskannassa olevien tuotteiden volyymit ja toimitukset, jotka ajoittuvat ennustevuosille. Käytetty korkokanta (WACC) perustuu saman toimialan tai vastaavien vertailuyhtiöiden mukaisiin yleisiin riskittömiin korkoihin ja riskikertoimiin. Lisätietoja kerrytettävissä olevan rahamäärän herkkyydestä käytettyjen oletusten muutoksille on annettu liitetietojen kohdassa 14.

Johdannaiset

Konsernin toimintaohje on suojautua kassavirtaan vaikuttavia valuuttariskejä vastaan. Kokonaisvaluuttaposition koostuu pääasiassa myyntisaatavista, tilauskannasta, valuuttamääräisistä veloista sekä omasta tarjouskannasta. Suojausinstrumentteina käytetään valuuttatermiinejä ja valuuttaoptioita. Johdannaissojaukset, jotka eivät täytä suojauskirjanpidon kriteerejä, arvostetaan kuitenkin käypään arvoon. Niiden vaikutus esitetään tuloslaskelman kohdissa liiketoiminnan muut tuotot tai kulut.

Valuuttaposition laskentaperusteina käytetään johdolle esitettyjä myyntinusteita ja -arvioita tulevista valuuttavirroista sekä kirjanpitoon tehdyistä kirjauksista. Käyvän arvon laskennassa käytettävät valuuttakurssien noteeraukset perustuvat tilinpäätöshetken kurssiin.

Osatulotus

Tulotusperiaatteissa esitetyn mukaisesti pitkäaikaiskannan tulot ja menot kirjataan tuotoiksi ja kuluiksi valmistusasteen perusteella, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Valmistusasteen mukainen tulotus perustuu

arviointiin hankkeesta odotettavissa olevista tuotoista ja kuluista. Mikäli arviot hankkeen lopputulemasta muuttuvat, muutetaan tulotettua myyntiä ja voittoa sillä kaudella, jolloin muutos on ensi kertaa tiedossa ja arvioitavissa. Hankkeesta odotettavissa oleva tappio kirjataan kuluksi välittömästi.

Tuloverot

Konsernin veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutos. Suoraan omaan pääomaan kirjattavien erien verovaikutus kirjataan vastaavasti suoraan omaan pääomaan. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetken tai arvioidun veronmaksuhetken verokannan mukaisesti. Väliaikaisia eroja syntyy mm. poistoeroista, sisäisistä varastokatteista, etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä, varauksista, tilinpäätössiirroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Tulostenusteissa käytettävät tekijät voivat poiketa toteutuneista, mikä voi johtaa verosaatavien kulkurajauksiin tuloslaskelmassa. Tätä varten arvioidaan, miten todennäköisesti tytäryhtiöllä on kerrytettävissä verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot tai käyttämättömät verotukseen liittyvät hyvitykset voidaan hyödyntää.

Takuuvaraus

Takuuvaraukset perustuvat projektikohtaisiin laskelmiin ja aiemmin toteutuneisiin takuukustannuksiin. Takuuaika on yleensä 12 - 18 kuukautta

toimituksen vastaanotosta. Uutta teknologiaa sisältäviin toimituksiin sekä pitkäaikaisiin toimitussopimuksiin voidaan tehdä tapauskohtaisesti lisävarauksia ottaen huomioon toimitukseen mahdollisesti liittyvät muut riskit. Takuuvaraukset ovat pääsääntöisesti 1 % projektitoimituksien arvosta. Kyseisiä arvioita tarkastellaan / tarkennetaan pitkin vuotta ja tarvittavia muutoksia tehdään varauksiin projektikohtaisesti. Takuuvaraukset liittyvät normaalisti prosessin / laitteen tekniseen suorituskykyyn ja takuuarvoihin.

3. Segmenttiraportointi

Laroxin organisaation mukaiset liiketoiminta-alueet ovat projektiliiketoiminta ja jälkemarkkinointi. Nämä liiketoiminta-alueet on yhdistetty yhdeksi raportoitavaksi liiketoimintasegmentiksi. Laroxin liiketoiminta-alueilla on olennaisilta osin samantyyppiset taloudelliset ominaisuudet, teknologia, tuotantoprosessit, asiakkaat, jakelu- ja markkinointistrategiat, valvontaympäristö ja jaetut resurssit. Laroxin toissijainen segmenttiraportointi perustuu maantieteellisiin segmentteihin ja päämarkkina-alueet ovat:

1. Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikka
2. Aasia ja Australasia
3. Eurooppa, Lähi-Itä ja Afrikka

Maantieteellisten segmenttien liikevaihto esitetään asiakkaiden sijainnin mukaan ja varat sekä investoinnit esitetään niiden sijainnin mukaan. Varoista merkittävimmät sijaitsevat Euroopassa ja pitävät sisällään aineettomia ja aineellisia hyödykkeitä, vaihto-omaisuutta sekä myyntisaamia. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin.

Maantieteelliset segmentit

	2008		2007	
Liikevaihto 1000 EUR				
Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikka	68 846	33,1%	45 881	29,0%
Aasia ja Australasia	45 759	22,0%	40 479	25,6%
Eurooppa, Lähi-Itä ja Afrikka	93 390	44,9%	71 910	45,4%
Yhteensä	207 995		158 270	
Varat 1000 EUR				
Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikka	13 636		11 647	
Aasia ja Australasia	9 434		8 133	
Eurooppa, Lähi-Itä ja Afrikka	123 297		114 904	
Sisäiset erät	-28 228		-31 831	
Yhteensä	118 139		102 853	
Investoinnit 1000 EUR				
Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikka	144		148	
Aasia ja Australasia	80		332	
Eurooppa, Lähi-Itä ja Afrikka	7 178		2 804	
Konserni yhteensä	7 402		3 284	

4. Pitkäaikaishankkeet

Pitkäaikaishankkeista kirjattuja tuottoja sisältyy konsernin liikevaihtoon 112,1 miljoonaa euroa vuonna 2008 (73,9 miljoonaa euroa vuonna 2007). Keskeneräisistä pitkäaikaishankkeista kertyneet toteutuneet menot ja kirjatut voitot (kirjatuilla tappioilla vähennettynä) kauden loppuun mennessä olivat 26,9 milj. euroa (11,6 milj. euroa 31.12.2007).

Keskeneräisistä pitkäaikaishankkeista kirjattuja ennakkomaksuja (liite 26) sisältyi taseeseen 7,2 milj. euroa (6,7 milj. euroa 31.12.2007). Hankkeita koskevat bruttosaamiset (liite 20) olivat 6,2 milj. euroa (5,5 milj. euroa 31.12.2007) ja bruttovelat 9,3 milj. euroa (3,8 milj. euroa 31.12.2007).

5. Liiketoiminnan muut tuotot

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Avustukset	194	215
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	4	92
Provisiot	73	167
Johdannaistuotot	3 251	1 062
Liiketoiminnan muut tuotot	708	704
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	4 230	2 240

6. Materiaalit ja palvelut

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Ostot tilikauden aikana	-107 971	-76 674
Ulkopuoliset palvelut	-11 146	-10 185
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-119 117	-86 859

7. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Palkat ja palkkiot	-28 245	-24 711
Eläkekulut, maksupohjaiset järjestelyt	-3 064	-2 302
Eläkekulut, etuuspohjaiset järjestelyt	-23	-57
Osakeperusteiset maksut (rahavaroina maksettavat)	-28	-63
Osakeperusteiset maksut (osakkeina maksettavat)	-9	-101
Muut lakisääteiset henkilösivukulut	-2 573	-2 672
Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut	-2 418	-1 620
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut yhteensä	-36 360	-31 526

Konsernin henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Toimihenkilöt	481	381
Työntekijät	81	77
Yhteensä	562	458

Osakeperusteisia maksuja on käsitelty myös liitteessä 22. Oma pääoma; eläkevelvoitteita liitteessä 24. Työsuhde-etuuksista johtuvat velvoitteet sekä johdon henkilöstöetuuksia liitteessä 31. Lähipiiripahtumat.

8. Liiketoiminnan muut kulut

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Toimituskulut ja komissiot	-9 353	-6 574
Kiinteistöjen ylläpito	-856	-1 102
Vuokrat	-1 894	-1 013
Matkakulut	-5 282	-4 075
Mainonta	-2 839	-2 249
Ulkopuoliset palvelut	-7 976	-5 128
Johdannaiskulut	-2 632	-514
Muut liiketoiminnan kulut	-5 490	-4 896
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-36 322	-25 551

Tilintarkastuspalkkiot

1000 EUR	2008	2007
KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers:		
Tilintarkastus	237	245
Veroneuvonta	171	81
Muut palvelut	53	24
Yhteensä	461	350
Muut tilintarkastusyhteisöt:		
Tilintarkastus	24	23
Muut palvelut	50	14
Yhteensä	74	37

9. Tutkimus- ja kehitysmenot

Tuloslaskelmaan sisältyy kuluksi kirjattuja tutkimus- ja kehitysmenoja 6,5 milj. euroa (6,8 milj. euroa 2007).

Taseeseen kehitysmenoja on aktivoitu 0,8 milj. euroa (0,8 milj. euroa 2007).

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Tutkimus- ja kehitysmenot tuloslaskelmassa	6 500	6 800
Taseeseen aktivoitu osuus	750	800
Suhteellinen osuus liikevaihdosta, %	3,5	4,8

10. Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut koostuvat lähinnä korkotuloista ja -kuluista alla olevan taulukon mukaisesti.

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Myytävässä olevien sijoitusten luovutusvoitot		172
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	79	53
Muut rahoitusvoitot		39
Valuuttakurssivoitot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista / -veloista		8
Valuuttakurssivoitot korollisista saamisista ja -veloista	576	674
Rahoitustuotot yhteensä	655	946
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön kirjattavista veloista	-1 881	-1 881
Valuuttakurssitappiot lainoista ja muista veloista	-1 897	-741
Muut rahoituskulut		
Rahoituskulut yhteensä	-3 778	-2 622

11. Tuloverot

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-2 184	-4 510
Aikaisempien tilikausien verot	13	-23
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	-1 764	2 274
Tuloverot yhteensä	-3 935	-2 259

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

1000 EUR	2008	2007
Tulos ennen veroja	13 957	11 755
Verot laskettuna kotimaan verokannalla 26%	-3 629	-3 056
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-162	-227
Vähennyskelvottomat kulut	-94	-152
Verovapaat tulot	224	90
Tuloverot aiemmilta tilikausilta	13	-23
Osakkuusyrittöksen tulos	-120	-94
Käytetyt laskennalliset verosaamiset	-167	
Konsernitason tilikauden tappioista kirjatut verot		448
Verolainsäädännön muutokset		755
Verot tuloslaskelmassa	-3 935	-2 259

Vuoden 2007 tuloveroihin sisältyy 755 000 euroa tuottoja johtuen Saksan ja Hollannin verokannan muutoksista.

12. Osakekohtainen tulos

Tilikauden voitosta laskettu osakekohtainen tulos:

Tulos/osake, laimentamaton ja laimennettu (EUR)	1,07	1,01
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä:		
-laimentamaton ja laimennettu	9 381 600	9 381 600

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla tilikauden voitto kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla. Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten kantaosakkeiden osakkeiksi muuttamisesta

johtuva laimentava vaikutus. Konsernilla ei tällä hetkellä ole laimentavia kantaosakkeiden määrää lisääviä instrumentteja.

Vuonna 2007 käyttöön otetulla avainhenkilöiden osakepalkkiojärjestelmällä ei tilinpäätöshetkellä ole laimennusvaikutusta.

13. Aineettomat hyödykkeet (poislukien liikearvo)

1.1.–31.12.2008 1000 EUR	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Teknologia	Asiakassuhteet
Hankintameno 1.1.	2 709	10 427	5 463	3 752
Muuntoerot		15		
Lisäykset	754	1 009		
Tytäryhtiön hankinta		2		
Hankintameno 31.12.	3 463	11 454	5 463	3 752
Kertyneet poistot 1.1.	-849	-5 701	-2 042	-950
Muuntoerot		-14		
Tilikauden poisto	-476	-820	-523	-215
Kertyneet poistot 31.12.	-1 325	-6 535	-2 565	-1 165
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	2 138	4 919	2 898	2 587

1.1.–31.12.2008 1000 EUR	Tuotemerkit	Toimittajasuhteet	Prosessikehitys	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 792	3 783	1 933	29 858
Muuntoerot				18
Lisäykset				1 763
Tytäryhtiön hankinta		848		850
Hankintameno 31.12.	1 792	4 631	1 933	32 488
Kertyneet poistot 1.1.		-1 008	-512	-11 062
Muuntoerot				-14
Tilikauden poisto		-252	-128	-2 414
Kertyneet poistot 31.12.		-1 260	-640	-13 490
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	1 792	3 371	1 293	18 998

1.1.–31.12.2007 1000 EUR	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Teknologia	Asiakassuhteet
Hankintameno 1.1.	2 092	8 958	5 463	3 752
Muuntoerot		-55		
Lisäykset	617	1 524		
Hankintameno 31.12.	2 709	10 427	5 463	3 752
Kertyneet poistot 1.1.	-405	-5 091	-1 530	-735
Muuntoerot		-61		
Tilikauden poisto	-444	-550	-512	-215
Kertyneet poistot 31.12.	-849	-5 702	-2 042	-950
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	1 860	4 725	3 421	2 802

1.1.–31.12.2007 1000 EUR	Tuotemerkit	Toimittajasuhteet	Prosessikehitys	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 792	3 783	1 933	27 772
Muuntoerot				-55
Lisäykset				2 141
Hankintameno 31.12.	1 792	3 783	1 933	29 858
Kertyneet poistot 1.1.		-756	-384	-8 901
Muuntoerot				-61
Tilikauden poisto		-252	-128	-2 101
Kertyneet poistot 31.12.		-1 008	-512	-11 063
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	1 792	2 774	1 421	18 795

Teknologia- ja prosessikehityskohdat viittaavat 8.1.2004 tapahtuneen liiketoimintahankinnan yhteydessä konserniin siirtyneisiin aineettomiin hyödykkeisiin. Ne liittyvät kaupan myötä siirtyneihin, kaupantekohetkellä olemassa olleisiin,

olennaisiin tuotteisiin, jotka voidaan ryhmitellä Ceramec, Hoesch- ja Pannevis-tuotemerkkien alle. Tuotemerkeillä on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Useimmat näistä tuotemerkeistä ovat olleet markkinoilla jo vuosikymmeniä ja niitä

kaikkia tukee konsernin jälkimarkkinapalvelu. Tuotemerkit eivät myöskään ole sidottuja tietyn teknologian taloudelliseen vaikutusaikaan.

14. Liikearvot ja arvonalentumistestaus

1.1.–31.12.2008 1000 EUR	Liikearvo	1.1.–31.12.2007 1000 EUR	Liikearvo
Hankintameno 1.1.	3 047	Hankintameno 1.1.	3 047
Lisäykset	260		
Hankintameno 31.12.	3 307	Hankintameno 31.12.	3 047
Muuntoerot	-464	Muuntoerot	-121
Muuntoerot 31.12.	2 843	Muuntoerot 31.12.	-121
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	2 843	Kirjanpitoarvo 31.12.2007	2 926

Arvonalentumisen arviointia varten konsernin omaisuus jaetaan rahavirtaa tuottaviin yksiköihin sille alimmalle tasolle, joka on muista yksiköistä pääosin riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa. Larox konsernissa tällaisia tasoja on yksi, konserni, sillä liikearvo kohdistuu koko Laroxin liiketoimintaan, eikä sitä pystytä jakamaan yksittäisille yksiköille. Liikearvo ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat tuotemerkit testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumi-

sen varalta. Myös tuotemerkit kohdistuvat koko liiketoimintaan. Kertytettävissä olevan rahamäärän arvo perustuu käyttöarvolaskelmiin. Laskelmissa käytetyt kassavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat neljän vuoden ajanjakson. Diskonttokorkona on käytetty Laroxille määritettyä pääoman tuottovaatimusta (WACC) ennen veroja. Diskonttokorko oli 9,9 % vuonna 2008 (10,5 % vuonna 2007). Arvonalentumistestauksen perusteella ei

ole ollut tarvetta arvonalentumiskirjauksiin. Liikevaihdon kasvu ja kannattavuus ovat tärkeimpiä oletuksia arvonalennustesteistä. Herkkyyksanalyysissä käytetyt liikevaihdon hypoteettinen 5 % lasku tai raaka-ainehintojen 5 % nousu eivät antaneet aihetta arvonalennukseen. Yhtiön johdon käsityksen mukaan kohtuulliset muutokset laskelmissa käytetyissä keskeisissä oletuksissa eivät johda siihen, että omaisuuserien kirjanpitoarvo ylittäisi niistä kertytettävissä olevan rahamäärän.

15. Aineelliset hyödykkeet

1.1.–31.12.2008 1000 EUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 147	9 043	18 199	1 131		29 520
Muuntoerot		-12	-330	-7		-349
Lisäykset		87	1 096	29	14	1 226
Tytäryhtiön hankinta			2 053	345		2 398
Vähennykset			-33			-33
Hankintameno 31.12.	1 147	9 118	20 985	1 498	14	32 762
Kertyneet poistot 1.1.	-19	-4 725	-14 671	-848		-20 263
Muuntoerot			261	18		279
Tilikauden poisto	-4	-245	-1 062	-84		-1 394
Kertyneet poistot 31.12.	-23	-4 970	-15 473	-914		-21 380
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	1 124	4 148	5 512	584	14	11 382

1.1.–31.12.2007 1000 EUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 147	8 980	17 500	962		28 589
Muuntoerot			-171	51		-120
Lisäykset		63	963	118		1 144
Vähennykset			-93			-93
Hankintameno 31.12.	1 147	9 043	18 199	1 131		29 520
Kertyneet poistot 1.1.	-15	-4 482	-13 733	-793		-19 023
Muuntoerot			158	5		163
Tilikauden poisto	-4	-243	-1 096	-60		-1 403
Kertyneet poistot 31.12.	-19	-4 725	-14 671	-848		-20 263
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	1 128	4 318	3 528	283		9 257

Vuoden 2008 lisäykset eivät sisällä rahoitusleasingillä hankittua omaisuutta (2007 sisältää 187 000 euroa).

Rahoitusleasingjärjestelyt

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla hankittua omaisuutta:

Koneet ja kalusto, 1000 EUR	2008	2007
Hankintameno 1.1.	1 030	843
Muuntoerot	9	
Lisäykset		187
Hankintameno 31.12.	1 039	1 030
Kertyneet poistot 1.1.	-802	-657
Tilikauden poisto	-126	-145
Kertyneet poistot 31.12.	-928	-802
Kirjanpitoarvo 31.12.	111	228

16. Osuudet osakkuusyhtiössä

Konsernilla on yksi osakkuusyhtiö, Larox Flowsys Oy, jossa Larox Oyj:n osuus äänimäärästä on 49 % ja jossa Larox Oyj:llä on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa.

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Tilikauden alussa	1 393	1 153
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	462	361
Tilikauden aikana saadut osingot	-125	-112
Osuus suorista oman pääoman kirjauksista	-7	-9
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 723	1 393

Osakkuusyhtiöt, 1000 EUR	2008	2007
Larox Flowsys Oy, Lappeenranta		
Omistusosuus (%)	49	49
Varat	10 884	5 810
Velat	7 160	2 967
Liikevaihto	20 752	15 348
Tilikauden tulos	944	736

Larox Flowsys Oy kehittää ja valmistaa letkuventtiilejä ja letkupumppuja prosessiteollisuuden vaativiin sovelluksiin.

17. Myytävissä olevat sijoitukset

Myytävissä olevat sijoitukset koostuvat kokonaisuudessaan noteeraamattomien yhtiöiden osakkeista ja ne on arvostettu käypään arvoon tai hankintahintaan, mikäli luotettavat käyvät arvot

eivät ole selvitetävissä tai ne eivät olennaisesti poikkeaisi hankinta-arvoista. Sijoitukset arvostetaan hankintahintaan, kun käypää arvoa koskevien järkevien arvioiden vaihteluväli on merkittävä ja

erilaisten arvioiden todennäköisyyksiä ei pystytä kohtuullisesti arvioimaan.

Konserni ei harjoita aktiivista sijoitustoimintaa.

1000 EUR	2008	2007
Kirjanpitoarvo 1.1.	23	208
Vähennykset		-185
Kirjanpitoarvo 31.12.	23	23

18. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

1000 EUR	1.1.2008	Kirjattu tuloslaskelmaan	Tytäryhtiön hankinta	31.12.2008
Laskennalliset verosaamiset				
Vahvistetut tappiot	4 140	-50		4 090
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	978	-119		859
Pysyvien vastaavien sisäinen kate	539	1		540
Käyvän arvon muutokset	344	-44		300
Eläke-, etuus- ja muut varaukset	186	97		283
Muut oikaisut	290	-277		13
Laskennallinen verosaatava yht.	6 477	-392		6 085
Verosaatavien ja -velkojen netotus	-1 239	217		-1 022
Laskennallinen verosaatava netto	5 238	-175		5 063
Laskennallinen verovelka				
Osatuloutus (POC)	1 136	1 399		2 535
Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden verotuksessa poistamaton hankintameno ylittävä kirjanpitoarvo	986	205		1 191
PPA / kauppahinnan kohdistus		-25	548	523
Kertyneet poistoerot	769	-76	106	799
Myytävissä olevien sijoitusten ja johdannaisten arvostaminen käypään arvoon		7		7
Muut oikaisut	152	-74		78
Laskennallinen verovelka yht.	3 043	1 496	654	5 133
Verosaatavien ja -velkojen netotus	-1 239	217		-1 022
Laskennallinen verovelka netto	1 804	1 713	654	4 111

1000 EUR	1.1.2007	Kirjattu tuloslaskelmaan	Tytäryhtiön hankinta	31.12.2007
Laskennalliset verosaamiset				
Vahvistetut tappiot	3 452	688		4 140
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	917	61		978
Pysyvien vastaavien sisäinen kate		539		539
Käyvän arvon muutokset	11	333		344
Eläke-, etuus- ja muut varaukset	9	177		186
Muut oikaisut		290		290
Laskennallinen verosaatava yht.	4 389	2 088		6 477
Verosaatavien ja -velkojen netotus	-828	-411		-1 239
Laskennallinen verosaatava netto	3 561	1 677		5 238
Laskennallinen verovelka				
Osatuloutus (POC)	1 422	-286		1 136
Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden verotuksessa poistamaton hankintameno ylittävä kirjanpitoarvo	686	300		986
Kertyneet poistoerot	766	3		769
Muut oikaisut	465	-313		152
Laskennallinen verovelka yht.	3 339	-296		3 043
Verosaatavien ja -velkojen netotus	-828	-411		-1 239
Laskennallinen verovelka netto	2 510	-707		1 804

Konsernin strategisen näkemyksen mukaan tappioista kirjatut laskennalliset verosaamiset, 4,1 milj. euroa (4,1 milj. euroa vuonna 2007), pystytään hyödyntämään vastaisesta verotettavasta tulosta.

Yhtiön tilinpäätökseen ei ole 31.12.2008 eikä 31.12.2007 sisällytetty sellaisia tappioita, joita ei todennäköisesti pystytä tulevaisuudessa käyttämään hyväksi. Vuoden 2007 lopulla Keski-Euroopan projektiliiketoiminnat myytiin emoyhtiölle ja Saksan ja Hollannin yhtiöt jatkavat projektiliiketoiminnan osalta sopimusvalmistajina. Tämä liiketoimintatavan muutos

parantaa jatkossa ko. yhtiöiden tuloksentelekyä. Vuoden 2007 tilinpäätökseen on sisällytetty Saksan yhtiön ennen vuotta 2004 ja molempien yhtiöiden 1.7.2006 jälkeen kirjatusta aiemmin kirjaamattomista tappioista aiheutuvat laskennalliset verosaamiset. Näiden laskennallisten verosaamisten yhteisvaikutus on yhteensä 1,2 milj. euroa.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan, mikäli on olemassa laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata tilikauden verotettavaan tuloon perustuvia verovelkoja tilikauden verotettavaan tuloon perustuvia verosaamisia vastaan ja milloin laskennalliset verot liittyvät samaan veronsaajaan.

19. Vaihto-omaisuus

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Aineet ja tarvikkeet	9 716	9 407
Keskeneräiset projektit	3 169	2 159
Valmiit tuotteet	13 340	12 981
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	1 966	2 045
Vaihto-omaisuus yhteensä	28 191	26 592

Tilikaudella kirjattiin kuluksi 229 600 euroa, jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoa alennettiin vastaamaan sen nettorealisointiarvoa (222 000 euroa vuonna 2007).

20. Myyntisaamiset ja muut saamiset

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Myyntisaamiset	36 059	27 706
Saamiset osakkuusyrityksiltä	15	1
Saamiset pitkäaikaishankkeista	6 210	5 512
Siirtosaamiset	831	691
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	32	244
Muut saamiset	3 408	2 497
Myyntisaamiset ja muut saamiset yhteensä	46 555	36 651

Saatavien maksimiluottoriski on kirjanpitoarvo. Konsermi on kirjannut tilikauden aikana luottotappioita myyntisaatavista 87 200 euroa (236 000 euroa vuonna 2007).

Myyntisaamisten ikäjakauma ja arvonalentumiset tilinpäätöspäivänä

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Erääntymättömät	12 931	6 566
Erääntyneet 1–30 päivää	11 297	11 997
Erääntyneet 31–60 päivää	5 744	3 996
Erääntyneet yli 60 päivää	6 087	5 147
Yhteensä	36 059	27 706

21. Rahavarat

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Rahat ja pankkisaamiset	1 661	1 812
Yhteensä	1 661	1 812

22. Oma pääoma

Osakepääoma 1000 EUR	Osakkeiden lkm (1000) A-sarja	Osakkeiden lkm (1000) B-sarja	Osakepääoma	Ylikurssi rahasto	Yhteensä
Osakepääoma 1.1.2007	2 124	7 257	5 629	5 777	11 406
Osakepääoma 31.12.2007	2 124	7 257	5 629	5 777	11 406
Osakepääoma 31.12.2008	2 124	7 257	5 629	5 777	11 406

Osakkeet jakaantuvat A-sarjaan ja B-sarjaan. A-osakkeiden enimmäismäärä on neljä miljoonaa (4 000 000) kappaletta ja B-osakkeiden kuusitoista miljoonaa (16 000 000) kappaletta. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Jokainen A-osake tuottaa 20 ääntä ja jokainen B-osake tuottaa yhden äänen. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot. Myös ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksista syntyvät voitot ja tappiot sisältyvät muuntoeroihin silloin, kun suojauslaskennan edellytykset ovat täyttyneet.

Suojausrahasto

Suojausrahasto sisältää rahavirran suojausena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset.

1000 EUR

1.1.2007	-44
Kirjattu suojausrahastoon	31
Siirretty liikevaihtoon	26
Verot kirjauksesta suojausrahastoon	-6
Verot siirroista tuloslaskelmaan	-7
31.12.2007	0
1.1.2008	0
Kirjattu suojausrahastoon	-222
Siirretty liikevaihtoon	19
Siirretty aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	0
Verot kirjauksesta suojausrahastoon	-5
Verot siirroista tuloslaskelmaan	0
31.12.2008	-208

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahasto sisältää myytävissä olevien sijoitusten käypien arvojen muutokset.

Osingot

Tilikaudella maksettiin osinkoa 0,60 euroa osakkeelta. Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,50 euroa / osake. Osingot kirjataan sille kaudelle, jonka aikana niistä päätetään.

Johdolle suunnattu osakeanti

Yhtiökokous 17.3.2004 päätti korottaa yhtiön osakepääomaa uusmerkinnällä vähintään 60 eurolla ja enintään 126.000 eurolla tarjoamalla vähintään 100 ja enintään 210.000 uutta yhtiön B-osaketta, kirjanpidolliselta vasta-arvoltaan 0,60 euroa, yhtiön ylimmän johdon merkittäväksi. Uudet B-osakkeet ovat samanarvoisia yhtiön muiden B-osakkeiden kanssa ja oikeuttavat täyteen osinkoon tilikaudelta, jonka aikana osakepääoman korotus on merkitty kaupparekisteriin.

Osakkeen merkintähinta on yhtiön B-osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu keskiarvo Helsingin Pörssissä helmikuussa 2004 jaettuna kolmella (ottaen huomioon osakkeen jakautumisen vaikutukset), vähennettynä 50 prosentilla. Osakkeiden merkintäaika annissa alkoi 1.5.2004 ja päättyi 16.12.2005. Kunkin merkintään oikeutetun oli merkittävä vähintään 100 osaketta 28.12.2004 mennessä säilyttääkseen merkintäoikeutensa. 2.400 B-osaketta merkittiin 28.12.2004 mennessä, mistä johtunut osakepääoman- ja osakkeiden lukumäärän korotus rekisteröitiin kaupparekisteriin 9.3.2005. Tämän lisäksi johdolle suunnatussa osakeannissa merkittiin 105.900 kappaletta osakkeita 16.12.2005 mennessä. Nämä osakkeet merkittiin kaupparekisteriin 13.1.2006.

Mikäli osakkeita merkinnyt eroaa tai erotetaan työsuhteesta tarkoitetusta henkilökohtaisesta työsuhteen päättämisperusteesta johtuen yhtiön palveluksesta, riippumatta siitä soveltuuko työsuhtelaki merkittävien palvelussuhteeseen, ennen kunkin rajoitusperiodin päättymistä, on hänen palautettava järjestäjän ja yhtiön kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti yhtiölle vastikkeetta yksi osake kutakin rajoitusperiodi ei vielä tuolloin ole päättynyt, ellei hallitus toisin päättä. Tämä sitoumus oli edellytyksenä sille, että edellä mainittu 50 prosentin vähennys merkintähinnasta tehtiin. Rajoitusperiodin aikana avain-

henkilö ei saa luovuttaa merkitsemiään osakkeita, eikä tehdä osakkeisiin liittyviä johdannais- tai muita vastaavia sopimuksia, ellei yhtiön hallitus erikseen anna siihen lupaa. Osakkeita merkinnyt saa kuitenkin rajoitusperiodin aikana mahdollisesti maksettavat osakkeisiin liittyvät osingot. Rajoitusperiodi I päättyttyä 25 % avainhenkilölle allokoituista osakkeista vapautui 1.12.2006 ja ne otettiin kaupankäynnin kohteiksi yhdessä muiden B-osakkeiden kanssa. Rajoitusperiodi II päättyttyä 35 % avainhenkilölle allokoituista osakkeista vapautui 1.12.2007. Rajoitusperiodi III päättyttyä 40 % avainhenkilölle allokoituista osakkeista vapautui 1.12.2008.

Osakeperusteiset maksut

Laroxin hallitus päätti 29.5.2007 ottaa käyttöön osakepalkkiojärjestelmän osaksi yhtiön avainhenkilöiden kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Osakepalkkiojärjestelmä tarjoaa kohderyhmälle mahdollisuuden saada palkkiona Laroxin osakkeita neljän vuoden mittaiselta ansaintajaksolta sille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet. Järjestelmästä maksettavan palkkion määrä sidotaan konsernin tunnuslukuun tulos/osake (EPS). Ansaintajaksolla on kolme mittausjaksoa, tilikaudet 2007–2008, tilikaudet 2007–2009 ja tilikaudet 2007–2010. Palkkio maksetaan avainhenkilöille kolmessa erässä,

mittausjaksojen päättymisen jälkeen huhtikuun 2009, huhtikuun 2010 ja huhtikuun 2011 loppuun mennessä osakkeiden ja rahan yhdistelmänä.

Koko järjestelmän perusteella annetaan yhteensä enintään 150.000 osaketta ja rahaa se määrä, joka tarvitaan jaettavista osakkeista aiheutuviin veroihin ja veronluontosiini maksuihin osakkeiden antamishetkellä, kuitenkin enintään annettavien osakkeiden antamishetken arvoa vastaava määrä. Mittausjakson jälkeen huhtikuun loppuun mennessä todetaan mittausjaksolla toteutunut EPS-keskiarvo ja siihen mennessä saavutettu tavoite. Ensimmäiseltä mittausjaksolta voidaan kuitenkin maksaa enintään 1/3 enimmäispalkkion määrästä ja toiselta mittausjaksolta enintään 2/3 enimmäispalkkion määrästä vähennettynä ensimmäiseltä mittausjaksolta maksettulla määrällä.

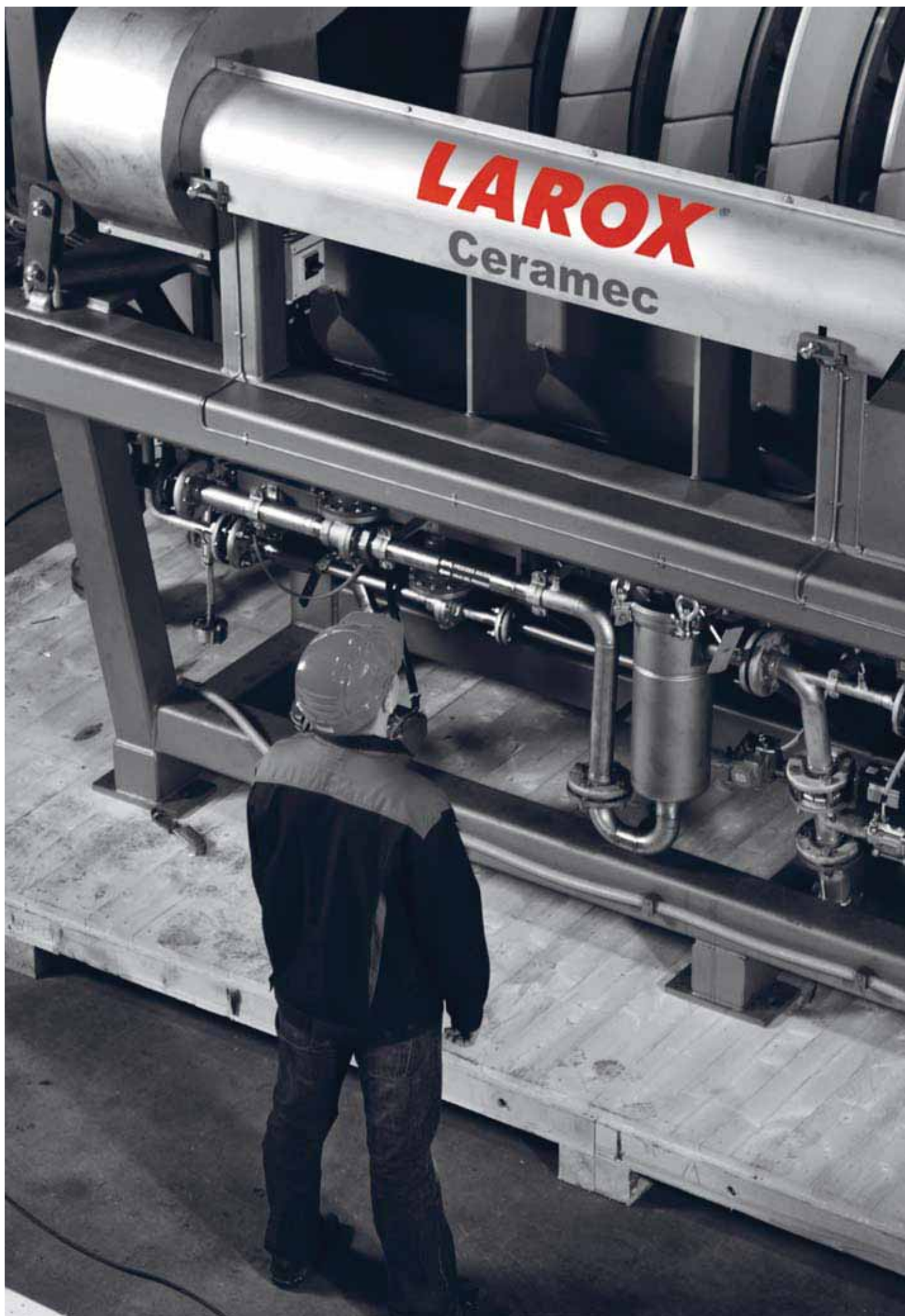
Järjestelmään osallistuminen ja palkkion saaminen edellyttää, että hallituksen kohderyhmään valitsema avainhenkilö omistaa tai hankkii yhtiön osakkeita järjestelmän alkaessa hallituksen ennalta ilmoittaman määrän. Palkkiota ei makseta, mikäli henkilön työsuhte päättyy ennen mittausjakson päättymistä. Lisäksi henkilön on omistettava ansaitut osakkeet vähintään kahden vuoden ajan ansaintajakson päättymisestä (sitouttamisjakso).

Osakepalkkiojärjestelmän perustiedot ja tapahtumat on koottu seuraavaan taulukkoon:

Perustiedot	
Myöntämispäivä	15.6.2007/ 15.2.2008 / 12.12.2008
Järjestelyn luonne	50 % osakkeina 50 % rahana
Osakepalkkioita enintään kpl	150 000
Osakepalkkiota vastaava määrä käteistä (kpl osakkeita enint.)*	150 000
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä	5,35 - 13,80
Osakkeen käypä arvo myöntämishetkellä **	
	Mittausjaksolle 2007-2008 13,08 €
	Mittausjaksolle 2008-2009 12,43 €
	Mittausjaksolle 2009-2010 12,09 €
Osakkeen kurssi tilikauden päättyessä	4,60 €
Ansaintajakso alkaa, pvm	1.1.2007
Ansaintajakso päättyy, pvm	31.12.2010
Oikeuden syntymäehdot	Työssäoloaika ja omistusvelvoite sitouttamisjakson loppuun Tulos/osake (EPS)
Ansaintakriteerien toteumaoletus	50 %
Osakkeiden vapautuminen, pvm	31.3.2013
Osakeomistusvelvollisuus, vuotta	2,00
Jäljellä oleva sitovuusaika, vuotta	4,25
	Henkilöitä (31.12.2008)
	26

* Osakepalkkion käteisosuus, jota käsitellään IFRS 2 -standardin mukaisena osakeperusteisena kuluna.

** Käyvät arvot ovat painotettuja keskiarvoja. Osakkeen kurssista myöntämishetkellä on vähennetty odotetut osingot, jotka henkilöiltä jäävät saamatta.

Tilikauden tapahtumat	Määrät	Tilikauden	Määrät	Määrät	Tilikauden	Määrät
Bruttomäärät ***	1.1.2007	muutos	31.12.2007	1.1.2008	muutos	31.12.2008
Osakepalkkiota hyväksytyt	0	201 000	201 000	201 000	27 200	228 200
Palautuneet osakkeet	0	0	0		8 250	8 250
Maksetut osakkeet	0	0	0		0	0
Rauenneet osakkeet	0	0	0		0	0
Osakepalkkiota ulkona	0	201 000	201 000	201 000	18 950	219 950

*** Määrät sisältävät osakepalkkiojärjestelmän puitteissa myönnetyn rahaosuuden osakkeina ilmaistuna.

Käyvän arvon määrittäminen

Koska osakepalkkio maksetaan osakkeiden ja rahan yhdistelmänä, jakautuu palkkion käyvän arvon määrittäminen IFRS 2 -standardin mukaisesti kahteen osaan: osakkeina selvitettävään ja käteisenä selvitettävään osuuteen. Osakkeina selvitettävä osuus kirjataan omaan pääomaan ja käteisenä selvitettävä maksu vieraaseen pää-

omaan. Osakeperusteisen maksun käypä arvo palkkion myöntämishetkellä oli Laroxin osakkeen kurssi. Vastaavasti käteisenä selvitettävän maksuosuuden käypää arvoa tarkistetaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä ansaintajakson päätymiseen asti, ja velan käypä arvo muuttuu täten Laroxin osakkeen hinnan mukaisesti.

Osakepalkkion käyvän arvon laskenta, 2008

Osakepalkkiota myönnetty osakkeina, kpl	114 100
Osakepalkkiota myönnetty rahana (osakkeina ilmaistuna), kpl	114 100
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, EUR	5,35–13,80
Odotetut osingot p.a. EUR	0,30–0,60
Osakkeen kurssi 31.12.2008 (rahaosuus), EUR	4,60
Ansaintakriteerien toteumaoletus, %	50,0
Arvio palautuvista osakepalkkioista ennen maksua, %	8,8
Arvio palautuvista osakepalkkioista maksun jälkeen, %	4,4
Osakepalkkion käypä arvo myöntämishetkellä, EUR	1 302 398
Osakepalkkion käypä arvo 31.12.2008, EUR	857 603
Vaikutus tilikauden 2008 tulokseen, EUR	141 167

Osakepalkkion käyvän arvon laskenta, 2007

Osakepalkkiota myönnetty osakkeina, kpl	100 500
Osakepalkkiota myönnetty rahana (osakkeina ilmaistuna), kpl	100 500
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, EUR	13,80
Odotetut osingot p.a. EUR	0,30
Osakkeen kurssi 31.12.2007 (rahaosuus), EUR	12,00
Ansaintakriteerien toteumaoletus, %	50,0
Arvio palautuvista osakepalkkioista ennen maksua, %	10,0
Arvio palautuvista osakepalkkioista maksun jälkeen, %	5,0
Osakepalkkion käypä arvo myöntämishetkellä, EUR	1 190 711
Osakepalkkion käypä arvo 31.12.2007, EUR	1 109 306
Vaikutus tilikauden 2007 tulokseen, EUR	129 769

23. Rahoitusvelat

1000 EUR	Tasearvot 31.12.2008	Käyvät arvot 31.12.2008	Tasearvot 31.12.2007	Käyvät arvot 31.12.2007
Pitkäaikaiset				
Pankkilainat	12 976	12 900	12 531	12 881
Rahoitusleasingvelat	148	191	220	272
Muut lainat				
Yhteensä	13 124	13 091	12 751	13 153
Lyhytaikaiset				
Pankkilainat	25 073	25 031	24 046	24 010
Rahoitusleasingvelat	71	71	87	87
Yhteensä	25 144	25 102	24 133	24 097

Lainojen kirjanpitoarvo on efektiivisen koron menetelmällä jaksotettu hankintameno ja käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla tai tilinpäätöshetken markkina-arvon avulla.

Rahoitusvelkojen erääntymisajat

2008						
1000 EUR	2009	2010	2011	2012	2013	Myöhemmin
Kiinteäkorkoiset pankkilainat	3 137	2 866	2 497	204	204	613
Vaihtuvakorkoiset pankkilainat	4 482	3 023	2 045	1 524		
Rahoitusleasingvelat	81	63	75			
Muut lainat						
Pitkäaikaiset velat yhteensä	7 700	5 952	4 617	1 728	204	613

2007						
1000 EUR	2008	2009	2010	2011	2012	Myöhemmin
Kiinteäkorkoiset pankkilainat	3 161	2 041	1 708	1 345	204	821
Vaihtuvakorkoiset pankkilainat	1 725	4 400	1 492	519		
Rahoitusleasingvelat	111	78	48	70		
Muut lainat						
Pitkäaikaiset velat yhteensä	4 997	6 519	3 248	1 934	204	821

Pitkäaikaiset rahoitusvelat jakaantuvat valuutoittain seuraavasti:

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
EUR	12 329	9 499
USD	647	1 292
ZAR		801
AUD		1 159
Yhteensä	12 976	12 751

Pitkäaikaisten rahoitusvelkojen efektiivisten korkokantojen painotetut keskiarvot 31.12.2008 olivat:

Lainat	4,9565
Rahoitusleasingvelat	8,9434

Lyhytaikaiset rahoitusvelat jakaantuvat valuutoittain seuraavasti:

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
EUR	21 160	22 574
USD	3 490	1 559
AUD	494	
Yhteensä	25 144	24 133

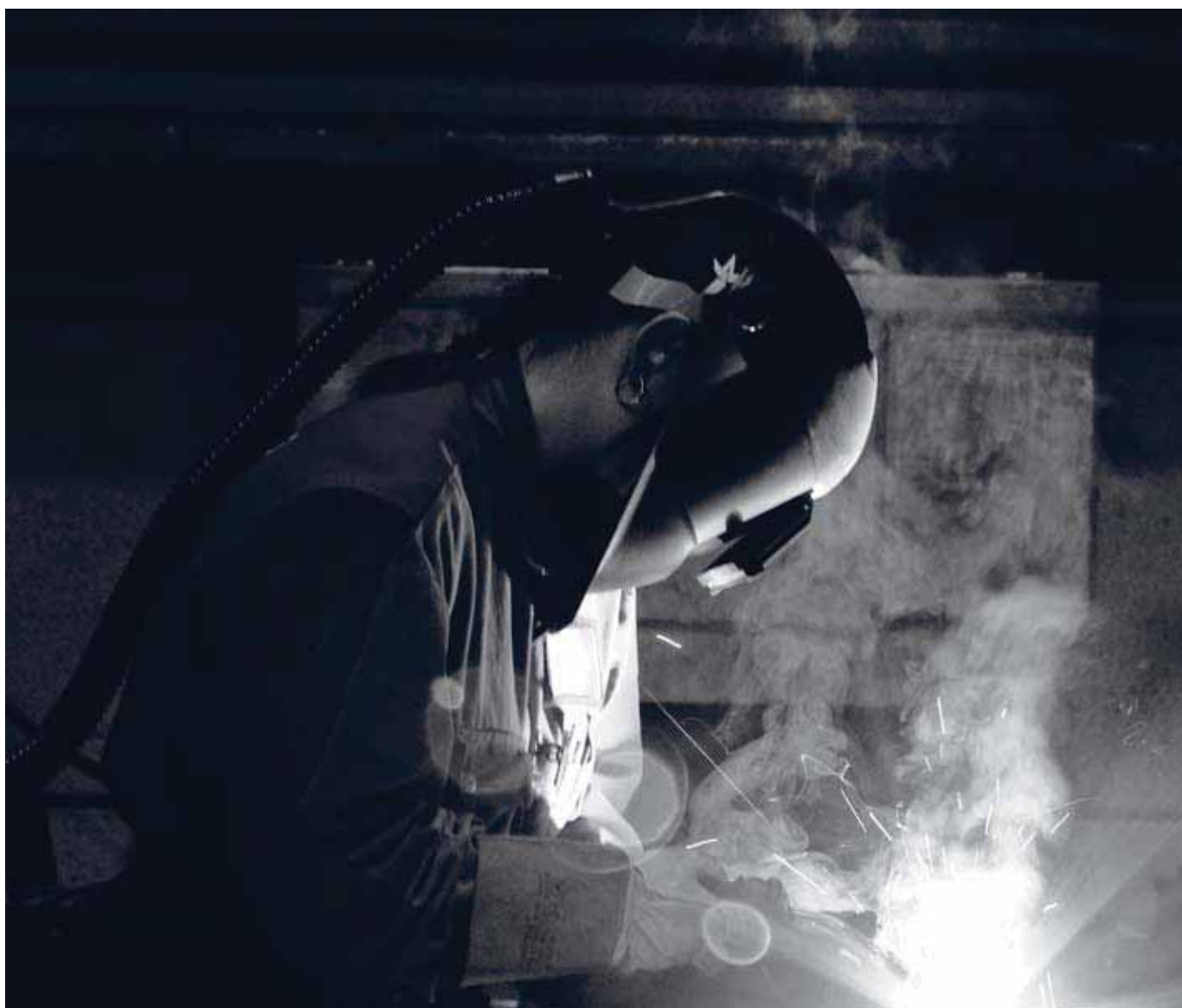
Lyhytaikaisten rahoitusvelkojen efektiivisten korkokantojen painotetut keskiarvot 31.12.2008 olivat:

Lainat	4,6705
Rahoitusleasingvelat	8,9434

Rahoitusleasingvelat

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Pitkäaikaiset rahoitusleasingvelat	148	220
Lyhytaikaiset rahoitusleasingvelat	71	87
Rahoitusleasingvelat yhteensä	219	307
Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrat		
Enintään vuosi	88	119
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden kuluttua	159	254
Vähimmäisvuokrat yhteensä	247	373
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-28	-66
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo	219	307
Vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Enintään vuosi	81	111
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden kuluttua	138	196
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	219	307

24. Työsuhde-etuksista johtuvat veloitteet

Konsernilla on useita työntekijöiden eläketurvan kattamiseksi tehtyjä eläkejärjestelyjä eri puolilla maailmaa. Suomessa eläketurva hoidetaan eläkevakuutusyhtiöiden kautta TEL-järjestelmän puitteissa, joka on luonteeltaan maksupohjainen järjestely.

Eläkeveloitteet taseessa

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	464	418
Ali/ylikate	464	418
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	41	37
Eläkevelka taseessa	505	455

Eläkekulut yhteensä

1000 EUR	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat eläkemenot	-28	-13
Etuuksista johtuva veloitteen korkomeno	-22	-39
Voitot järjestelyn supistamisesta	0	-5
Tuloslaskelmaan kirjattu eläkekulu	-50	-57

Taseen eläkeveloitteiden täsmäytys

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Eläkeveloitteet tilikauden alussa	455	398
Työsuorituksesta johtuvat menot	26	32
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	24	25
Eläkevelat tilikauden lopussa	505	455

Etuus pohjaiset järjestelyt: Käytetyt vakuutusmatemaattiset olettamukset 31.12.

	Saksa 31.12.2008	Saksa 31.12.2007
Diskonttokorko (%)	5,25	5,25
Tuleva palkankorotusolettamus (%)	2,50	2,50
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto (%)	2,00	2,50

Etuus pohjaiset järjestelyt: Käytetyt vakuutusmatemaattiset olettamukset 31.12.

	Suomi 31.12.2008	Suomi 31.12.2007
Diskonttokorko (%)	5,00	5,00
Tuleva palkankorotusolettamus (%)	4,00	4,00
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto (%)	4,70	4,70

Muut eläke- ja työsuhde-etuudet

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Eläkevaraus	40	40
Muu pitkäaikainen työsuhde-etuus	49	59
Yhteensä	89	99

Eläkevaraus kattaa Laroxin työntekijöiden puolisoille myönnettyistä eläkkeistä aiheutuvat kulut. Muu pitkäaikainen työsuhde-etuus kattaa tietyille työntekijöille palvelusvuosien perusteella myönnettävistä ylimääräisistä vapaapäivistä aiheutuvat kulut.

Eläkeveloitteet taseessa yhteensä

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Etuus pohjaiset eläkeveloitteet	505	455
Muut eläke- ja työsuhde-etuudet	89	99
Eläkeveloitteet yhteensä	594	554

Etuus pohjaisia eläkeveloitteita on Suomen lisäksi Saksassa. Eläkeveloitteista lyhytaikaista on 29 000 euroa ja loput pitkäaikaista.

25. Varaukset

1000 EUR	2008	2007
Takuuvaraus 1.1.	2 147	1 341
Varausten lisäykset	1 196	1 306
Käytetyt varaukset	-775	-500
Takuuvaraus 31.12.	2 568	2 147
Muut varaukset 1.1.		
Varausten muutos	385	
Muut varaukset 31.12.	385	
1000 EUR	2008	2007
Pitkäaikaiset varaukset	1 843	826
Lyhytaikaiset varaukset	1 110	1 321
Yhteensä	2 953	2 147

Larox antaa useimmille tuotteilleen vuoden takuun käyttöönotosta tai 18 kuukautta toimituksesta. Takuuvaraus perustuu projektiokohtaiseen laskelmaan ja aikaisempien vuosien kokemukseen. Takuuvaraus kattaa takuuvaateisiin liittyvät kustannukset tuotteista, jotka on tyypillisesti myyty edellisen tilikauden aikana sillä edellytyksellä, että tuotetakuu on voimassa. Takuuvaraukset odotetaan käytettävän pääosin takuuajan voimassaoloaikana tai tutkimusta ja tuotekehitystä vaativissa takuutapauksissa viimeistään 12 kk takuuajan loppumisen jälkeen.

Muut varaukset koostuvat eläke- ja tappiovarauksista. Eläkevaraukset kirjataan konserniyhtiöissä paikallisen lainsäädännön mukaisesti ja ne jaetaan toteutumisajankohdan mukaisesti lyhyt- ja pitkäaikaisiin. Tappiovaraus kirjataan yhtiötasolla, kun on oletettavaa, että sopimus muuttuu tappiolliseksi. Varausten arvoja ei ole diskontattu, koska diskonttauksella ei olisi olennaista vaikutusta.

26. Ostovelat ja muut velat

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Velat osakkuusyrityksille	236	783
Ostovelat	13 121	9 399
Siirtovelat	70	191
Henkilöstökulujaksotukset	2 237	2 506
Johdannaisvelat	434	18
Muut siirtyvät erät	10 522	4 601
Muut velat	2 029	2 488
Rahoitusinstrumentteihin kuuluvat velat yhteensä	28 649	19 986
Saadut ennakot	7 244	6 697
Tuloverovelka	550	1 935
Ostovelat ja muut velat yhteensä	36 443	28 618

27. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin

2008 Tase-erä	Liite	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytäviksi olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Muut rahoitusvarat	17)			23		23	23
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset	20)		46 523			46 523	46 523
Johdannaissopimukset							
*suojauslaskenta	20)	32				32	32
*ei suojauslaskenta							
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		32	46 523	23		46 578	46 578
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	23)				13 124	13 124	13 091
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	23)				25 144	25 144	25 102
Johdannaissopimukset							
*suojauslaskenta	26, 29)	220				220	220
*ei suojauslaskenta	26, 29)	214				214	214
Ostovelat ja muut velat	26)				28 649	28 649	28 649
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		434			66 917	67 351	67 276

2007 Tase-erä	Liite	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytäviksi olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Muut rahoitusvarat	17)			23		23	23
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset	20)		36 407			36 407	36 407
Johdannaissopimukset							
*suojauslaskenta		14				14	14
*ei suojauslaskenta	29)	230				230	230
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		244	36 407	23		36 674	36 674
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	23)				12 751	12 751	13 153
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	23)				24 133	24 133	24 097
Johdannaissopimukset							
*suojauslaskenta							
*ei suojauslaskenta	26, 29)	18				18	18
Ostovelat ja muut velat	26)				19 968	19 968	19 968
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		18			56 852	56 870	57 236

Lyhytaikaisten saamisten ja -velkojen käyvät arvot eivät poikkea niiden tasearvoista. Johdannaisten käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 29.

28. Vakuudet ja vastuusitoumukset

Velat, joiden vakuudeksi on annettu yritys- ja kiinteistökiinnityksiä

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Rahalaitoslainat	38 049	36 577
Yhteensä	38 049	36 577
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	6 560	6 560
Vakuudeksi annetut yrityskiinnitykset, yleispantatut	3 936	3 936
Vakuudeksi annetut yrityskiinnitykset, erityispantatut	9 062	9 062
Yhteensä	19 558	19 558

Muut annetut vakuudet

	31.12.2008	31.12.2007
Pantatut arvopaperit*	13 511	9 097
Muut vastuut	161	124
Yhteensä	13 672	9 221

* Vakuudeksi annettujen osakkeiden kirjanpitoarvo

Muut omat vastuut

Käyttöleasingvastuut 1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Yhden vuoden kuluessa	445	491
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden kuluttua	649	366
Yhteensä	1 094	857

Ei-purettavissa olevat vuokravastuut 1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Yhden vuoden kuluessa	848	
Yli vuoden kuluttua	8 422	21
Yhteensä	9 270	21

Purettavissa olevat vuokravastuut 1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Yhden vuoden kuluessa	619	618
Yhteensä	619	618

Vuokrakulut tuloslaskelmassa olivat 1,8 milj. euroa vuonna 2008 (1,4 milj. euroa vuonna 2007).

29. Rahoitusriskien hallinta

Markkinariskit johtuvat valuuttojen, korkojen ja hyödykkeiden hintojen muutoksista. Konsernin tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin kassaan, tulokseen ja omaan pääomaan.

Rahoitusriskit jaetaan markkina-, luotto- ja likviditeettiriskeihin. Markkinariskit johtuvat valuuttojen, korkojen ja hyödykkeiden hintamuutoksista.

Larox on riippuvainen raaka-aineiden ja alihankintojen sekä ulkopuolisten toimittajien palvelujen hintavaihteluista. Raaka-aineiden saatavuuteen ja hintavaihteluihin pyritään vaikuttamaan pitkäaikaisilla sopimuksilla, hankintojen ajoituksella sekä kiinteillä sopimushinnoilla.

Valuuttariski

Larox konsernin valuuttariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa valuuttakurssien muutoksista aiheutuva riskiä kassavirtoihin, tulokseen ja taseeseen. Vahvistetun valuuttapolitiikan mukaisesti konsernin rahoitustoiminnon tehtävänä on suojata kaikki merkittävät valuuttariskit.

Laroxin rahoitustoiminto hoitaa keskitetysti konsernin rahoitusriskien hallinnan yhdessä liiketoimintayksiköiden kanssa. Liiketoimintayksiköt vastaavat tulevien valuuttamääräisten nettokassavirtojen ennustamisesta ja konsernin rahoitus vastaa näihin ennusteisiin perustuen suojaustoimenpiteiden toteuttamisesta.

Riskinalainen kokonaisvaluuttaposition koostuu pääasiassa myyntisaatavista, tilauskannasta, ostovelosta, valuuttamääräisistä veloista sekä omasta tarjouskannasta (transaktioriski).

Laroxin merkittävimmät laskutusvaluutat ovat euro, Yhdysvaltain dollari, Australian dollari ja Etelä-Afrikan randi. Konsernin pääasiallinen ostovaluutta on euro.

Syntynyt nettovaluuttaposition suojataan konsernin valuuttapolitiikan mukaisesti. Konserni suojaa myös ulkomaisten tytäryhtiöiden omia pääomia ulkoisilla valuuttalainoilla (translaatoriski). Kaikkiin merkittäviin, yli yhden miljoonan euron projekteihin sovelletaan suojauslaskentaa, joka hoidetaan konsernitasolla.

Tällöin koko projekti suojataan vähintään 60 prosenttisesti. Suojattujen projektien kurssierot tuloutuvat projektituloutuksen mukaisesti. Projektien kesto vaihtelee 6 kuukaudesta 1,5 vuoteen.

Rahoituksen kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottojen ja -kulujen ryhmään. Kokonaisvaluuttaposition suojaamisessa on käytetty valuuttatermiinejä, -optioita ja -lainoja. Johdannaissovimukset solmitaan vain suojaustarkoituksessa. Osa valuuttatermiineistä suojaavat erittäin todennäköisiä tulevia kassavirtoja ja ne on määriteltäviä suojausinstrumenteiksi ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Suojausluhteen tehokkuus testataan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä etuja jälkikäteen. Tehokkaan suojauksen käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahastoon, tehoton osa kirjataan tuloslaskelmaan. Spot-kurssi ja termiinipisteet sisältyvät suojauslaskentaan. Suojaukset ovat olleet tehokkaita.

Korkoriski

Korollinen velka altistaa konsernin korkoriskille eli markkinakorkojen liikkeiden aiheuttamalle uudelleenhinnoittelu- ja hintariskille. Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainanotto on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin. Kiinteiden ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin osuutta muuttamalla tasapainotetaan kokonaislainapositiona.

Kiinteäkorkoisia lainoja oli 28 prosenttia. Johdon kuukausiseurannassa raportoidaan mm. painotettuja keskikorkoja sekä lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten lainojen suhdetta toisiinsa. Yli vuoden investointeja suojataan kiinnittämällä pitkäaikaisia lainoja kiinteäkorkoisiksi. Pitkäaikaisista, yli vuoden lainoista, kiinteäkorkoisena oli 49,3 %. Vuoden aikana lisättiin pitkäaikaisten ja kiinteäkorkoisten lainoja osuutta. Tilikauden lopussa konsernissa ei ollut avoimia korkotermiinejä tai koronvaihtosopimuksia. Johto ei ole identifioinut merkittäviä korkoriskikeskittymiä.

Luottoriski

Luottoriski syntyy, kun kauppasopimuksen tai rahoitusinstrumentin sopijaosapuoli ei pysty täyttämään velvoitettaan ja aiheuttaa siten toiselle osapuolelle taloudellisen tappion.

Konsernilla on laaja asiakaskunta, joka jakautuu usealle markkina-alueelle. Luottoriskeiltä suojaudutaan pääasiassa maksuehdon ja -tavan valinnalla sekä käyttämällä rembursseja. Larox ei pääsääntöisesti myönnä asiakasrahoitusta, vaan toimii yhteistyössä pankkien ja vientiluottolaitosten kanssa tukeakseen tarvittaessa asiakkaiden laiteinvestointien rahoitusta.

Konsernin rahoitustoiminto hallinnoi rahoitusinstrumentteihin liittyviä luottoriskejä. Näitä riskejä vähennetään rajoittamalla vastapuolet hyvän luottokelpoisuuden omaaviin merkittäviin pankkeihin ja rahoituslaitoksiin. Maksimiluottoriski on kirjanpitoarvo.

Likviditeetti- ja jälleenerahoitusriski

Laroxin liiketoiminta sisältää sekä jatkuvaa että epäjatkovaa kassavirtaa. Larox pyrkii ylläpitämään riittävää likviditeettiä tehokkaalla kassanhallinnalla. Maksuvalmius- ja jälleenerahoitusriskejä pyritään vähentämään lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman ja riittävien rahoitusreservien avulla. Johdolle raportoidaan kuukausittain konsernin maksuvalmis 6 kuukauden kassavirtaennusteella sekä käyttämättömien limiittien määrä.

Yhtiöllä on sovittuja luottolimiittijärjestelyjä pankkien kanssa lyhytaikaiseen käyttöpääoma-rahoitukseen sekä tililuottoja päivittäiskassan hallintaan. Vuoden aikana lisättiin komittoituja limiittejä ja pitkäaikaisia lainoja suhteessa kaikkiin korollisiin velkoihin. Pitkäaikaisia lainoja oli 57,8 % koko lainakannasta.

Vuoden 2008 lopussa käyttämättömiä limiittejä ja tililuottoja oli yhteensä 13,6 miljoonaa euroa.

Herkkyysanalyysi

Herkkyysanalyysillä pyritään osoittamaan, miten tilinpäätöspäivänä kohtuullisen mahdolliset muutokset riskimuuttujissa vaikuttaisivat tuloslaskelmaan. Riskimuuttujina ovat korko- ja valuuttainstrumentit. Niiden johdannaissovimusten osalta, joihin sovelletaan suojauslaskentaa, käyvän arvon muutoksen oletetaan kohdistuvan täysimääräisesti omaan pääomaan.

Alla olevassa taulukossa on esitetty konsernin taseessa oleva valuuttanettopositio ja vastaava kokonaisnettopositio tilinpäätöshetkellä molemmat ilman valuuttasuojauksia sekä valuutoittain voimassaolevat termiinisopimukset, jotka on tehty suojaamaan kokonaisvaluuttaposiitiota.

Taseessa olevat nettovaluutat (1000)			Kokonaisnettopositio		Termiinisopimukset	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
USD	1 826	7 491	19 581	19 098	6 729	13 310
ZAR	26 076	41 614	59 257	67 835	10 110	30 800
AUD	5 168	5 353	11 453	8 580	2 000	4 350
CAD	12	177	1 118	1 279	745	650

IFRS 7 liitetietovaatimuksista poiketen (taseen erät), herkkyysoanalyysissä korostetaan kokonaisvaluuttaposiitiota. Yhtiön johto seuraa ja suojaa kokonaisvaluuttaposiitiota, koska taseen lisäksi erikseen raportoidaan myös taseen ulkopuolisia

eriä. Kokonaisvaluuttapositio koostuu pääasiassa myyntisaatavista, tilauskannasta, valuuttamääräisistä veloista sekä omasta tarjouskannasta. Kokonaisvaluuttapositio on merkittävästi suurempi kuin taseen nettopositio. Seuraavassa taulukossa

on esitetty avoimeksi jäävän kokonaisvaluutta- ja korkopositioden vaikutus tulokseen ennen veroja kohtalaisten markkinahintojen muutoksen kautta.

Markkinariski

1000 EUR	Tuloslaskelma			
	2008		2007	
	+	-	+	-
5 %:n muutos merkittävässä valuuttakursseissa				
USD	486	440	189	205
AUD	245	222	104	149
ZAR	198	179	194	176
CAD	12	10	20	39
Yhteensä	941	851	507	569
Vaihtuva korkoiset lainat: 23 198 EUR				
1 %-yksikön muutos markkinakoroissa	237		241	

Valuuttaposiitiot on laskettu tilinpäätöshetken kurssiin, joista on laskettu 5 prosentin valuuttamuutoksen vaikutus tuloslaskelmaan. Korkoherkkyydessä on mukana tilinpäätöshetken euromääräiset vaihtuvakorkoiset rahoitusvelat 23 198 miljoonaa euroa. Analyysissä on laskettu

1 prosenttiyksikön korkomuutoksen vaikutus näytetty verojen jälkeiseen tulokseen. Analyysissä korkoherkkyyden vaikutus on kohdistettu tuloslaskelmaan, koska omaan pääomaan korkojen muutoksella ei ole vaikutusta lainkaan.

Johdannaissopimusten käyvät arvot 1000 EUR	Positiivinen käypä arvo 31.12.2008	Negatiivinen käypä arvo 31.12.2008	Netto käypä arvo 31.12.2008	Netto käypä arvo 31.12.2007
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset				
Termiinit	32	-220	-188	14
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset:				
Termiinit		-214	-214	
Optiot				211
Valuuttajohdannaiset yhteensä			-402	225

Johdannaissopimusten nimellisarvot 1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Valuuttajohdannaiset:		
Valuuttaoptiot		3 155
Termiinisopimukset	7 033	18 313
Valuuttajohdannaiset yhteensä	7 033	21 468

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat kassavirrat olivat 31.12.2008 seuraavat:

Taulukossa on esitetty diskonttaamaton kassavirta-analyysi taseessa esitetyistä rahoitusvaroista ja -veloista.

Täsmäytys suoraan taseen riveihin ei ole sellaisenaan mahdollista.

1000 EUR	2009 ¹⁾	2010	2011	2012	2013	Myöhemmin
Pitkäaikaiset velat		5 846	4 535	1 700	200	600
Lyhytaikaiset velat						
Lyhytaikainen osuus pitkäaikaisista veloista	7 619					
Lyhytaikaiset velat	17 476					
Rahoituskulut	1 763	596	321	114	36	27
Johdannaisvelat	434					
Ostovelat	13 357					

1) Lyhennykset vuonna 2009 sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin. Rahoituskulut ovat pääasiassa korkokuluja.

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat kassavirrat olivat 31.12.2007 seuraavat:

1000 EUR	2008 ¹⁾	2009	2010	2011	2012	Myöhemmin
Pitkäaikaiset velat		6 476	3 197	1 907	200	800
Lyhytaikaiset velat						
Lyhytaikainen osuus pitkäaikaisista veloista	4 886					
Lyhytaikaiset velat	19 182					
Rahoituskulut	2 246	777	382	182	69	48
Johdannaisvelat	19					
Ostovelat	10 182					

1) Lyhennykset vuonna 2008 sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin. Rahoituskulut ovat pääasiassa korkokuluja.

Pääomarakenteen hallinta

Konsernin tavoitteena pääomarakenteen hallinnassa on säilyttää pääomarakenne, joka varmistaa konsernin toimintaedellytykset pääomamarkkinoilla kaikissa olosuhteissa. Yhtiön hallitus arvioi konsernin pääomarakennetta säännöllisesti. Konsernin sidottua pääomaa pyritään minimoimaan ja pitämään se sellaisena, että pystytään vastaamaan liiketoiminnan kasvuun liittyviin haasteisiin. Oheisessa taulukossa on esitetty konsernin oma pääoma, korolliset velat ja velkaantumisaste.

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Oma pääoma yhteensä	35 770	32 845
Pitkäaikaiset korolliset velat	13 124	12 751
Lyhytaikaiset korolliset velat	25 144	24 133
Korolliset velat yhteensä	38 268	36 884
Oma pääoma ja velat yhteensä	74 038	69 729
Korolliset velat yhteensä	38 268	36 884
Korolliset nettovelat	38 268	36 884
Gearing	1,1	1,1

Konserni seuraa pääomarakenteensa kehitystä omavaraisuusasteen ja velkaantuneisuusasteen (gearing ration) avulla. Omavaraisuus lasketaan jakamalla oma pääoma taseen loppusummalla, josta on vähennetty saadut ennakot. Velkaantuneisuusaste saadaan jakamalla korollisten velkojen määrä omalla pääomalla. Riskienhallinnassa

myös nettokäyttöpääoman ja kassavirran kehitystä seurataan systemaattisesti.

Yhtiöllä on lainakovenantteja ja niiden ehdot on täytetty tilikauden aikana.

Konsernin tavoitteena on yli 40 % omavaraisuusaste. Seurattavat tunnusluvut 31.12.2008 ja 31.12.2007 olivat seuraavat:

	2008	2007
Omavaraisuusaste	32,3	34,2
Gearing	1,1	1,1

30. Liiketoiminnan yhdistäminen

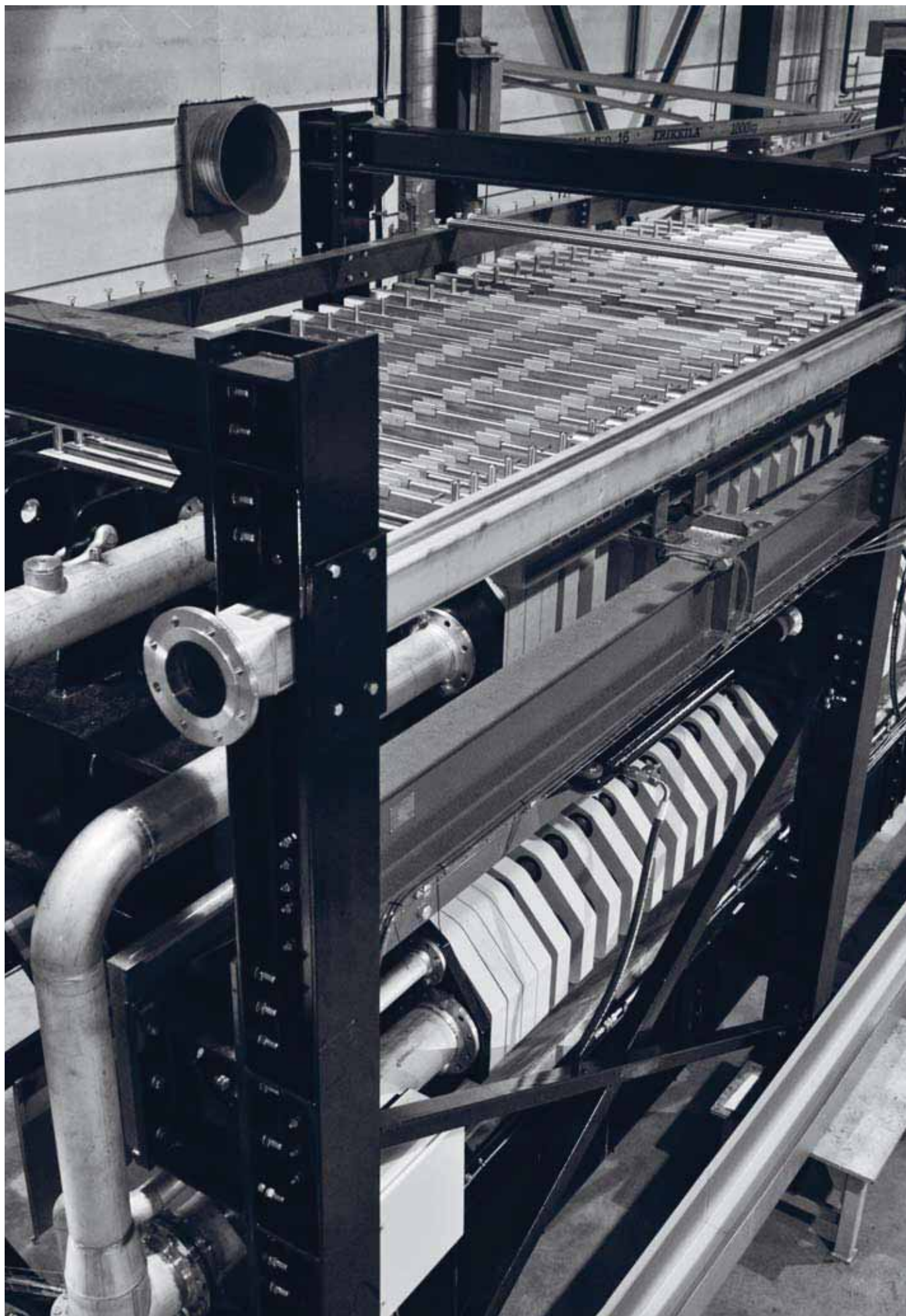
Larox-konserni osti 1.10.2008 koko Turku Ceramics Oy:n osakekannan ja sai näin määräysvallan kyseisessä yrityksessä. Turku Ceramics toimii pääasiallisesti tilausvalmistajana, joka tuottaa asiakkailleen pitkälle räätälöityjä koneiden ja laitteiden osia. Kestäviä high-tech -keraameja käytetään yhä useammin korvaamaan perinteisiä materiaaleja kone- ja laitteellisuuden haastavissa käyttöolosuhteissa sekä kemian prosessiteollisuudessa. Hankittu liiketoiminnan vaikutus ajalta 1.10.-31.12.2008 konsernin liikevaihtoon oli 0,3 milj. euroa ja voittoon

0,03 milj. euroa. Jos hankinta olisi tapahtunut 1.1.2008, vaikutus konsernin liikevaihtoon olisi ollut 1,4 milj. euroa ja voittoon 0,15 milj. euroa. Nämä luvut on laskettu käyttäen konsernin noudattamia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita ja oikaisemalla tytäryhtiön tulosta ottamalla huomioon lisäpoistot, jotka olisi tehty, jos aineelliset ja aineettomat hyödykkeet olisi arvostettu käypään arvoon 1.1.2008 alkaen. Luvuissa on otettu huomioon myös kyseisten poistojen verovaikutus.

Hankittu nettovarallisuus ja liikearvo:			
Hankintameno:			
Käteisvarat		4 333	
Välittömät hankinnasta johtuneet menot		81	
Hankintameno yhteensä		4 414	
Hankinnasta johtuvat varat ja velat 1.10.2008 ovat seuraavat	Liite	Käypä arvo	Hankinnan kohteen kirjanpitoarvo
Rahavarat		949	949
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	15)	2 397	1 359
Toimittajasuhteet (sis. aineettomiin hyödykkeisiin)	13)	850	2
Vaihto-omaisuus		553	333
Myyntisaamiset ja muut saamiset		337	337
Ostovelat ja muut velat		-278	-278
Laskennalliset verovelat	18)	-653	-106
Nettovarallisuuden käypä arvo		4 155	2 596
Liikearvo		259	
Hankintameno yhteensä		4 414	
Rahana maksettu kauppahinta			4 333
Hankitun tytäryrityksen rahavarat			-949
Hankinnasta johtuva rahavirta			3 384

Edellä kuvatussa liiketoimintojen yhdistämisessä hankittujen aineellisten hyödykkeiden arvostettiin käypään arvoon vastaavien hyödykkeiden markkinahintojen perusteella. Markkinahinnan määrittämisessä on käytetty vuosittaista tukkuhintaindeksiä ja arviota jäljellä olevasta taloudellisesta käyttöiästä. Toteutuneessa liiketoimintojen yhdistämisessä konserni on hankkinut toimittajasuhteita. Hankittujen toimittajasuhteiden arvonmäärityspäätöksiä valittiin kustannusperusteinen menetelmä, koska markkina- ja kassavirtapohjaiset

menetelmät eivät olisi antaneet yhtä luotettavia tuloksia. Alihankkijoiden ja tavarantoimittajien merkitys ostetussa liiketoiminnassa on suuri, koska käytettävien materiaalien on täytettävät tarkat laatuvaatimukset. Uusi toimittaja voidaan hyväksyä vasta, kun on valmistettu koesarja. Toimittajasuhteiden käypä arvo on määritelty tarvittavien koesarjojen kustannusten perusteella. Liikearvo syntyy osaavasta henkilöstöstä, teknologisesta osaamisesta ja going concern -elementistä.

31. Lähipiiritapahtumat

Emo- ja tytäryhtiösuhteet

Osakkeet ja osuudet 31.12.2008	Kotimaa	Kpl	Omistusosuus-%	Osuus äänivallasta-%
Emoyhtiö Larox Oyj	Suomi			
Larox Company Oy	Suomi	50	100,0	100,0
Turku Ceramics Oy	Suomi	2 000	100,0	100,0
Larox AB	Ruotsi	11 000	100,0	100,0
Larox Inc.	USA	50	100,0	100,0
Larox GmbH	Saksa	500	100,0	100,0
Larox B.V.	Alankomaat	180	100,0	100,0
Larox Pty Ltd.	Australia	400	100,0	100,0
Larox Chile SA	Chile	1 500	100,0	100,0
Larox Poland Ltd.	Puola	335	100,0	100,0
Larox SA (Proprietary) Limited	Etelä-Afrikka	10 000	100,0	100,0
Filtros Larox Mexico SA de CV	Meksiko	5	100,0	100,0
Larox Central Africa Limited	Sambia	25	100,0	100,0
Larox UK Limited	Iso-Britannia	500	100,0	100,0
Larox Tecnologia de separacao de líquidos de sólidos LTDA	Brasilia	600 000	100,0	100,0
Cia Minera Trinidad S.A.C.	Peru	57 398	99,7	99,7
Explotaciones Mineras Metalicas S.A.C.	Peru	197	99,0	99,0

Lisäksi emoyhtiöllä on Perussa sivuliike Larox Sucursal Peru.

Liiketoimet osakkuusyhtiöiden kanssa

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Tavaroiden ja palvelujen myynnit	15	3
Tavaroiden ja palvelujen ostot	2 736	2 829

Muut lähipiiritapahtumat

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Palveluiden ostot	20	22

Osakkuusyhtiösaamiset ja -velat

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Myyntisaamiset	16	1
Ostovelat	236	783

Johdon henkilöstöetuudet

Laroxin johto koostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta ja konsernin johtoryhmästä.

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	1 385	1 419
Työsuhteen jälkeiset etuudet	339	284
Osakeperusteiset maksut	38	164
Johdon henkilöstöetuudet yhteensä	1 762	1 867

Palkat ja palkkiot 1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Toimitusjohtaja	278	279
Hallituksen jäsenet		
Timo Vartiainen	101	93
Katariina Aaltonen	65	63
Teppo Taberman	20	17
Thomas Franck	20	17
Matti Ruotsala	20	17

Emoyhtiön toimitusjohtajan ja työsuhteessa olevan hallituksen puheenjohtajan eläkeikäksi on sovittu 60 vuotta.

32. Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Yhtiön johdon tiedossa ei ole sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätöksen laskelmiin.

Emoyhtiön tilinpäätös, FAS

Emoyhtiön tuloslaskelma, FAS

1000 EUR	Liite	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Liikevaihto	2)	147 268	105 734
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		9 121	-2 027
Liiketoiminnan muut tuotot	3)	1 058	767
Materiaalit ja palvelut	4)	-100 105	-53 822
Henkilöstökulut	5)	-15 782	-13 133
Poistot ja arvonalentumiset	6)	-3 692	-3 044
Liiketoiminnan muut kulut	7)	-34 112	-21 217
LIIKEVOITTO		3 756	13 258
Rahoitustuotot ja -kulut	9)	-466	-667
VOITTO ENNEN VEROJA		3 290	12 591
Tilinpäätössiirrot	10)	291	-13
Tuloverot	11)	-1 073	-3 292
TILIKAUDEN VOITTO		2 509	9 286

FAS = Finnish Accounting Standards

Emoyhtiön tase, FAS

1000 EUR	Liite	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	12)	17 951	19 234
Aineelliset hyödykkeet	13)	8 386	8 827
Osuudet saman konsernin yrityksissä	14)	15 181	10 756
Muut sijoitukset		270	294
PYSYVÄT VASTAAVAT		41 788	39 111
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	15)	32 328	19 283
Pitkäaikaiset saamiset	16)	904	3 394
Laskennallinen verosaaminen			264
Lyhytaikaiset saamiset	16)	41 590	30 720
Rahat ja pankkisaamiset		315	27
VAIHTUVAT VASTAAVAT		75 137	53 688
VASTAAVAA		116 925	92 799
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	17)		
Osakepääoma		5 629	5 629
Ylikurssirahasto		6 182	6 182
Arvonkorotusrahasto		75	75
Edellisten tilikausien voitto		13 117	9 460
Tilikauden voitto/tappio		2 509	9 286
OMA PÄÄOMA		27 512	30 632
Tilinpäätös siirtojen kertymä	18)	2 668	2 959
Pakolliset varaukset yhteensä	19)	2 101	1 149
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	21)	12 743	12 385
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	21)	26 388	23 957
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		45 513	21 717
VIERAS PÄÄOMA		84 644	58 059
VASTATTAVAA		116 925	92 799

FAS = Finnish Accounting Standards

Emoyhtiön rahoituslaskelma, FAS

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Liiketoiminnan rahavirrat		
Tilikauden voitto	2 508	9 286
Oikaisut tilikauden tulokseen	4 940	7 011
Käyttöpääoman muutos	-516	-12 879
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	6 932	3 418
Maksetut korot liiketoiminnasta	-1 773	-1 796
Saadut korot liiketoiminnasta	978	1 063
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	-10	-16
Maksetut verot liiketoiminnasta	-3 252	-2 436
Liiketoiminnan nettorahavirta	2 875	233
Investointien rahavirrat		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1 969	-2 469
Tytäryrityksen hankinta	-4 425	
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		5
Myönnettyt lainat	-3 688	-8 892
Lainasaamisten takaisinmaksut	9 664	5 567
Saadut osingot investoinneista	858	113
Investointien nettorahavirta	440	-5 676
Rahoituksen rahavirrat		
Lyhytaikaisten lainojen nostot	19 330	20 509
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-19 849	-5 204
Pitkäaikaisten lainojen nostot	9 400	2 687
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-6 280	-9 820
Maksetut osingot	-5 629	-2 814
Rahoituksen nettorahavirta	-3 028	5 358
Rahavarojen muutos	288	-85
Avaavan taseen mukaiset rahavarat	27	113
Päättävän taseen mukaiset rahavarat	315	27
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos	-13 045	-2 657
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	-11 248	-8 339
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	22 825	-2 174
Varausten muutos	952	292

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Valuuttamääräiset tapahtumat

Valuuttamääräiset tapahtumat kirjataan emoyhtiön kirjanpidossa euroiksi käyttämällä tapahtumapäivän voimassaolevaa valuuttakurssia. Tilinpäätöksessä muunnetaan emoyhtiön ulkomaan valuuttana olevat varat ja velat euroiksi käyttämällä Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivän keskikursseja. Kaikki tilikauden aikana myyntisaamisista ja ostovelosta, lyhyt- ja pitkäaikaisista veloista sekä saamisista realisoituneet ja realisoitumattomat kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti. Suojaamistarkoituksessa otettujen johdannaisinstrumenttien kurssieroilla on oikaistu vastaavan suojattavan erän kurssieroa.

Liikevaihto

Tuotteiden ja palveluiden myynti tuloutetaan niiden luovutuksen yhteydessä. Myyntituotoista vähennetään välilliset verot ja myynnin oikaisuerät. Myynnin oikaisueriin sisältyvät annetut alennukset ja myynnin kurssierot.

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna. Kehittämismenot aktivoidaan taseeseen, kun kyseessä oleva

hyödyke tulee todennäköisesti tuottamaan vastaista taloudellista hyötyä. Aktivoidut kehittämismenot kirjataan kuluksi ennakoituna taloudellisena vaikutusajana.

Verot

Tuloverot on kirjattu Suomen verolainsäädännön mukaisesti.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus esitetään keskihintamenetelmällä lasketun hankintamenon tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä. Hankintahintaan sisällytetään raaka-aineiden ostomenot, välittömät valmistuspalkat, muut välittömät valmistusmenot sekä osuus valmistuksen yleiskustannuksista, mutta ei vieraan pääoman menoja. Nettorealisointiarvo on arvioitu, tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava myyntihinta vähennettynä tuotteen valmiiksi saattamisesta johtuvilla menoilla ja arvioituilla myynnin toteuttamiseksi välttämättömillä menoilla.

Käyttöomaisuus ja poistot

Käyttöomaisuuden kirjanpitoarvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin lukuun ottamatta emoyhtiön maa- ja vesialueiden sekä rakennusten arvonorotuksia. Arvonorotukset, maa- ja vesialueet 563 000 euroa ja rakennukset

2 512 000 euroa, on tehty vuonna 1990 ja sitä aikaisemmin perustuen ulkopuoliseen arvioon. Arvonorotuksiin sisältyy verovelkaa 800 000 euroa, jota ei ole kirjattu, koska verovelan realisointuminen ei ole todennäköistä lähitulevaisuudessa.

Poistokelpoisesta käyttöomaisuudesta tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot arvioitun taloudelliseen käyttöikään perustuen. Poistoajat perustuvat taloudelliseen käyttöikään seuraavasti: rakennukset ja rakennelmat 5–40 vuotta; koneet ja kalusto 4–10 vuotta; muut pitkävaikutteiset menot 3–10 vuotta; muut aineelliset hyödykkeet 10 vuotta; aineettomat oikeudet 4–10 vuotta; liikearvo 5–20 vuotta.

Liikearvo koostuu mm. teknologiasta, tuotemerkeistä sekä asiakas- ja toimittajasuhteista. Asiakas- ja toimittajasuhteiden on arvioitu olevan pitkäaikaisia ja kestävästi tyypillisesti 15–20 vuotta. Alihankkijoiden ja tavarantoimittajien vaihtuvuus on vähäistä. Myös käytössä oleva teknologia on pitkäaikaista. Tuotemerkkien jäljellä olevan taloudellisen vaikutusajan on katsottu olevan määräämätön (indefiniitti).

2. Liikevaihdon maantieteellinen jakauma

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikka	41 158	28 183
Aasia ja Australasia	33 026	34 987
Eurooppa, Lähi-Itä ja Afrikka	73 084	42 564
Yhteensä	147 268	105 734

3. Liiketoiminnan muut tuotot

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Avustukset	194	215
Provisiot	73	167
Muut	791	385
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	1 058	767

4. Materiaalit ja palvelut

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Aineet, tarvikkeet, tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-93 498	-52 944
Varastojen muutos	2 823	2 562
Ulkopuoliset palvelut	-9 430	-3 440
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-100 105	-53 822

5. Henkilöstökulut

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Palkat ja palkkiot	-12 674	-10 321
josta toimitusjohtajan ja hallituksen palkat ja palkkiot	-504	-486
Eläkekulut	-2 257	-1 595
Muut henkilöstökulut	-851	-1 217
Henkilöstökulut yhteensä	-15 782	-13 133

Palkat ja palkkiot 1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Toimitusjohtaja	278	279
Hallituksen jäsenet		
Timo Vartiainen	101	93
Katariina Aaltonen	65	63
Teppo Taberman	20	17
Thomas Franck	20	17
Matti Ruotsala	20	17

Emoyhtiön toimitusjohtajan ja työsuhteessa olevan hallituksen puheenjohtajan eläkeikäksi on sovittu 60 vuotta.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Toimihenkilöt	173	139
Työntekijät	81	77
Yhteensä	254	216

6. Poistot suunnitelman mukaan

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Kehittämismenoista	-378	-311
Aineettomista oikeuksista	-756	-543
Liikearvosta	-1 612	-1 608
Muista pitkävaikutteisista menoista	-19	-19
Maa-alueista (asfaltointi)	-4	-4
Rakennuksista	-414	-136
Koneista ja kalustosta	-509	-423
Poistot yhteensä	-3 692	-3 044

7. Liiketoiminnan muut kulut

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Myyntiin kulut	-11 068	-7 510
Käyttöaineet ja tarvikkeet	-564	-387
Kiinteistöjen ylläpito	-711	-562
Vuokrat	-477	-286
Henkilöstömenot	-1 006	-834
Matkakulut	-3 176	-2 343
Markkinointi ja viestintä	-2 119	-1 574
Ulkopuoliset palvelut	-13 253	-6 475
Muut liiketoiminnan kulut	-1 738	-1 246
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-34 112	-21 217

8. Tilintarkastajien palkkiot

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers:		
Tilintarkastuspalkkiot	115	83
Verokonsultointi	91	52
Muut palkkiot	53	22
Yhteensä	259	157

9. Rahoitustuotot ja -kulut

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Osingot tytäryrityksiltä	733	
Osingot osakkuusyriyksiltä	124	112
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	969	1 063
Muilta	10	487
Rahoitustuotot yhteensä	1 836	1 662
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Konserniyhtiöille	-7	
Muille	-2 295	-2 329
Rahoituskulut yhteensä	-2 302	-2 329
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-466	-667
Erään rahoitustuotot ja -kulut sisältyy kurssivoittoja (+)/-tappioita (-)	-519	-31

10. Tilinpäätössiirrot

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen erotus		
Rakennuksista	70	17
Koneista ja kalustosta	763	512
Liikearvosta	-542	-542
Tilinpäätössiirrot yhteensä	291	-13

11. Tuloverot

1000 EUR	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-1 073	-3 292
Tuloverot yhteensä	-1 073	-3 292

12. Aineettomat hyödykkeet

1.1.–31.12.2008 1000 EUR	Kehittämismenot	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet	Liikearvo	Muut pitkävaikutteiset menot
Hankintameno 1.1.	1 689	443	9 617	16 190	4 674
Lisäykset	35	718	732		
Hankintameno 31.12.	1 724	1 161	10 349	16	4 674
Kertyneet poistot 1.1.	-399		-5 159	-3 234	-4 618
Tilikauden poisto 1.1.-31.12.	-379		-757	-1 612	-20
Kertyneet poistot 31.12.	-748		-5 916	-4 846	-4 638
Kirjanpitoarvo 31.12.	976	1 161	4 433	11 344	37

13. Aineelliset hyödykkeet

1.1.–31.12.2008 1000 EUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset aineelliset hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	1 147	8 634	12 429		104
Lisäykset		21	463		
Vähennykset					
Hankintameno 31.12.	1 147	8 655	12 892		104
Kertyneet poistot 1.1.	-19	-3 178	-10 187		-104
Tilikauden poisto 1.1.-31.12.	-4	-411	-509		
Kertyneet poistot 31.12.	-23	-3 589	-10 696		-104
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 124	5 066	2 196		
Sisältää arvonorotuksia *)	563	2 512			

*) Arvonkorotuksiin liittyvää verovelkaa, 800 000 euroa, ei ole kirjattu, koska verovelan realisoituminen ei ole todennäköistä lähitulevaisuudessa.

14. Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet 31.12.2008	Maa	Kpl	Omistusosuus-%	Kirjanpitoarvo, 1000 EUR
Larox Company Oy	Suomi	50	100,0	8
Turku Ceramics Oy	Suomi	2 000	100,0	4 414
Larox AB	Ruotsi	11 000	100,0	11
Larox Inc.	USA	50	100,0	687
Larox GmbH	Saksa	500	100,0	2 621
Larox B.V.	Alankomaat	180	100,0	6 476
Larox Pty Ltd	Australia	400	100,0	770
Larox Chile SA	Chile	1 500	100,0	34
Larox Poland Ltd.	Puola	335	100,0	104
Larox SA (Proprietary) Limited	Etelä-Afrikka	10 000	100,0	1
Filtros Larox Mexico SA de CV	Meksiko	5	100,0	5
Larox Central Africa Limited	Sambia	25	100,0	25
Larox UK Limited	Iso-Britannia	500	100,0	1
Larox Tecnologia de separacao de líquidos de sólidos LTDA*)	Brasilia	60 000	10,0	24
Cia Minera Trinidad S.A.C.	Peru	57 398	99,7	0
Tytäryhtiöosakkeet yhteensä				15 181

*) Larox Company Oy omistaa loput 90 %

Lisäksi emoyhtiöllä on Perussa sivuliike Larox Sucursal Peru.

1000 EUR	31.12.2008
Tytäryhtiöosakkeet yhteensä	15 181
Osakkuusyhtiöosakkeet, Larox Flowsys Oy	247
Muut osakkeet	23
Sijoitukset yhteensä	15 451

Larox Flowsys Oy, Lappeenranta	2008	2007
Omistusosuus (%)	49	49
Varat	10 884	5 810
Velat	7 160	2 967
Liikevaihto	20 752	15 348
Tilikauden tulos	944	736

15. Vaihto-omaisuus

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Aineet ja tarvikkeet	9 223	6 401
Keskeneräiset projektit	15 247	5 354
Valmiit tuotteet ja tavarat	4 200	4 971
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	3 658	2 557
Vaihto-omaisuus yhteensä	32 328	19 283

16. Saamiset

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	904	3 394
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	904	3 394
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	18 588	8 694
Muut saamiset	2 185	1 480
Siirtosaamiset	1 664	420
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	12 938	10 428
Lainat saman konsernin yrityksille	6 202	9 697
Saamiset omistusyhteisyrittäjiltä	13	1
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	41 590	30 720

17. Oma pääoma

Oman pääoman muutos 2007 1000 EUR	Osakepääoma	Ylikurssi- rahasto	Arvonkorotus- rahasto*)	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	5 629	6 182	75	12 275	24 161
Osingonjako				-2 814	-2 814
Tilikauden voitto				9 286	9 286
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.2007	5 629	6 182	75	18 746	30 632

Oman pääoman muutos 2008 1000 EUR	Osakepääoma	Ylikurssi- rahasto	Arvonkorotus- rahasto*)	Voittovarot	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.	5 629	6 182	75	18 746	30 632
Osingonjako				-5 629	-5 629
Tilikauden voitto				2 509	2 509
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.2008	5 629	6 182	75	13 117	27 512

*) Arvonkorotusrahastosta on vuosina 1987, 1990 ja 1994 käytetty rahastoanteihin yhteensä 3,2 milj. euroa.

Voitonjakokelpoiset varat

1000 EUR	31.12.2008
Voitto edellisiltä tilikausilta	13 117
Tilikauden voitto	2 509
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	15 626

18. Tilinpäätössiirrot

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen kertynyt erotus		
Muista pitkävaikutteisista menoista	17	17
Rakennuksista	792	862
Koneista ja kalustosta	-851	-88
Liikearvosta	2 710	2 168
Tilinpäätössiirrot yhteensä	2 668	2 959

19. Varaukset

1000 EUR	2008	2007
Takuuvaraus tilikauden alussa	1 109	817
Muutos	596	292
Takuuvaraus tilikauden lopussa	1 705	1 109
Eläkevaraus tilikauden alussa	40	40
Muutos		
Eläkevaraus tilikauden lopussa	40	40
Tappiovaraus tilikauden alussa		
Muutos	356	
Tappiovaraus tilikauden lopussa	356	
Varaukset yhteensä	2 101	1 149

20. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Taseeseen merkityt laskennalliset verosaamiset		
Jaksotuseroista ja väliaikaisista eroista		264
Taseeseen merkitsemättömät laskennalliset verovelat		
Poistoerosta	694	769
Arvonkorotuksista	800	871

21. Vieras pääoma

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	12 742	12 385
Muut velat		
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	12 742	12 385
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	25 014	23 957
Lainat konserniyrityksiltä	1 374	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	26 388	23 957
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		
Ostovelat	7 659	6 267
Siirtovelat	6 403	4 868
Muut velat	368	332
Saadut ennakot	23 248	7 317
Velat saman konsernin yrityksille	7 714	2 500
Velat omistusyhteisyriksille	121	433
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	45 513	21 717

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät liittyvät henkilöstökulujaksotuksiin.

22. Vakuudet ja vastuusitoumukset

1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Rahalaitoslainat	38 049	36 342
Muut lainat		
Yhteensä	38 049	36 342
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	6 560	6 560
Vakuudeksi annetut yrityskiinnitykset, yleispantatut	3 936	3 936
Vakuudeksi annetut yrityskiinnitykset, erityispantatut	9 062	9 062
Yhteensä	19 558	19 558

Muut annetut vakuudet	31.12.2008	31.12.2007
Pantatut arvopaperit *	10 890	9 097
Muut vastuut	161	124
Yhteensä	11 051	6 600

*) vakuudeksi annettujen osakkeiden kirjanpitoarvo

Muut vuokravastuut 1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Yhden vuoden kuluessa	66	
Yli vuoden kuluessa	2 072	
Yhteensä	2 138	

Leasing-vastuut 1000 EUR	31.12.2008	31.12.2007
Seuraavana vuonna	437	277
Yli vuoden kuluttua	365	264
Yhteensä	802	541

Konsernin kehitys 2004–2008

1000 EUR	2008	2007	2006	2005	2004
Toiminnan laajuus					
Uudet tilaukset	184 799	208 421	137 971	121 470	93 204
Tilaukanta	72 006	97 330	44 911	29 845	12 425
Liikevaihto	207 995	158 270	122 809	104 324	96 469
Liikevaihdon muutos %	31,4	28,9	17,7	8,1	70,7
Viennin ja ulkomaantoiminnan osuus %	93	97	96	97	97
Henkilöstö	562	458	450	438	436
Liikevaihto/henkilö	370	346	273	238	221
Kokonaisvelat	82 370	70 008	56 627	59 368	51 733
Lyhytaikaiset velat	62 248	54 072	33 821	31 452	20 906
Oma pääoma	35 770	32 845	26 668	24 901	20 890
Taseen loppusumma	118 139	102 853	83 295	84 269	72 523
Investoinnit	7 402	3 285	2 285	1 832	32 580
Investoinnit %	3,6	2,1	1,9	1,8	34,3
Tulos ja kannattavuus					
Poistot	3 808	3 504	3 412	3 931	4 395
Liikevoitto (EBIT)	16 618	13 070	8 931	6 670	3 894
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 661	-1 315	-2 141	-1 091	-2 248
Tulos ennen veroja	13 957	11 755	7 044	5 790	1 825
Tilikauden voitto	10 022	9 496	5 004	4 502	1 507
Liikevoitto %	8,0	8,3	7,3	6,4	4,0
Nettorahoituskulut %	1,3	0,8	1,5	0,8	2,3
Tulos ennen veroja %	6,7	7,4	5,7	5,6	1,9
Voitto %	4,8	6,0	4,1	4,3	1,6
Oman pääoman tuotto %	29,2	31,9	19,4	19,7	8,6
Sijoitetun pääoman tuotto %	24,2	22,9	16,7	12,6	8,0
Rahoitus					
Quick ratio	0,8	0,7	0,8	0,9	1,0
Current ratio	1,2	1,2	1,4	1,5	1,7
Omavaraisuus %	32,3	34,2	33,9	29,9	28,9
Suhteellinen velkaantuneisuus %	36,1	40,0	42,3	56,1	53,3

Tunnuslukuja vuosineljänneksittäin

1000 EUR	2008	2008	2008	2008	2007
	4. neljännes	3. neljännes	2. neljännes	1. neljännes	4. neljännes
Uudet tilaukset	25 817	53 759	51 906	53 317	64 912
Tilaukanta	72 006	110 087	115 675	109 183	97 330
Liikevaihto	64 079	58 804	47 548	37 563	49 298
Liikevoitto (EBIT)	4 908	5 524	3 460	2 726	5 164
% liikevaihdosta	7,7	9,4	7,3	7,3	10,5
Nettorahoituskulut	1 182	732	233	514	256
% liikevaihdosta	1,8	1,2	0,5	1,4	0,5
Tulos ennen veroja	3 726	4 792	3 227	2 212	4 908
Neljänneksen tulos	2 828	3 317	2 548	1 329	5 250

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2008	2007	2006	2005	2004
Konsernin tulos/osake, EUR	1,07	1,01	0,53	0,49	0,17
Oma pääoma/osake, EUR	3,81	3,50	2,84	2,68	2,25
Osinko/osake, EUR	***) 0,50	0,60	0,30	0,24	0,17
Osinko/tulos, %	46,7	59,4	56,6	49,0	100,0
Efektiivinen osinkotuotto, %	10,9	5,0	3,3	3,9	3,6
Hinta/voitto -suhde (P/E)	4,30	11,88	16,98	12,45	27,4
Osakkeen kurssikehitys					
Keskikurssi, EUR	9,23	12,66	7,76	5,40	5,24
Alin kurssi, EUR	4,60	8,04	6,12	4,50	3,85
Ylin kurssi, EUR	12,40	16,85	9,35	6,24	9,10
Kurssi tilikauden lopussa, EUR	4,60	12,00	9,00	6,10	4,66
Osakekurssin muutos, %	-61,7	33,3	47,5	30,9	18,6
Osakkeenomistajan tuotto, %	-56,7	36,7	51,5	34,5	22,9
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa					
A-osakkeet, milj. EUR*)	9,8	25,5	19,1	13,0	9,9
B-osakkeet, milj. EUR	33,4	87,1	65,3	43,6	33,3
Yhteensä	43,2	112,6	84,4	56,6	43,2
Osakkeiden vaihdon kehitys					
B-osakkeet, 1000 kpl	2 228,3	4 173,6	2 570,7	1 124,9	417,9
Osuus B-osakkeiden keskim. lkm:stä, %	23,8	44,5	27,4	12,1	6,3
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1000 kpl	7 257,6	7 257,6	7 253,9	7 151,2	6 624,1
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa					
A-sarja, 1000 kpl	2 124,0	2 124,0	2 124,0	2 124,0	2 124,0
B-sarja, 1000 kpl	7 257,6	7 257,6	7 257,6	7 151,7	7 149,3
Yhteensä, 1000 kpl	9 381,6	9 381,6	9 381,6	9 275,7	9 273,3

*) A-osakkeen kohdalla käytetty julkisesti noteeratun B-osakkeen tilikauden viimeistä kaupantekokurssia.

**) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle.

Yhtiön osakkeet jakautuvat A-sarjaan ja B-sarjaan. Jokainen A-osake tuottaa kaksikymmentä (20) ääntä ja jokainen B-osake tuottaa yhden (1) äänen.

Eri osakelajien osuus kaikkien osakkeiden luku- ja äänimäärästä on seuraava:

Osakelaji	Määrä	Osuus	Äänioikeus	Osuus
	1000 kpl	osakekannasta, %	1000 kpl	äänimäärästä, %
		31.12.2008		31.12.2008
A-osake	2 124	22,6	42 480	85,4
B-osake	7 258	77,4	7 258	14,6
	9 382	100,0	49 738	100,0

A- ja B-osakkeilla on yhtäläinen oikeus osinkoihin ja yhtiön varoihin. Osakkeita ei rasita suostumus- tai lunastuslausekkeet.

Osakekannan jakautuminen sektoreittain 31.12.2008

	Osakkaiden lukumäärä	Osuus osakkaista, %	Osakkeita yhteensä, kpl	Osuus osakekannasta, %
Yksityiset yritykset	139	7,3	1 724 209	18,4
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	13	0,7	504 058	5,4
Julkisyhteisöt	1	0,1	410 000	4,4
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	18	0,9	40 031	0,4
Kotitaloudet	1 714	89,8	6 552 846	69,8
Ulkomaiset omistajat	24	1,2	133 173	1,4
Yhteensä	1 909	100,0	9 364 317	99,8
Odotusluettelolla, yhteistilillä ja erityistileillä			17 283	0,2
Liikkeeseenlaskettu yhteensä			9 381 600	100,0

Osakekannan jakautuminen suuruusluokittain 31.12.2008

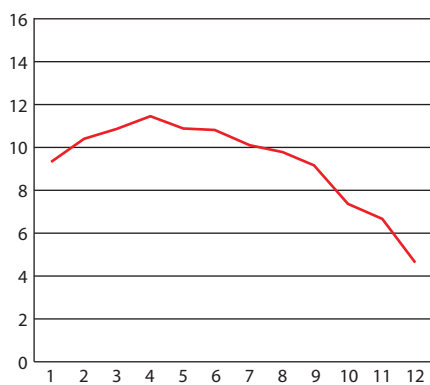
	Osakkaiden lukumäärä	Osuus osakkaista, %	Osakkeita yhteensä, kpl	Osuus osakekannasta, %
1–100	398	20,8	26 337	0,3
101–500	864	45,3	249 851	2,7
501–1 000	322	16,9	256 766	2,7
1 001–5 000	243	12,7	497 878	5,3
5 001–10 000	31	1,6	233 714	2,5
10 001–50 000	25	1,3	480 931	5,1
50 001–100 000	13	0,7	1 047 034	11,1
100 001–500 000	8	0,4	1 931 125	20,6
Yli 500 000	5	0,3	4 640 681	49,5
Odotusluettelolla, yhteistilillä ja erityistileillä			17 283	0,2
Liikkeeseenlaskettu yhteensä	1 909	100,0	9 381 600	100,0
joista hallintarekisteröityjä	8		400 015	4,3

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2008

	Osuus osakekannasta, % 31.12.2008	Osuus äänimäärästä, % 31.12.2008
Laakkonen Mikko	10,8	2,04
Capillary Oy	10,4	1,96
Aaltonen Katariina	9,5	22,43
Kupias Karoliina	9,5	22,42
Vartiainen Timo	9,3	22,40
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Ilmarinen	4,4	0,82
Vartiainen Nuutti	3,9	14,84
Laakkosen Arvopaperi Oy	3,3	0,63
Nordea Pankki Suomi Oyj	2,9	0,56
Karo Vesa	2,1	0,40

Larox Oyj:n hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistavat ja hallitsevat yhteensä 1.796.085 osaketta, mikä vastaa 44,9 % äänivallasta. Yhtiön tiedossa ei ole voimassaolevia osakassopimuksia.

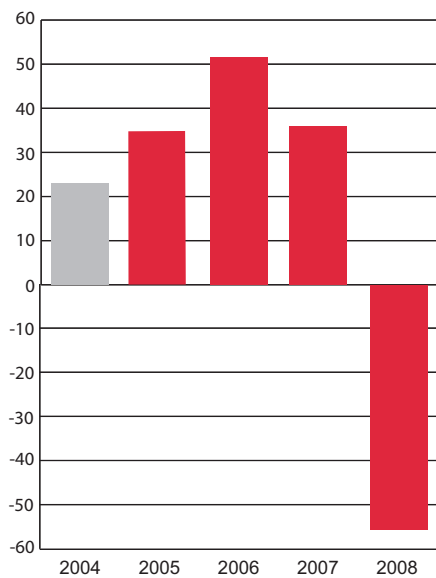
Laroxin B-osakkeen kurssikehitys, 2008, EUR

Laroxin B-osakkeen vaihto, kpl, 2008

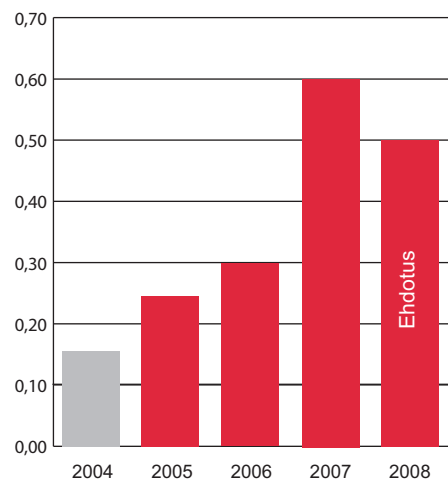

Osakkeenomistajan tuotto-%

■ FAS ■ IFRS

Osinko / osake, EUR

■ FAS ■ IFRS

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Oman pääoman tuotto, %

Tilikauden tulos	x 100
Oikaistu oma pääoma keskimäärin	

Sijoitettu pääoma

Oma pääoma + korolliset velat

Sijoitetun pääoman tuotto, %

Tulos ennen veroja + rahoituskulut	x 100
Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikauden aikana	

Omavaraisuus, %

Oma pääoma	x 100
Taseen loppusumma – saadut ennakot	

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Velat yhteensä + pakolliset varaukset – saadut ennakot	x 100
Liikevaihto	

Quick ratio

Rahavarat – osatuloutuksen saamiset
Lyhytaikaiset velat – saadut ennakot

Current ratio

Vaihto-omaisuus + rahavarat
Lyhytaikaiset velat

Tulos/osake

Nettotulos
Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana

Oma pääoma/osake

Oma pääoma
Osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä kauden lopussa

Osinko/osake

Tilikaudelta jaettu osinko
Osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä kauden lopussa

Osinko/tulos, %

Osakekohtainen osinko	x 100
Tulos/osake	

Efekttiivinen osinkotuotto, %

Osinko/osake	x 100
Osakeantioikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa	

Hinta/voitto-suhde (P/E)

Osakeantioikaistu viimeinen kaupantekokurssi kauden lopussa
Tulos/osake

Osakkeen keskikurssi

Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto
Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä

Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa

Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x kauden viimeisen päivän kaupantekokurssi painotettuna osakkeen kaupankäyntimäärällä

Osakkeiden vaihdon kehitys

Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä ja sen suhteellinen osuus osakesarjan kokonaismäärän painotetusta keskiarvosta kauden aikana
--

Osakkeenomistajan tuotto, %

Tilikauden viimeinen kaupantekokurssi – tilikauden alun kaupantekokurssi + tilikaudella maksetut osingot	x 100
Tilikauden alun kaupantekokurssi	

Velkaantumisaste

Korolliset velat
Oma pääoma

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Lappeenrannassa 12. helmikuuta 2009

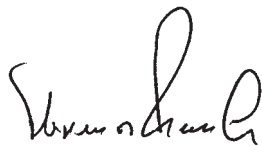
Timo Vartiainen
hallituksen puheenjohtaja

Katariina Aaltonen

Teppo Taberman

Thomas Franck

Matti Ruotsala

Toivo Matti Karppanen
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Larox Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Larox Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsitteemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

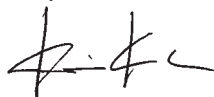
Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

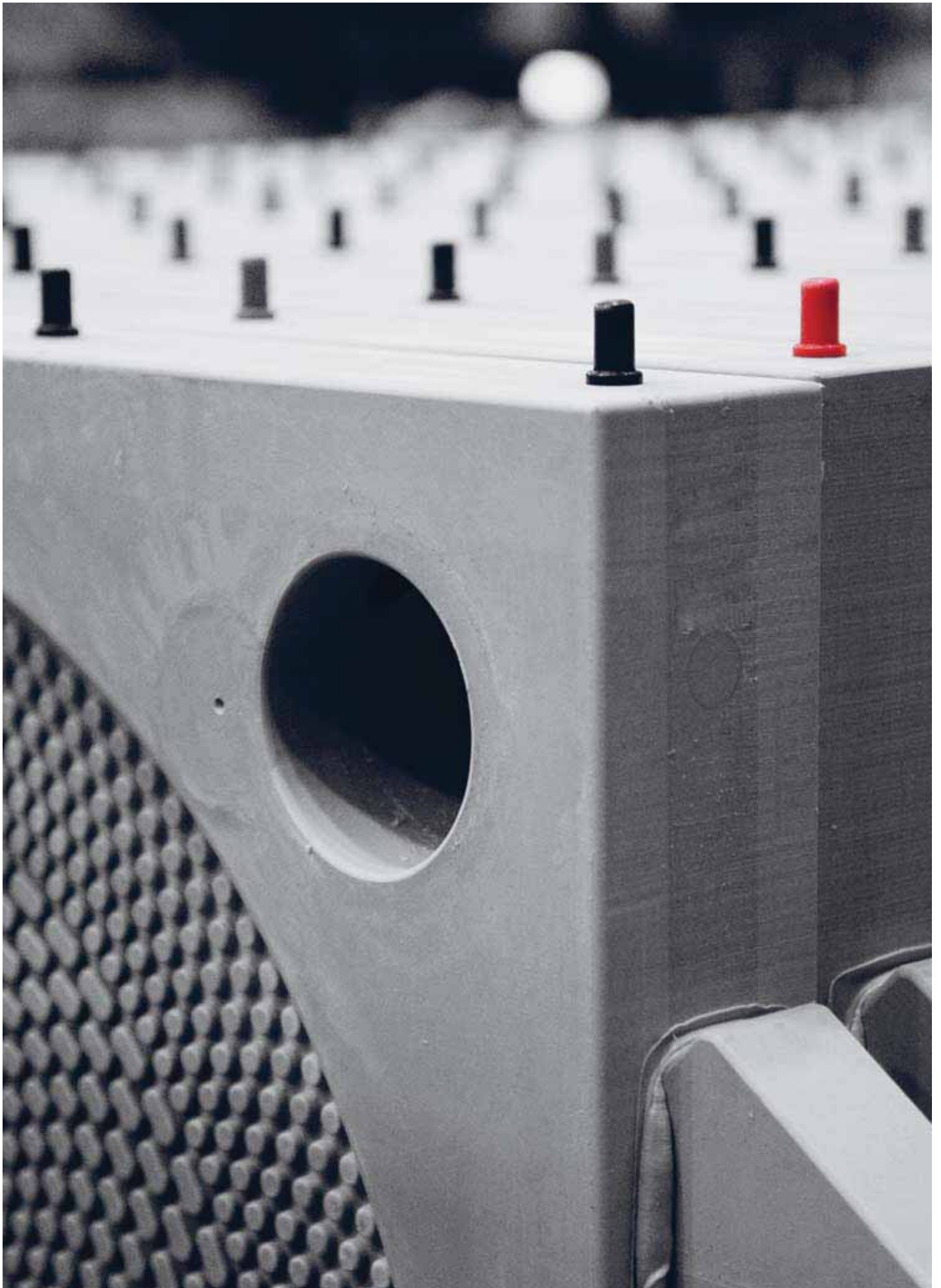
Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia. ■

Helsingissä 12. helmikuuta 2009
PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Kim Karhu
KHT

Larox Oyj:n hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän periaatteet 30.1.2008

Sisällysluettelo

- 1) Yleistä tietoa yhtiön hallinnosta
- 2) Yhtiökokous
- 3) Hallitus
- 4) Toimitusjohtaja ja muu johto
- 5) Palkitseminen
- 6) Riskien hallinta ja valvonta
- 7) Tilintarkastus
- 8) Yhtiön tiedossa olevat osakassopimukset
- 9) Tiedottaminen

1. Yleistä tietoa yhtiön hallinnosta

Sovellettavat säännökset

Larox Oyj on suomalainen osakeyhtiö, jonka päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia, muuta pakottavaa lainsäädäntöä ja julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä sekä Larox Oyj:n yhtiöjärjestyksestä.

Edellä mainittujen lisäksi Larox Oyj noudattaa 1.1.2009 voimaan tullutta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia lukuun ottamatta koodin Suositusta 51 (selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä), jota yhtiö alkaa noudattaa kokonaisuudessaan sitä koskevan siirtymäsäännön mukaisesti ensimmäisen kerran tilikaudelta, joka alkaa 1.9.2008 jälkeen.

2. Yhtiökokous

Larox Oyj:n ylintä päätösvaltaa käyttävät yhtiön osakkeenomistajat yhtiökokouksessa, jonka yhtiön hallitus kutsuu koolle.

Tavallisesti yhtiökokous käsittelee yhtiön hallituksen kokoukselle esittämiä asioita. Suomen osakeyhtiölain mukaisesti myös osakkeenomistaja voi kirjallisesti pyytää yhtiön hallitukselta, että osakkeenomistajan esittämä asia käsitellään seuraavassa yhtiökokouksessa.

Osakkeenomistajat kutsutaan yhtiökokoukseen vähintään yhdessä Suomessa ilmestyvässä lehdessä julkaistavalla yhtiökokouksella, jossa annetaan riittävät tiedot osakkeenomistajille yhtiökokouksessa käsiteltävistä asioista. Lisäksi yhtiö asettaa Internet-sivuillensa osakkeenomistajien saataville vähintään 21 päivää ennen yhtiökokousta yhtiökokouksutsun sekä seuraavat kutakin yhtiökokousta koskevat tiedot:

- osakkeiden ja äänioikeuksien kokonaismäärä osakelajeittain kokouksutsun päivänä
- yhtiökokoukselle esitettävät asiakirjat
- hallituksen tai muun toimivaltaisen elimen päätösehdotukset

- asiat, joita on otettu yhtiökokouksen asialistalle, mutta josta päätöksiä ei ehdoteta tehtäväksi

Merkittävimpiä yhtiökokouksen päätösvaltaan kuuluvia asioita ovat:

- yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- osakepääoman korottaminen tai alentaminen
- hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan vastuu- vapaudesta päättäminen
- yhtiön hallituksen jäsenten lukumäärästä, valinnasta ja palkkioista päättäminen
- tilinpäätöksen vahvistaminen
- voitonjako
- tilintarkastajien valinta ja palkkiot

Yhtiökokouksesta laaditaan pöytäkirja, joka asetetaan äänestystuloksineen ja päätöksiin kuuluvine liitteineen osakkeenomistajien nähtäville kahden viikon kuluessa yhtiökokouksesta. Lisäksi yhtiökokouksen päätökset julkistetaan viipymättä yhtiökokouksen jälkeen pörssitiedotteella.

Toimitusjohtaja, hallituksen puheenjohtaja ja riittävä määrä hallituksen jäsenistä osallistuvat kuhunkin yhtiökokoukseen. Tilintarkastaja osallistuu varsinaiseen yhtiökokoukseen ja tarvittaessa myös ylimääräisiin yhtiökokouksiin.

Ensimmäistä kertaa hallituksen jäseneksi ehdolla olevan henkilön tulee osallistua valinnasta päättävään yhtiökokoukseen.

3. Hallitus

Larox Oyj:n hallitus huolehtii yhtiön hallinnon, toiminnan ja kirjanpidon sekä varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Laroxin hallitus käsittelee ja päättää aina konsernin kannalta taloudellisesti, liiketoiminnallisesti tai periaatteellisesti merkittävät asiat.

Hallituksen kokoukset ja kokoonpano

Hallituksen puheenjohtaja vastaa hallituksen kokousten koollekutsumisesta ja kokoustyöskentelystä. Kokousten vuosaikataulussa etukäteen sovitut päivät ja aiheet ovat ainakin seuraavat: edellisen vuoden tilinpäätös, 3 kk:n osavuosi-katsaukset, yhtiön strategia ja seuraavan vuoden budjetti. Hallituksen sihteerinä toimii yksi hallituksen jäsenistä.

Hallituksen kokouksesta laaditaan pöytäkirja, joka kommenttien jälkeen käsitellään ja hyväksytään pääsääntöisesti seuraavan kokouksen alussa.

Äänestystilanteessa hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide ja tasatilanteissa päätökseksi tulee se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

Henkilövalissa äänten mennessä tasan ratkaistaan valinta arvalla.

Hallitus arvioi toimintaansa ja työskentelytapojaan sisäisesti kerran vuodessa.

Yhtiöllä ei ole erityistä säännöstöä, jonka mukaisesti yhtiö asettaa hallituksen jäsenehdokkaat tai valitsee hallituksen jäsenet.

Larox Oyj:n hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään kolme ja enintään kuusi jäsentä. Hallituksen jäsenen toimikausi on vuosi siten, että toimikausi alkaa vaalin suorittaneen yhtiökokouksen päätyttyä ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä. Yhtiökokous valitsee kaikki hallituksen jäsenet. Yhtiöjärjestyksessä ei ole asetettu hallituksen jäsenille yläikärajaa, rajoitettu jäsenten toimikausien lukumäärää eikä muullakaan tavalla rajoitettu yhtiökokouksen päätösvaltaa hallituksen jäsenen valinnassa. Hallitus valitsee puheenjohtajan keskuudestaan.

Hallitukseen ehdolla olevat henkilöt julkistetaan yhtiökokouksutsun yhteydessä tai kutsun jälkeen muulla tavoin ennen yhtiökokousta, jos henkilö

on suostunut tehtävään ja häntä kannattavat osakkeenomistajat, joilla on vähintään 10 % yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä. Yhtiö ilmoittaa Internet-sivuillaan hallituksen jäsenehdokkaiden henkilötiedot. Hallituksen jäseneksi vaadittavalla on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys ja mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Hallituksen kokoonpanossa otetaan huomioon yhtiön kulloisetkin toiminnan tarpeet ja kehitysvaihe. Hallituksessa on molempia sukupuolia.

Hallituksen työjärjestyksen keskeinen sisältö

Hallituksella on asioiden käsittelemiseksi vuosaikataulu ja kokouksille asialista, joita noudetaan soveltaen tarpeen mukaan.

Hallituksen käsiteltäviä asioita ovat mm:

- päättää konsernistrategiasta ja vahvistaa toimialastrategiat
- päättää konsernirakenteesta ja –organisaatiosta
- käsitellä ja hyväksyä osavuosi-katsaukset, tilinpäätös konsernitalinpäätöksineen ja toimintakertomus
- hyväksyä konsernin toimintasuunnitelma, budjetti ja investointisuunnitelma
- päättää strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä yksittäisistä investoinneista, yritysostoista, -myynneistä tai -järjestelyistä sekä vastuu-sitoumuksista
- hyväksyä konsernin riskienhallinta- ja raportointimenettely
- hyväksyä konsernin vakuutuspolitiikka
- hyväksyä konsernin rahoituspolitiikka
- päättää konsernin johdon palkitsemis- ja kannustinjärjestelmästä
- laatia osinkopolitiikka ja vastata osakasarvon kehittymisestä
- nimittää yhtiön toimitusjohtaja ja päättää hänen palkkauksestaan
- nimittää yhtiön toimitusjohtajan sijainen
- vahvistaa Laroxin arvot
- vastata muista hallitukselle osakeyhtiölaissa tai muualla säädettyistä tehtävistä.

Päättäneen tilikauden aikana pidettyjen hallituksen kokousten lukumäärä sekä jäsenten osallistuminen hallituksen kokouksiin

Hallitus kokoontui 7 kertaa vuonna 2008. Hallituksen jäsenet osallistuivat 98 %:sti kokouksiin. Toimitusjohtaja osallistui kaikkiin kokouksiin.

Hallitusten jäsenten tiedonsaanti, velvollisuus antaa tietoa ja riippumattomuus

Hallituksen kokouksen esittelijänä toimii Larox Oyj:n toimitusjohtaja tai hänen toimeksiannostaan muu Larox-konsernin johtajistoon tai muuhun henkilöstöön kuuluva henkilö. Hallituksen

toimintaohjeen mukaan toimitusjohtaja vastaa siitä, että hallitus saa käyttöönsä riittävät tiedot konsernin toiminnan ja taloudellisen tilanteen arvioimista varten, valvoo hallituksen päätösten täytäntöönpanoa ja raportoi hallitukselle täytäntöönpanossa havaitsemistaan puutteista tai ongelmista.

Konsernin johto seuraa taloudellisten tavoitteiden toteutumista koko Larox-konsernin kattavalla taloudellisella raportoinnilla. Raportteihin sisältyvät toteutuneet tiedot, suunnitelmat ja ajantasaiset ennusteet kuluvalle vuodelle. Kyseiset kuukausiraportit ovat myös hallituksen käytettävissä. Hallitus ei ole jakanut jäsenilleen erityisiä liiketoiminnan seurannan painopistealueita. Hallituksen jäsenet ovat velvollisia antamaan hallitukselle riittävät tiedot pätevydestään ja riippumattomuudestaan.

Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja kaikkien osakkeenomistajien etua. Hallituksen jäsenet eivät edusta yhtiössä heitä jäseneksi ehdottaneita tahoja. Hallituksen jäsen on esteellinen osallistumaan hallituksen jäsenen ja yhtiön välisen asian käsittelyyn. Hallituksen jäsenten enemmistön on oltava riippumattomia yhtiöstä sekä vähintään kahden näistä yhtiöstä riippumattomista jäsenistä on oltava lisäksi riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Yhtiö ilmoittaa hallituksen jäsenten henkilö tietojen yhteydessä myös sen, ketkä hallituksen jäsenistä on katsottu riippumattomiksi yhtiöstä ja ketkä riippumattomiksi merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksella ei ole erityisiä valiokuntia, jotka vastaisivat joistain hallituksen toiminnan osista.

4. Toimitusjohtaja ja muu johto

Larox Oyj:llä on toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön toimintaa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti sekä informoida hallitusta yhtiön liiketoiminnan ja taloudellisen tilanteen kehityksestä. Hän vastaa lisäksi yhtiön juoksevan hallinnon järjestämisestä ja valvoo, että yhtiön varainhoito on järjestetty luotettavasti. Yhtiö ei valitse toimitusjohtajaa hallituksen puheenjohtajaksi.

Toimitusjohtaja toimii ensisijaisesti hallituksen kokousten esittelijänä. Toimitusjohtaja voi sovelaaaksi katsomissaan asioissa delegoida esittelyn tai päätösehdotuksen laatimisen myös konsernijohtoon kuuluvalle henkilölle.

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen valitsee hallitus. Toimitusjohtajan toimitusjohtajan ehdot on määritelty kirjallisesti ja hallitus on ne hyväk-

synyt. Toimitusjohtajan taloudelliset etuudet on selostettu kohdassa "5. Palkitseminen".

Toimitusjohtajan sijaisen palvelussuhteen ehtoista on sovittu kirjallisesti.

Toimitusjohtajalla ja hänen sijaisellaan ei ole toimikautta, vaan heidät on valittu tehtävään toistaiseksi. Toimitusjohtaja ei ole Larox Oyj:n hallituksen jäsen.

Konsernin johtoryhmä ja johto

Larox Oyj:ssä on johtoryhmä, joka toimii Larox-konsernin johtoryhmänä. Puheenjohtajana on Larox Oyj:n toimitusjohtaja ja jäsenenä Laroxin globaaleista toiminnoista vastaavat johtajat.

Konsernijohtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Konsernijohtoryhmä on Larox Oyj:n toimitusjohtajan asettama avustava elin, jonka tehtävänä on avustaa häntä Laroxin liiketoiminnan johtamisessa. Konsernin johtoryhmä osallistuu hallituksen kokouksissaan käsittelemien asioiden valmisteluun.

Konsernijohtoryhmä kokoontuu tarpeen mukaan ja vähintään kerran kuussa lukuun ottamatta heinäkuuta. Johtoryhmällä on asioiden käsittelemiseksi vuosiakataulu ja kokouksille asialista, joita noudatetaan tarpeen mukaan soveltaen. Johtoryhmän kokouksen puheenjohtajana ja sihteerinä toimii kukin johtoryhmän jäsen vuorotlaan. Kuukausikokouksesta laaditaan pöytäkirja, joka hyväksytään seuraavan kokouksen lopuksi. Johtoryhmän jäsenten vastuualueet on selostettu heitä koskevien henkilötietojen yhteydessä.

Merkittävimpien tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet valitaan Larox-konsernin johtoon kuuluvista henkilöistä. Tytäryhtiöiden hallitusten puheenjohtajana toimii pääsääntöisesti Larox Oyj:n toimitusjohtaja.

5. Palkitseminen

Hallituksen jäsenten palkkiot ja muut taloudelliset etuudet

Varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen palkkiot vuosittain.

Larox Oyj:n hallituksen jäsenille maksettiin vuonna 2008 hallitustyöskentelystä palkkioita 179 000 euroa.

Hallituksen jäsenet ovat 26.3.2008 pidetyn yhtiökokouksen päätöksen perusteella oikeutettuja seuraaviin palkkioihin:

- puheenjohtaja 8.500 euroa kuukaudessa
- muut jäsenet 1.700 euroa kuukaudessa.

Yhtiö ei maksa erillisiä kokouspalkkioita hallituksen jäsenille.

Hallituksen jäsenet ovat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen Larox Oyj:n yleisen matkustussäännön mukaisesti.

Hallituksen puheenjohtaja Timo Vartiainen on hallituspalkkion lisäksi maksettu vuonna 2008 puhelinetuina 480 euroa. Hän on myös mukana ryhmäläkevakuutuksessa, jonka arvo on sidottu määriteltujen ja valittujen sijoituskohteiden arvonkehitykseen. Vakuutusmaksu Timo Vartiaisen osalta vuonna 2008 oli 17 026 euroa.

Hallituksen jäsen Katariina Aaltoselle on hallituspalkkion lisäksi maksettu muista hallituksen määrittämistä töistä palkkiona 31 500 euroa ja luontaisetuina 13 680 euroa.

Edellisen tilikauden aikana muilla hallituksen jäsenillä ei ole ollut työ- tai toimisuhteita yhtiöön eivätkä he ole yllämainittujen hallituspalkkioiden ja matkakulukorvausten lisäksi saaneet mitään muita taloudellisia etuja yhtiöltä.

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemisjärjestelmä

Hallitus päättää toimitusjohtajan palkka- ja muita taloudellisista eduista.

Konsernijohtoryhmän jäsenten palkkaeduista päättää toimitusjohtaja yhdessä hallituksen puheenjohtajan kanssa. Hallitus hyväksyy kaikki Larox-konsernin henkilöstön, avainhenkilöiden ja ylimmän johdon kannustepalkkiojärjestelmät. Toimitusjohtajaa lukuun ottamatta johtoryhmän jäsenten eläkkeelle siirtymisistä ei ole sovittu mitään erityistä.

Vuonna 2007 yhtiö on päättänyt seuraavasta osakepohjaisesta kannustejärjestelmästä avainhenkilöille:

Järjestelmässä on yksi neljän vuoden ansaintajakso, joka alkoi 1.1.2007 ja päättyy 31.12.2010.

Järjestelmään osallistuminen ja palkkion saaminen edellyttää, että avainhenkilö omistaa hallituksen ennalta päättämän määrän Larox Oyj:n B-osakkeita. Järjestelmästä maksetaan palkkiota vuosina 2009, 2010 ja 2011 osittain yhtiön B-osakkeina ja osittain rahana. Rahana maksettava osuus kattaa palkkiosta aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Osakkeita ei saa luovuttaa kahden vuoden kuluessa palkkion maksamisesta (sitouttamisjakso). Mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuhte päättyy sitouttamis-

jakson aikana, on hänen palautettava palkkiona maksetut osakkeet yhtiölle vastikkeetta.

Johtoryhmän jäsenten osalta järjestelmän kautta saatuihin osakkeisiin kohdistuva omistusvelvoite jatkuu hallituksen päättämällä tavalla niin kauan kuin heidän työ- tai toimisuhteensa konserniin jatkuu. Järjestelmän mahdollinen tuotto perustuu konsernin tunnuslukuun tulos/osake (EPS). Järjestelmän kohderyhmään kuuluu 30 – 40 henkilöä. Järjestelmässä maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 300.000 Larox Oyj:n B-osaketta.

Toimitusjohtajan toimisuhteeseen kuuluvat taloudelliset etuudet

Yhtiö maksoi vuonna 2008 toimitusjohtaja Toivo Matti Karppaselle palkkaa, tulospalkkioita ja luontoisetuja yhteensä 277 572 euroa.

Toimitusjohtaja ei ole saanut tilikauden aikana palkkiona osakkeita tai osakeperusteisia oikeuksia.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä ja samalla eroamisikä on 60 vuotta sekä täysimääräinen eläke 60 prosenttia eläkepalkasta. (Suomalainen eläke määräytyy nk. eläkepalkan perusteella, mihin vaikuttavat eläkkeensaajan työhistorian aikaiset palkkatulot, tulospalkkiot ja luontoisetuudet, mutta ei työtehtävien perusteella palkkiona saaduista optio-oikeuksista realisoituneet tulot.)

Toimitusjohtajan palvelussuhteessa noudatettava irtisanomisaika on 12 kuukautta ja hänelle irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa 6 kuukauden palkkaa.

Toimitusjohtajalle ei makseta kuukausi- eikä kokouspalkkioita Larox-konsernin tytäryhtiöiden hallituksen jäsenen tehtävistä.

Toimitusjohtajalla on oikeus päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen Larox Oyj:n yleisen matkustussäännön mukaisesti.

6. Riskien hallinta ja valvonta

Riskienhallinta on osa Larox-konsernin johto- ja kontrollointijärjestelmää. Riskienhallinnan tarkoituksena on

- ennaltaehkäistä menetyksiä sekä muita negatiivisia ilmiöitä, jotka voivat kohdistua Larox-konserniin;
- ennaltaehkäistä menetyksiä sekä muita negatiivisia ilmiöitä, jotka voivat kohdistua Larox-konserniin;
- varmistaa Larox-konsernin liiketoiminnan jatkuvuus ja henkilöstön hyvinvointi.

Larox Oyj:n hallitus hyväksyy Larox-konsernin riskienhallinnan periaatteet ja määrittää yleisen riskien sietotason. Larox Oyj:n toimitusjohtaja raportoi hallitukselle merkittävistä riskeistä sekä riskienhallintaperiaatteiden täytäntöönpanosta. Johtoryhmä määrittelee riskienhallinnan säännöt ja hyväksyy toimintaperiaatteet.

Larox Oyj:n toimitusjohtaja on vastuussa Larox-konsernin riskienhallintaperiaatteiden täytäntöönpanosta. Johtoryhmän jäsenet toteuttavat riskienhallintaa oman vastuualueensa puitteissa koko Larox-konsernissa. Larox-konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajat toteuttavat riskienhallintaa omilla yhtiöissään. Larox-konsernin riskienhallintapäällikkö toteuttaa riskienhallintaa konsernitason tasolla.

Toimitusjohtaja vahvistaa vuosittain toteutettavan globaalin riskienhallintaohjelman, jonka konsernin riskienhallintapäällikkö toteuttaa voimassaolevan konsernin riskienhallintasäännösten mukaisesti. Riskienhallintapäällikkö suorittaa, dokumentoi ja seuraa valikoitujen konsernin toimintojen tai tytäryhtiöiden kanssa riskienhallintatoimenpiteitä, joiden täytäntöönpanoa ja seurantaa johtoryhmä valvoo säännöllisesti.

Larox-konsernin riskit luokitellaan liiketoiminnallisiin, operatiivisiin ja rahoituksellisiin riskeihin sekä vahinkoriskeihin.

Liiketoiminnalliset riskit käsittävät mm. mahdolliset virheelliset päätökset tai päättämättä jättämiset, jotka liittyvät esim. yrityskauppoihin tai muihin huomattaviin investointeihin sekä konsernin toimintojen ulkoistamisiin, kansainvälistymisiin sekä toiminnanlaajentamisiin liittyvät vaarat, jotka saattavat murtaa konsernin riskinsietokyvyn.

Operatiiviset riskit käsittävät ne ilmiöt, jotka voivat haitata tai estää liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista. Operatiiviset riskit käsittävät mm. mahdolliset virheet tai puutteet, jotka liittyvät konsernin markkinointiin, tarjoustoimintaan, myyntiin, tuotantoon ja toimitukseen sekä jälki-markkinaliiketoimintaan.

Rahoitukselliset riskit käsittävät mm. epävarmuustekijät, jotka liittyvät konsernin omaan ja sen sidosryhmien maksuvalmiuteen sekä luotto-, valuutta- ja korkoriskeihin.

Vahinkoriskit käsittävät mm. mahdollisuuden siitä, että konsernia saattaa kohdata onnettomuus, jonka yhteydessä se voi kärsiä henkilö- ja/tai omaisuusvahinkoja.

Mikäli konsernille aiheutuu negatiivisia seuraamuksia joistain ilmiöistä useammin kuin mitä konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukainen riskinsietokyky sallii, konserni ei käsittele sellaisia ilmiöitä riskeinä vaan virheinä, jotka siirretään konsernin laatujärjestelmän käsiteltäväksi ja oikaistavaksi.

Konserni varautuu riskeihinsä myös vakuuttamalla yhtiöidensä henkilöstöä, toimintojaan ja omaisuuttaan mm. eläke- ja tapaturmavakuutuksien, erilaisien vastuuvakuutuksien sekä keskeytys-, kuljetus- ja omaisuusvakuutuksien, joita tarkastetaan ja päivitetään säännöllisin väliajoin.

Sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja tarkastus

Sisäinen valvonta

Yhtiön hallitus vastaa hallinnon sisäisestä valvonnasta. Toimitusjohtaja vastaa omiin toimintoihin liittyen sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toteuttamisesta käytännössä apunaan johtoryhmä. Esimiehet ovat velvollisia valvomaan toimintoja, joista he ovat vastuussa.

Yhtiö valvoo omaa ja konsernin taloudellista kehitystä kuukausi- ja kvartaalitasolla. Toiminto käsittää tuloslaskelman, taseen, valikoidut tunnusluvut ja muut liiketoiminnan kannalta tärkeiksi koetut seikat.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on valvoa yhtiön toimintaa ja tuottaa siten lisäarvoa hallitukselle ja johdolle. Sisäinen tarkastus toimii riippumattomana toimintona ja keskittyy mm. seuraaviin osa-alueisiin:

- yhtiön toiminnan tehokkuuden ja tulokellisuuden sekä raportoinnin riittävyuden ja luotettavuuden varmistaminen
- konsernin toimintaohjeiden noudattamisen valvominen
- riskienhallinnan toimivuuden varmistaminen

Sisäinen tarkastus raportoi Larox Oyj:n hallitukselle. Yhtiön toimitusjohtaja ja talousjohtaja koordinoivat sisäisen tarkastuksen toteuttamista. Vuodesta 2005 alkaen sisäinen tarkastus on toteutettu ulkoistettuna ostopalveluna.

Yhtiön sisäpiirihallinto

Larox Oyj:n ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä ovat arvopaperimarkkinalain mukaan Laroxin hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä tilintarkastajat, varatilintarkastajat ja tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu Laroxin tilintarkastuksesta; sekä Laroxin muuhun ylimpään johtoon kuuluvat henkilöt, jotka saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa ja joilla on oikeus

tehdä Laroxin tulevaa kehitystä ja liiketoiminnan järjestämistä koskevia päätöksiä.

Pysyvä yrityskohtainen sisäpiiriläinen on Laroxin palveluksessa oleva henkilö tai muun sopimuksen perusteella yhtiölle työskentelevä henkilö, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti sisäpiirintietoa ja jonka Larox on määritellyt erikseen pysyväksi yrityskohtaiseksi sisäpiiriläiseksi.

Hankekohtainen sisäpiiriläinen on henkilö, joka työ- tai muun sopimuksen perusteella työskentelee Laroxille ja saa sisäpiirintietoa tai muut henkilö, jonka yhtiö on tilapäisesti merkinnyt hankekohtaiseen rekisteriin on hankekohtainen sisäpiiriläinen. Ilmoitusvelvollinen sisäpiiriläinen ja pysyvä yrityskohtainen sisäpiiriläinen ovat pysyviä sisäpiiriläisiä.

Larox Oyj:n sisäpiirirekisteriä ylläpitää Euroclear Finland Oy (aiemmin Suomen Arvopaperikeskus Oy); Urho Kekkosen katu 5 C, 00101 HELSINKI, missä ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten viimeksi päivitetty omistustiedot ovat nähtävissä. Samat tiedot ovat nähtävissä yhtiön internet-sivuilla.

Yhtiön sisäpiiriläisille on annettu kirja Sisäpiiriläisen opas luettavaksi sekä kehoitettu tutustumaan asiasta annettuihin säännöksiin, jotka löytyvät Nasdaq OMX Helsinki Oy:n internet-sivustoilta sivustojen ylläpitäjän kulloinkin määrittelemästä nettiosoitteesta. Lisäksi yhtiöllä on omat sisäpiirisäännökset, joita yhtiö edellyttää noudatettavan. Toimitusjohtajan assistentti lähettää pysyvään sisäpiiriin kuuluville kerran vuodessa kirjeen, jossa muistutetaan ilmoitusvelvollisuudesta ja sisäpiiriasioissa tapahtuneista muutoksista. Kirjeen liitteenä on Euroclear Finland Oy :ltä saatu lista ilmoitusvelvollisten omistuksista sekä sisäpiiri-ilmoitus ohjeineen. Yhtiön sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa osakkeilla 21 päivää ennen tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten julkistamista.

7. Tilintarkistus

Tilintarkastajalla on tärkeä asema osakkeenomistajien asettamana tarkastuselinenä. Lakisääteisen tilintarkastuksen pääasiallisena tehtävänä on todentaa, että tilinpäätös ja konsernitiilinpäätös antavat oikeat ja riittävät tiedot yhtiön ja konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta tilikaudelta. Larox Oyj:n tilikausi on kalenterivuosi.

Tilintarkastaja on velvollinen tarkastamaan yhtiön tilikauden kirjanpidon ja tilinpäätöksen oikeellisuuden sekä antamaan suorittamastaan tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen yhtiöko-

koukselle. Lisäksi Suomen lain mukaan tilintarkastaja tarkastaa myös yhtiön hallinnon lainmukaisuutta. Tilintarkastaja raportoi havainnoistaan yhtiön hallitukselle vähintään kerran vuodessa.

Yhtiö ilmoittaa yhtiökokouksessa tilintarkastajan valintaa koskevan ehdotuksen, jonka ovat tehneet yhtiön osakkeenomistajat, joilla on vähintään 10%:a yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä edellyttäen, että ehdokas on antanut suostumuksensa valintaan ja että yhtiö on saanut ehdotuksen tiedoksi hyvissä ajoin ennen yhtiökokouksun toimittamista. Yhtiö voi myös ilmoittaa hallituksen ehdotuksen yhtiön tilintarkastajaksi yhtiökokouksessa.

Yhtiökokous valitsee tilintarkastajan, jonka valinnan yhteydessä yhtiökokous ottaa huomioon, että päävastaavien tilintarkastajan osalta peräkkäisten toimikausien yhteenlaskettu kesto voi olla enintään seitsemän vuotta. Yhtiöjärjestyksen mukaan Larox Oyj:ssä on yksi (1) varsinainen tilintarkastaja, jonka on oltava Keskukskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö tai vaihtoehtoisesti Keskukskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja ja varatilintarkastaja. Valitun tilintarkastajan toimikausi päättyy valintaa ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Varsinainen yhtiökokous 26.3.2008 valitsi varsinaiseksi tilintarkastajaksi PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö, päävastaavallisena tilintarkastajana KHT Kim Karhu.

Tilintarkastuspalkkiot:

KHT-yhteisö	2008	2007
PricewaterhouseCoopers:		
Tilintarkastus	237 000	245 000
Veroneuvonta	171 000	81 000
Muut palvelut	53 000	24 000
Yhteensä	461 000	350 000

Muut tilintarkastusyhteisöt:		
Tilintarkastus	24 000	23 000
Muut palkkiot	50 000	14 000
Yhteensä	74 000	37 000

8. Osakassopimukset

Yhtiön tiedossa ei ole yhtään osakassopimusta.

9. Tiedottaminen

Laroxin hallitus vastaa hallintoperiaatteiden päivittämisestä. Hallintoperiaatteet ovat nähtävissä Laroxin Internet-sivuilla www.larox.com. Larox tuottaa sijoittajasuhdestrategiansa mukaisesti markkinoille tarkoituksenmukaisella aikataululla

oikeaa ja ajan tasalla olevaa tietoa Laroxin osakkeen hinnanmuodostuksen perustaksi.

Larox noudattaa sijoittajaviestinnässään tasapuolisuuden periaatetta ja julkaisee kaiken sijoittajätiedon Internet-sivuilla www.larox.com suomeksi ja englanniksi. Larox julkaisee vuosikertomuksen suomeksi ja englanniksi.

Tilinpäätöstiedote ja kolme osavuositiedotusta julkaistaan erikseen. Lisäksi yhtiössä ylläpidetään listaa vuosikertomuksen postittamista varten muille kuin osakkeenomistajille.

Larox järjestää analyytikoille ja medialle tiedotustilaisuuden tulosjulkistusten ja merkittävien uutisointien yhteydessä. Muina aikoina analyytikoiden ja sijoittajien kyselyihin vastataan puhelimitse, sähköpostilla tai järjestämällä sijoittajatapaamisia.

Larox Oyj:n sijoittajasuhteista vastaavien henkilöiden yhteystiedot ovat Laroxin Internet-sivuilla www.larox.com.

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi (Corporate Governance) 2008 on saatavilla kokonaisuudessaan Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n internet-sivuilla osoitteessa www.cgfinland.fi ■

Vasemmalta oikealle:

Hallitus 31.12.2008

■ Thomas Franck (1950)

- Riippumaton hallituksen jäsen vuodesta 2005
- Diplomi-insinööri
- Senior Executive Vice President Rettig Group Ltd, Bore ja Vice President, Group Business Development Rettig Group Ltd
- Keskeinen työkokemus: Neste-Borealis-Fortum-Rettigin kautta saatu tuotannon ja kansainvälisen markkinoinnin kokemus.
- Erikoisosaaminen: Yritysosot ja -myynnit, yritysten integrointiprosessit sekä synergiahyötyjen toteuttaminen.

■ Katariina Aaltonen (1959)

- Ei riippumaton hallituksen jäsen vuodesta 1988
- Kauppatieteiden maisteri, CEFA
- Laroxin hallituksen jäsen, Capillary Oy:n toimitusjohtaja
- Keskeinen työkokemus: Laroxin palveluksessa vuodesta 1984 lähtien eri

tehtävissä, Larox Oy:n talousjohtaja 1990–1998

■ Teppo Taberman (1944)

- Riippumaton hallituksen jäsen vuodesta 1995
- Taloustieteiden maisteri
- Hallitusammattilainen ja taloudellinen neuvonantaja vuodesta 1995 lähtien
- Keskeinen työkokemus: 20 vuotta pankkitoiminnassa, josta mm. varatoimitusjohtajana kahdessa eri pankissa.

■ Timo Vartiainen (1955)

- Ei riippumaton hallituksen jäsen vuodesta 1977
- Koneinsinööri
- Laroxin hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2000
- Työhistoria: Laroxin palveluksessa vuodesta 1983 lähtien eri tehtävissä, Larox Oy:n toimitusjohtaja 1990–2000

■ Matti Ruotsala (1956)

- Riippumaton hallituksen jäsen
- Diplomi-insinööri
- 1.9.2007 Other Senior Company Executive, Fortum Oy, alkaen 9.1.2008 Member of the Board of Directors, Fortum Power and Heat Oy.
- Keskeinen työkokemus: 2005–2007 Valtra toimitusjohtaja, 2001–2004 KCI Konecranes yhtymän operatiivinen johtaja ja toimitusjohtajan sijainen, sitä ennen KCI Konecranes Oy:n tekninen johtaja ja kaupallinen johtaja sekä vuosina 1991–94 Kone Oy:n nosturiryhmän Aasian aluejohtaja.
- Kansainvälisessä liiketoiminnassa yhteensä yli 20 vuotta

* Hallitusten jäsenten muiden yhtiöiden hallitusjäsenyydet ja Laroxin osakeomistukset ovat nähtävissä Laroxin Internet-sivuilla www.larox.com, mistä on suora linkki Investis Flife:n ylläpitämään sisäpiiripalveluun.

Vasemmalta oikealle:

Konsernin johtoryhmä 31.12.2008

■ Juhana Ylikojola (1961)

- Diplomi-insinööri
- Vice President, Service
- Johtoryhmän jäsen vuodesta 1999 lähtien
- Laroxin palveluksessa vuodesta 1997 lähtien

■ Reiner Weidner (1965)

- Diplomi-insinööri
- Vice President, Chemical Process Industries
- Johtoryhmän jäsen vuodesta 2006
- Laroxin palveluksessa vuodesta 1990 lähtien

■ Jori Halkola (1965)

- Kauppatieteiden maisteri
- CFO & Vice President, Corporate Service
- Johtoryhmän jäsen vuodesta 2002 lähtien
- Laroxin palveluksessa vuodesta 1998 lähtien

■ Toivo Matti Karppanen (1956)

- Diplomi-insinööri
- President & CEO
- Toimitusjohtaja vuodesta 2000
- Hallituksen jäsen vuosina 1995–1997
- Laroxin palveluksessa vuodesta 1991

■ Louis Manie (1958)

- Diplomi-insinööri
- Vice President, Engineering & Production
- Johtoryhmän jäsen vuodesta 2005 lähtien
- Laroxin palveluksessa vuodesta 2004 lähtien

■ Matti Julku (1957)

- Kauppatieteiden maisteri
- Vice President, Mining & Metallurgy
- Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998
- Laroxin palveluksessa vuodesta 1998 lähtien

* Konsernin johtoryhmän jäsenten muiden yhtiöiden hallitusjäsenyydet ja Laroxin osakeomistukset ovat nähtävissä Laroxin Internet-sivuilla www.larox.com, mistä on suora linkki Investis Flife:n ylläpitämään sisäpiiripalveluun.

Larox-verkosto

■ EMOYHTIÖ

Larox Oyj, pääkonttori
PL 29, 53101 Lappeenranta
Katuosoite: Tukkipuolue 1
53900 Lappeenranta
Puh. 020 7687 200
Fax 020 7687 277
info@larox.com
tai etunimi.sukunimi@larox.com
Internet www.larox.com

Larox Oyj, Espoon toimipiste
Sinikalliontie 18 B
02630 Espoo
Puh. 020 7687 200
Fax 020 7687 501
info@larox.com

■ TYTÄRYHTIÖT JA MYYNTIKONTTORIT

Alankomaat

Larox B.V.
Elektronweg 24
3542 AC Utrecht
Puh. +31 (30) 248 2411
Fax +31 (30) 248 2402
info@larox.com

Australia

Larox Pty. Ltd.
Unit 1/28 Smith Street
2067 Chatswood NSW
Puh. +61 (02) 9910 6412
Fax +61 (2) 9910 6411
allan.wilson@larox.com

Larox Pty. W.A. Office
Suite 8, 176 Main St.
6017 Osborne Park WA
Puh. +61 (0) 438 445 109
Fax +61 (8) 9207 198
patrick.jay@larox.com

Larox Pty Ltd.,
Northern Territories and Queensland
433 Logan Road
Qld 4120
Puh. +61 (7) 3394 8423
nfo@larox.com

Larox Pty Ltd., South Australia,
Tasmania and Victoria
P.O.Box 1077
Upwey
3158 Victoria
Puh. +61 (3) 9758 4417
Fax +61 (3) 9758 5643
nfo@larox.com

Brasilia

Larox – Tecnologia de Separacao de
Liquidos e Sólidos Ltda
Av. Professor Mário Werneck 26,
12º floor, Bairro Estoril,
Belo Horizonte- Minas Gerais
30455-610 Brazil
Puh. +55 (31) 3069 5005
Fax +55 (31) 3069 5001
jorma.nuutinen@larox.com

Chile

Larox Chile S.A.
Ricardo Lyon 222,
Office No 1702
17th FL. "Edificio Paris"
Providencia - Santiago
Puh. +56 (2) 434 0760
Fax +56 (2) 434 0704
chile@larox.com

Larox Chile S.A., Antofagasta
Julio Pistelli 738,
Antofagasta
Puh. +56 (55) 247 531
Fax +56 (55) 247 531
sixto.monje@larox.com

Etelä-Afrikka

Larox SA (Pty) Ltd
Unit 12, Alphen Square North
Corner 16th & George Streets,
Midrand, 1685 Halfway House
Puh. +27 (11) 314 1746
Fax +27 (11) 314 3173/3141
pierre.fourie@larox.com

Espanja

Sales Area Manager
Mr. Petri Kiljunen
Puh. +34 66 44 62 053
petri.kiljunen@larox.com

Kanada

Larox Inc.
8280 Stayton Drive
Suite M
Jessup, MD 20794
Puh. +1 (905) 949 1892
Fax +1 (905) 949 1893
paul.deladurantaye@larox.com

Kiina

Larox Filtration Technology
(Suzhou) Co., Ltd
39 Pingsheng Road,
Suzhou Industrial Park,
Jiangsu 215126, P.R. China
nfo@larox.com

Malesia

Damien MacCord
Area Sales Manager
Puh. + 6 012 624 0743
Fax + 1 617 649 3645
damien.maccord@larox.com

Meksiko

Filtros Larox Mexico S.A. de C.V.
Av. Contreras 246-102
Col. San Jeronimo Lidice
C.P. 10200 Mexico D.F.
Puh. +52 (55) 568 14686
Fax +52 (55) 568 15895
alberto.liceaga@larox.com

Peru

Larox Sucursal Peru
Calle Jacinto Guerrero 109
Urb. Las Magnolias - San Borja Lima 61
Puh. +51 (1) 628 0781
Fax +51 (1) 628 0784
fernando.henriquez@larox.com

Puola

Larox Poland Ltd.
ul. Graniczna 29
40-956 Katowice
Puh. +48 (32) 256 2305
Fax +48 (32) 256 5871
boguslaw.lubieniecki@larox.com

Ranska

Larox Corporation
112, rue de la Gare
62161 Maroeuil
Puh. +33 (3) 2150 2030
Fax +33 (3) 2150 2450
daniel.damart@larox.com

Larox Corporation
10, rue de Veauimoist
77280 OTHIS
Puh. +33 (3) 2150 2030
Fax +33 (3) 2150 2450
nfo@larox.com

Saksa

Larox GmbH
Eschweilerstr. 101-109
52477 Alsdorf
Puh. +49 (2404) 670 80
Fax +49 (2404) 670 8200
infoDE@larox.com

Sambia

Larox Central Africa Limited
775 Lukasu Drive
Parklands, Kitwe
Puh. +260 (2) 230 982
Fax +260 (2) 232 237
laroxcentralafrica@microlink.zm

Suomi

Turku Ceramics Oy
Urusvuorenkatu 5
20360 Turku
Tel. +358 (0)2 275 6400
Fax +358 (0)2 275 6420
turku.ceramics@turkuceramics.fi

Venäjä

OOO Larox
Derbenevskaya embankment,
House 11 B , 13th Floor
Business - center "Pollars"
Moscow 115114

info@larox.com

Yhdysvallat

Larox Inc.
8280 Stayton Drive
Suite M
Jessup, MD 20794
Puh. +1 (301) 543 1200
Fax +1 (301) 543 0002
kevin.schraden@larox.com

■ EDUSTAJAT

Argentiina

Puh. +54 (11) 4735 7679
Fax +54 (11) 4735 7679
albertohosking@ciudad.com.ar

Belgia

Katso Larox B.V., Alankomaat

Bulgaria

Finnconsult Ltd.
Puh. +359 (56) 845 107
Fax +359 (56) 842 165
fininv@bs.spnet.net

Egypti

IS PIZA
Puh. +202 (39) 20 527
Fax +202 (39) 19 425
piza@piza-is.com

Espanja

Adecor Consulting SL
Puh. +34 (91) 662 2923
Fax +34 (91) 662 2931
hvainio@adecorcons.com

Etelä-Korea

Seyoung Co.
Puh. +82 (2) 2648 6740
Fax +82 (2) 2648 6742
info@seyoungs.co.kr

Filippiinit

PETI Trading Incorporated
Puh. +63 (2) 810 2543/2544
Fax +63 (2) 729 7913
ascruz@peti.com.ph

Intia

McNally Bharat Engineering Co. Ltd.
Puh. +91 (80) 4115 3783 / 4116 3267
Fax +91 (80) 4115 3784
pv@mcnallyblr.com

Veera Engineers Pvt. Ltd.
Puh. +91 (22) 2422 2548
Fax +91 (22) 2422 3313
veeraengineers@vsnl.net

Iran

Qeshm Alloy Distribution
Puh. +98 (21) 831 0600
Fax +98 (21) 831 0602
iroffice@amid.com

Iso-Britannia

Filtration Services Ltd.
Puh. +44 (0)1625 616109
Fax +44 (0)1625 434678
andy.walker@filtrationservices.co.uk

Israel

M.B.L. (Ltd.)
Puh. +972 (3) 546 4578
Fax +972 (3) 546 4569
mbalsalt@ibm.net

Italia

Faucitano s.r.l.
Puh. +39 (02) 4819 4333
Fax +39 (02) 4819 4767
faucitano@tiscalinet.it

Fluidtech s.a.s.

Puh. +39 0 33 154 9930
Fax +39 0 33 148 6490
info@fluitech.com

Ravizza & Co. Srl

Puh. +39 0266 986 777
Fax +39 0266 900 35
m.ravizza@ravizza.it

Japani

Correns Corporation
Puh. +81 (3) 5114 0797
Fax +81 (3) 3583 1330
sales@correns.co.jp

Jordania

United Suppliers for Engineering
Materials
Puh. +962 (6) 556 0030
Fax +962 (6) 556 0040
wadee@united-suppliers.com

Kazakstan

Tekhnostroy Groups
Puh. +7 (727) 291 1971
Fax +7 (727) 291 9052
promfiltration@gmail.com

Kolumbia

Rimacol S.A.
Contacto: Sr. Andrés Moreno
Puh. +57 (4) 262 6386
rimacol@une.net.co

Makedonia

Vektor d.o.o.
Puh. +389 (2) 307 2338
Fax +389 (2) 307 6981
vektor@halkyon.com

Marokko

Maghreb C.I.T.
Puh. +212 37 65 9686
Fax +212 37 65 9688
maghrebkit@menara.ma

Norja

J.L. Bruvik A/S
Puh. +47 (55) 535 150
Fax +47 (55) 193 143
terje.hovland@bruvik.no

Portugali

Cirtec Ltda
Puh. +351 (21) 383 3434
Fax +351 (21) 385 9602
cirtec@mail.telepac.pt

Ranska

Feucht S.A.
Puh. +33 (1) 3962 3587
Fax +33 (1) 3912 0558
feucht@wanadoo.fr

Romania

Hollar Impex S.R.L.
Puh. +40 362 405273
Fax +40 362 810517
hollar.office@rdslink.ro

Ruotsi

Minrox AB
Puh. +46 (8) 795 5945
Fax +46 (8) 795 6610
nw@minrox.se

Slovakia

Peter Kamrada
Puh. +421 (2) 54414487
Fax +421 (2) 54414487
p.kamrada@amafiltergroup.com

Tsekin Tasavalta

Ing. Aleš Dufka
Puh. +420 (519) 424 791
Fax +420 (519) 424 791
a.dufka@amafiltergroup.com

Taiwan

Taiwan Benefit Company
Puh. +886 (2) 2391 3212
Fax +886 (2) 2322 4470

Thaimaa

Filter Fine Tune Co., Ltd.
Puh. +66 (2) 927 5931
/ +66 (2) 927 5932
Fax +66 (2) 927 5930
secretary@filterfinetune.com

Cannew International Trading Ltd.

Puh. +66 (2) 750 4579/ 8404
Fax. +66 (2) 750 7568
egawa@cscsoms.com

Tanska

Aage Christensen A/S
Puh. +45 3644 2444
Fax +45 3644 2024
JR@aagechristensen.dk.

Turkki

Fesa Filtre Ltd. Sti
Puh. +90 (312) 481 8202
Fax +90 (312) 481 8232
fdurunesil@fesa.com.tr

Venezuela

Asimeca s.a.
Puh. +58 (251) 2612 684
Fax +58 (251) 2612 141
asimeca@cantv.net

Yhdistyneet Arabiemirikunnat

Alloy Trading L.L.C.
Puh. +971 (4) 295 4525
Fax +971 (4) 295 4515
alloytdg@emirates.net.ae

■ OSAKKUUSYHTIÖT

(Larox venttiilit ja pumput)

Larox Flowsys Oy
Marssitie 1
53600 Lappeenranta
Puh. 0201 113 311
Fax 0201 113 300
info@larox.fi
internet www.larox.fi

LAROX®

Separates the Best from the Rest.

www.larox.com